Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad
Raadsnotulen

R

Jaar **2016**
Afdeling **2**
Vergaderdatum **22 juni 2016**
Publicatiedatum **6 juli 2016**

Avondzitting op woensdag 22 juni 2016
Voorzitter: mr. Van der Laan, *burgemeester*, alsmede het raadslid de heer Ünver, *plaatsvervangend voorzitter.*
Raadsgriffier: mevr. mr. M. Pe.
Verslaglegging: de heer Seelen.

Voorzitter: de heer Ünver

De **VOORZITTER** heropent om 19.35 uur de 's middags geschorste vergadering.

21
Instemmen met de invoering van eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664)

Bij dit agendapunt wordt ingekomen stuk nr. 39 betrokken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Moorman.

Voorzitter: burgemeester Van der Laan

Mevrouw **MOORMAN:** "Het erfpachtbesluit dat de Amsterdamse gemeenteraad woensdag neemt, gaat over vele miljarden en raakt zeker honderdduizenden huizenbezitters. Slechts weinigen begrijpen het." Zo leidt de Volkskrant vandaag haar bericht in over het onderwerp dat wij nu bespreken. Voor wethouder Van der Burg is het waarschijnlijk een mooie dag. Hij zit er nu al bij te stralen. Hij realiseert hier een stelselwijziging die inderdaad historisch te noemen is. Hij kondigde in de commissie al aan dat hij straks waarschijnlijk zoute pinda's zal eten bij zijn colaatje als het voorstel wordt aangenomen.

Voor de Partij van de Arbeid is de invoering van eeuwigdurende erfpacht met afkoop de meest vergaande consequentie van een historisch verlies. Wij denken dat het ook een historisch treurige dag is voor Amsterdam. Vandaag besluiten we hier tot de grootste privatiseringsoperatie in de geschiedenis van Amsterdam ter waarde van 6,3 miljard euro. Bij de VVD en D66 kan de vlag uit. De SP moet zich daarentegen schamen. Dat vind ik echt: u moet zich daarvoor schamen. Terwijl wij al 120 jaar een sociale stad zijn, nadat Treub in 1896 erfpacht had ingevoerd waardoor wij iedereen in Amsterdam laten meeprofiteren van de waardevolle grond van Amsterdam, wordt daar

vandaag een streep door gezet. Dat betekent minder geld om goedkoop te bouwen, minder geld voor zorg, minder geld voor onderwijs, voor cultuur et cetera. Amsterdammers en de sociale stad betalen de rekening voor deze ongekende privatisering. Private verrijking in ruil voor publieke verarming. Hier geldt de tirannie van de minderheid. Slechts 21 zetels in de raad worden bezet door partijen die uitgesproken tegen een erfpachtstelsel zijn waarbij de meerwaarde terugvloeit naar de gemeenschap. Toch zullen we dat besluit vandaag waarschijnlijk nemen.

Het zal u duidelijk zijn dat het erfpachtstelsel de Partij van de Arbeid zeer aan het hart gaat. Daarom hebben wij ook samen met GroenLinks onze nek uitgestoken om met u te gaan onderhandelen. Wij waren bereid om mee te denken. Wij hadden een eigen voorstel omdat wij vinden dat er meer draagvlak moet zijn en omdat wij een sociaal, eerlijk en transparant stelsel willen waarborgen.

(De heer **N.T.** (10)(2e): Als u het zo'n historische dag vindt, wat vond u dan van de historische dag in 2007 waarop in Den Haag grond in eigendom werd uitgegeven? Dat gebeurde door uw wethouder, van de Partij van de Arbeid. Wilt u hiermee zeggen dat u in Amsterdam een heel lokale partij bent?)

Het gaat hier inderdaad om de Partij van de Arbeid Amsterdam. Als ik in de gemeenteraad van Den Haag had gezeten, dan had ik daar waarschijnlijk ook anders over gedacht. We hebben het hier over Amsterdam. Misschien is Amsterdam door de erfpacht de meest sociale stad van Nederland.

(De heer **N.T.** (10)(2e): Mag ik u dan vragen of u ons een keer uitnodigt op een PvdA-congres waar erfpacht besproken wordt en waar we dan bediscussiëren wat uw echte opvatting over erfpacht is? Grond in eigendom uitgeven zoals in Den Haag of eeuwigdurende erfpacht hier waarbij we de grond nog steeds in eigendom hebben?)

Ik weet nu in ieder geval zeker wat de echte opvatting van de SP over erfpacht is. Zij geeft erfpacht hier gewoon weg in een historische ruil van 6,3 miljard euro voor een tijdelijke fooi voor armoede. Dat doet u. Ik vind het echt bizar. Ik vind het bizar dat u zo'n ruil doet. Dat hebt u aan de onderhandelingstafel gedaan. Dat mag u doen, maar ik mag dan ook zeggen dat u zich daarvoor moet schamen.

(De heer **N.T.** (10)(2e): Bent u het met mij eens dat in Den Haag de grond door uw eigen PvdA-wethouder in eigendom wordt uitgegeven en dat we hier de grond in eigendom houden?)

Ik heb het over Amsterdam en over het feit dat wij hier onze hand hebben uitgestoken. Dat wij bereid waren om mee te denken en dat we een eigen voorstel hadden omdat wij vinden dat er meer draagvlak moet zijn en omdat wij een sociaal, eerlijk en transparant stelsel willen waarborgen. Helaas is er nooit officieel een reactie gekomen op de uitgestoken hand van de Partij van de Arbeid en GroenLinks. Dat vinden wij treurig en ook onbegrijpelijk.

Buiten dat wij de voorgestelde erfpachtwijziging principieel zeer onjuist vinden, hebben wij ook een flink aantal bezwaren van meer praktische aard. Terwijl de wethouder op een aantal aspecten zeer zorgvuldig is geweest – de technische vragen zijn goed en tijdig beantwoord, het antispeculatiebeleid is solide waarvoor we ook onze complimenten hebben gegeven – is de voordracht in haar geheel toch gemankeerd. Er ontbreekt namelijk een groot deel in deze voordracht en wel de overstapregeling. Wij hebben altijd gezegd dat het niet zorgvuldig is om niet één integraal besluit te nemen over het gehele stelsel, inclusief de overstapregeling. Wij vinden dat namelijk politiek onverstandig, wetende dat de VVD en D66 nog geen overeenstemming hebben met de Socialistische

Partij over de vaststelling van de grondwaarde bij overstappen en al helemaal niet over een eventuele korting. De SP heeft hier inderdaad haar onderhandelingspositie volledig weggegeven.

Wij vinden het ook financieel onverstandig. Deze coalitie heeft het lastige vraagstuk van de overstap en de financiële gevolgen die dit heeft voor erfpachter en gemeente voor zich uitgeschoven. Politiek handig, maar financieel niet prudent.

Wij vinden het ook bestuurlijk onverstandig. In januari kregen erfpachters een brief met de mededeling dat er veel zal wijzigen. Vanaf morgen gaat de wethouder voluit communiceren wat het eeuwigdurende stelsel betekent. Ondertussen zitten tienduizenden erfpachters met de vraag wat dat voor hen zal betekenen. Onrust en onzekerheid in de markt is het gevolg.

Wij beseffen dat er ondanks alle bezwaren zo toch een stemming zal plaatsvinden.

(De heer **VAN OSSELAER:** U spreekt over onrust en onzekerheid. Bent u het met mij eens dat dit een heel belangrijk kenmerk is van het huidige systeem? Dat het huidige systeem mensen continu in onzekerheid houdt omdat het onduidelijk is wat zij aan het eind van een tijdvak moeten betalen?)

U hebt gelijk met die kritiek. Die hebben wij ook al eerder geuit. Ook wij vonden dat het huidige erfpachtstelsel moest veranderen om grote canonsprongen te voorkomen. Daar zijn we het allemaal over eens. Ook wij wilden graag kijken naar een transparanter en duidelijker erfpachtstelsel. Het voorstel dat u nu doet, kunnen wij echter niet steunen.

(De heer **VAN OSSELAER:** Bent u het met mij eens dat dit voorstel heel erg transparant is en heel erg duidelijk en dat de Amsterdammer weet waar hij aan toe is in dit stelsel?)

Nee, dat ben ik absoluut niet met u eens, want we weten het niet. U weet het ook niet. De wethouder heeft in de commissie toegegeven dat hij het nog niet weet en dat er nog geen enkel voorstel is. Er is nog geen overstapregeling. Er is nog geen korting. We weten niets. Mensen hebben in januari een brief gekregen en zitten tot vandaag in onzekerheid. Ze horen vandaag weer dat er iets zal veranderen. Pas in oktober komt er een voorstel dat pas in maart wordt aangenomen. Het is één grote onzekerheid.

(De heer **VAN OSSELAER:** Is het niet zo dat u in de vorige periode begonnen bent aan een voorstel om het stelsel te hervormen en dat u dat niet eens tot een einde hebt gebracht? Nu verwijt u ons dat wij dit proces in stappen doorlopen. Begrijp ik dat goed?)

Dat is de democratie. Er kwamen verkiezingen.

We beseffen dat er ondanks alle bezwaren toch een stemming zal komen. Daarom doen wij een ultieme poging om de SP tot bezinning te brengen. Twee elementen in het voorgestelde nieuwe erfpachtstelsel zijn voor ons het allerergst. Het eerste is afkoop. Hierdoor creëert u de facto economisch bezit. Doe het niet. Doe het niet. Daartoe hebben wij een amendement.

Het tweede betreft commercieel vastgoed. Dat hoeft niet eens. Het staat niet eens in uw coalitieakkoord. Waarom stemt u hiermee in? Doe het niet.

Het huidige voorstel is slechts de neus van de kameel. De overstapregeling volgt nog. Er volgen nog verkiezingen en misschien referenda. We zijn nog lang niet klaar. Zoals de Volkskrant afsluit: “Met het historische besluit van vandaag zijn de erfpachttwisten in de stad nog lang niet beslecht.”

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende amendementen zijn ingekomen:

77° Amendement van het raadslid Moorman inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (eeuwigdurend uitsluitend voor wonen) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 735).

Besluit:
De voordracht op de volgende wijze te wijzigen:
In de zin onder 1.3, thans luidend: 'Het eeuwigdurende erfpachtstelsel is van toepassing op woningen en op maatschappelijk en commercieel vastgoed, met uitzondering van erfpachtrechten met algemene bepalingen voor woningcorporaties en voor Haven Amsterdam, waarvoor separate afspraken gelden of worden gemaakt',
te schrappen de woorden: 'en op maatschappelijk en commercieel vastgoed'.

Onder 8.1, thans luidend: 'Contractvorming voor de erfpachtuitgifte van woningen en commercieel en maatschappelijk vastgoed die start vanaf 1 juli 2016 zal worden uitgevoerd onder het regime van de AB 2016 en het daarbij behorende uitgiftebeleid en grondprijsbeleid',
te schrappen de woorden: 'en commercieel en maatschappelijk vastgoed.'

78° Amendement van het raadslid Moorman inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (geen afkoop) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 737).

Besluit:
De voordracht op de volgende wijze te wijzigen:
Onder 3.2, sub a, thans luidend: 'a. De 'projectontwikkelaarsregeling' is opgenomen in het uitgiftebeleid. Deze regeling biedt erfpachter-bewoners van door een projectontwikkelaar te realiseren koopwoningen de mogelijkheid te kiezen voor canonbetaling of een afkoopsom',
te schrappen de woorden: 'of een afkoopsom.'

Onder 4.2, de derde bullet, thans luidend: 'De wijze van canonbetaling is in de AB 2016 beperkt tot twee vormen: jaarlijks geïndexeerde canon en eenmalige afkoop',
te wijzigen in: 'De wijze van canonbetaling in de AB 2016 is beperkt tot één vorm: jaarlijks geïndexeerde canon.'

Besluitpunt 7.4, thans luidend: 'De afkoopinstructie voor eeuwigdurende erfpacht waarin is opgenomen dat:

a. De afkoopsom wordt bepaald door het actuele canonbedrag te delen door het actuele canonpercentage. De afkoopsom is minimaal gelijk aan de bij uitgifte of overstap in de erfpachtakte opgenomen erfpachtgrondwaarde.
b. Bij de bestemming wonen inclusief de bijbehorende parkeervoorziening en bij sociaalmaatschappelijke bestemmingen waarvoor de vaste grondprijs van toepassing is, kan de erfpachter bij uitgifte kiezen of hij periodiek canon wil betalen of de canonverplichtingen (voor de bestemming en toegestane gebruik volgens het erfpachtcontract) af te kopen. Voor alle andere bestemmingen heeft de erfpachter, bij nieuwe gronduitgifte onder de AB 2016, geen keuze, maar is eeuwigdurende afkoop verplicht.',

geheel te schrappen.

De algemene bepalingen op de volgende wijze te wijzigen:

Onder artikel 3, lid 2, sub h, thans luidend: 'h. Het bedrag van de afkoopsom, in geval van afkoop van de canon overeenkomstig artikel 8'
te schrappen.

Artikel 8, Afkoop van de canon
geheel te schrappen.

De amendementen maken deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Ernsting.

De heer **ERNSTING:** In een uitgebreide commissiebehandeling vorige week citeerde ik nog maar eens Willem Treub, de grondlegger van ons Amsterdamse erfpachtstelsel. De analyse dat de waarde van grond uitsluitend gebaseerd is op de aanwezigheid van mede-Amsterdammers en de woorden die hij daarbij gebruikte, vinden wij nog altijd gelden en waardevol. "Deze grond behoort in handen van de plaatselijke bevolking te zijn (als geheel dus, E.) omdat deze aan de plaatselijke bevolking haar waarde te danken heeft."

Ik wil vandaag echter iets verder inzoomen op de besluitvorming die voorligt. Het agendapunt is getiteld Invoering eeuwigdurende erfpacht bij nieuwe uitgiften. Volgens ons verhult dit echter dat hier eigenlijk de gehele stelselwijziging voorligt. We besluiten namelijk over de algemene bepalingen 2016, inclusief de methode voor grondwaardebepaling, inclusief de canonmethodiek en vooral inclusief het eeuwigdurende karakter voor het gehele erfpachtstelsel. De wethouder zei tijdens de commissiebehandeling dat een eeuwigdurend en afgekocht erfpachtcontract economisch gezien net zo goed is als koop van de grond. Alle toekomstige waardestijging van de grond, door alle Amsterdammers veroorzaakt dus, komt immers alleen de erfpachter toe als u dit voorstel aanneemt. De gemeenschap heeft dan vervolgens het nakijken. Het gaat vandaag dus over alles. We besluiten nu. Ik heb het idee dat we er met dit schijnbare deelbesluit een beetje ingerommeld worden. Althans: wij niet, want wij zullen er niet mee instemmen. Een meerderheid van de raad echter wordt wellicht in de fuik van deelbesluitvorming gerommeld.

Waarom ligt niet de integrale besluitvorming voor? Waarom kan de raad geen integrale afweging maken, inclusief de overstapregeling voor bestaande erfpachters? Op grond van mijn ervaring in de laatste anderhalf jaar als lid van de enquêtecommissie ben ik nogal gehecht geraakt aan bewuste en ordentelijke besluitvorming door de raad. Zeker als het gaat om een majeure stelselwijziging met forse financiële consequenties voor een heel lange tijd. Dat moet zo zorgvuldig mogelijk gebeuren. Afgezien van de inhoud maak ik daarom bezwaar tegen de procedure van deze besluitvorming.

Dat brengt mij bij een aantal vragen. Ik heb heel veel vragen. Een aantal aan de wethouder en een aantal aan de burgemeester. Aan de wethouder: waarom hebt u ervoor gekozen om het besluit als het ware gesplitst aan de raad voor te leggen? Kwam u er niet uit met de overstapregeling? Komt u er straks wel uit met de overstapregeling? Lopen we niet het risico dat dat onderdeel in de verkiezingscampagne terechtkomt, met alle risico's van dien? Waarom wordt uit de stukken niet meteen duidelijk dat dit niet alleen over nieuwe uitgiften gaat, maar de facto de hele stelselwijziging is? Waarom heet dit voorstel dan niet Instemmen met de algemene bepalingen eeuwigdurende erfpacht 2016? Is dit misschien de nieuwe politiek die D66 beloofde? Ik hoop dat die partij daar zo meteen op in kan gaan.

Aan de burgemeester: in de Raadscommissie voor Algemene Zaken zijn in februari het referendum en de geldigheid van de al ingezamelde handtekeningen aan de orde geweest. De handtekeningen die SEBA bij de uitgangspunten algemene bepalingen 2013 had ingezameld. De raad besloot in 2014 die handtekeningen geldig te laten zijn totdat een soortgelijk besluit aan deze gemeenteraad zou worden voorgelegd. Is dit niet dat soortgelijke besluit? Zijn de opgehaalde handtekeningen überhaupt nog geldig? Zijn ze straks nog geldig, voor het later nog te nemen deelbesluit over de overstapregeling?

Laat het duidelijk zijn: GroenLinks verwelkomt een referendum over deze fundamentele stelselwijziging, maar dan wel over de stelselwijziging zelf en niet alleen over het deelbesluit over de overstapregeling alhoewel beide besluiten wat ons betreft ontegenzeglijk referendabel zijn. De troefkaart van het referendumverzoek met de al bestaande door SEBA ingezamelde handtekeningen moet nu maar eens op tafel komen en niet boven de onderhandelingstafel blijven zweven als drukmiddel bij die onderhandelingen over de kortingen bij de overstap. Als over dat laatste een referendum gewenst wordt geacht, dan moeten wat ons betreft daarvoor nieuwe handtekeningen ingezameld worden en een nieuwe campagne worden gevoerd. Dat is immers geen soortgelijk besluit als de algemene bepalingen 2013. De laatste vraag aan de burgemeester ligt in het verlengde van ons bezwaar tegen de gesplitste besluitvorming. Hoe beoordeelt de burgemeester de zorgvuldigheid van die besluitvorming, ook geredeneerd vanuit zijn zorgplicht voor een ordentelijke besluitvorming? In februari is in de gemeenteraad alleen kennisgenomen van de uitgangspunten. We hebben er geen besluit over genomen omdat we toen onderhandelden over de uitgestoken hand van GroenLinks en de PvdA. Op grond daarvan heeft het college toen besloten dat niet als besluit aan de raad voor te leggen, maar ter kennisname. Is de burgemeester van mening dat de raad dit deelbesluit zonder de overstap überhaupt kan nemen? De raad heeft immers nog een enkel zicht op hoe die overstap eruit gaat zien. Het voorstel ervoor zou volgens de planning uit februari nu al ter inspraak hebben moeten liggen, maar dat wordt nu oktober. We verkeren voor een deel dus in het ongewisse over het hele vraagstuk. En dat bij zo'n belangrijk besluit. Ik hoor daarom graag de mening van de burgemeester hierover.

Tot slot hebben wij, los van al dit soort overwegingen, een amendement. Wij vinden principieel dat commercieel vastgoed niet thuishoort in deze eeuwigdurende erfpachtregeling. Het lost geen probleem op, is een cadeautje aan vastgoedontwikkelaars en werkt speculatie in de hand. Bovendien staat dit niet in het coalitieakkoord dus de SP is er ook niet aan gebonden.

De **VOORZITTER** deelt mee dat het volgende amendement is ingekomen:

79° Amendement van het raadslid Ernsting inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (uitsluiten van commercieel vastgoed) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 738).

Besluit:
Uit besluitpunt 1.3 te schrappen de zinsnede: 'en op commercieel vastgoed' en de overige stukken en de algemene bepalingen 2016 dienovereenkomstig aan te passen.

Het amendement maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Osselaer.

De heer **VAN OSSELAER:** Zekerheid, voorspelbaarheid, transparantie en duurzaamheid. Dat is de inzet van het college met deze nieuwe algemene bepalingen. We hebben er ook vertrouwen in dat deze nieuwe algemene bepalingen dat ook zullen geven. Amsterdammers die willen gaan bouwen, kunnen straks in één keer de erfpacht voor de grond voor altijd afkopen. Voor degenen die kiezen voor een canon is er een vast bedrag dat alleen jaarlijks met de inflatie wordt aangepast. Het is dus geen canon die vreemde en onverwachte sprongen inhoudt. Geen canon die van het ene op het andere jaar vertwintigvoudigt. Voor het eerst gaat de gemeente nu grond uitgeven waar mensen veilig op kunnen wonen. Niet alleen de eerste 49 jaar, maar voor altijd. Dat is historisch en dat mogen we volgens mij vieren.

(De heer **ERNSTING:** Is de heer Van Osselaer met mij van mening dat het vorige college en de vorige raad ook al van mening waren dat grote schokken bij einde canonherziening voorkomen moesten worden en dat er een prima voorstel voor lag, namelijk om de canon te herzien bij de verkoop van de woning?)

Wat ik van dat voorstel heb meegekregen, was dat er een soort magische formule was waar Amsterdam een tijd op heeft gewacht en die er nooit is gekomen. Bij mijn weten was dat geen werkbaar voorstel. De wereld heeft het nooit gezien. Ik constateer dat we hier een voorstel hebben dat op een heel eenvoudige en transparante manier de erfpacht inricht en ervoor zorgt dat er een eind komt aan die onzekerheid.

Ik wil nog een aantal losse punten bespreken. De afkoop. Mevrouw Moorman is er geen fan van. Wij zijn er wel fan van. Die afkoop is voor ons heel erg belangrijk. Wij vinden het ook belangrijk dat er een alternatief is voor de canon. We vinden ook dat de afkoopsom reëel moet zijn. Daarom is het ook goed dat duidelijk staat aangegeven dat bij de uitgifte de afkoop nooit hoger kan zijn dan de grondwaarde. Er is dus altijd een reëel alternatief, wat de canon ook wordt.

Er is veel gezegd over het canonpercentage. We hebben aan drie hoogleraren gevraagd om ons hierover te adviseren: de grondwaardecommissie. Zij adviseerde een canon waarin een opslag voor risico's en kosten van 1,5% tot 2% bovenop de reële rente op een tienjaarslening was opgenomen. De risico-opslag die het college voor dit jaar heeft gekozen, is de laagste in de bandbreedte van de grondwaardecommissie. Binnen die bandbreedte denken wij dat dit een optimum is. Die bandbreedte heeft de grondwaardecommissie echter niet voldoende onderbouwd. Wij vinden dat een gemis. Ik denk dat we als monopolist in Amsterdam de verantwoordelijkheid hebben om onze tarieven te onderbouwen. We moeten onze risico's begrijpen en beprijzen om ze af te kunnen dekken en om ze verantwoord te kunnen nemen.

(De heer **ERNSTING:** Ik hoor de heer Van Osselaer zeggen dat het nu eindelijk veilig is voor erfpachters, maar vervolgens heeft hij allerlei vragen over tarieven en is het voorstel onduidelijk en onvoldoende onderbouwd. Is het nu veilig of niet, mijnheer Van Osselaer?)

Het is heel erg veilig, want aan het begin is precies duidelijk wat de voorwaarden zijn. Dat is ook het grote voordeel van dit systeem boven het vorige systeem. Voor wie straks grond afneemt van de gemeente zijn de voorwaarden klip-en-klaar. Ik zou nog graag meer onderbouwing willen zien van het tarief, maar het tarief dat wordt aangeboden, staat vast terwijl altijd de optie bestaat om de grond eeuwigdurend af te kopen.

(De heer **ERNSTING:** Is het niet zo dat wat u veiligheid noemt, neerkomt op het volledig in eigen zak steken van de toekomstige grondwaardestijging? Is dat die veiligheid?)

Nee. Voor mij is die veiligheid weten waar iemand aan toe is, weten wat iemand jaarlijks aan de grond zal uitgeven. Dat is voor mij veiligheid. Geen verrassingen. Geen canonsprongen van 2000% van het ene jaar op het andere jaar. Dat is voor mij veiligheid. Weten waar je aan toe bent, voorspelbaarheid.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik hoor de heer Van Osselaer een heleboel zinnige dingen zeggen over de risico-opslag. Wat is voor u een goede risico-opslag?)

Ik weet niet wat de juiste risico-opslag is. Ik zei al dat we dat aan drie hoogleraren hebben gevraagd. Zij hebben een bandbreedte gegeven. Daar moet ik nu op vertrouwen, maar het is wel vertrouwen omdat de onderbouwing van de bandbreedte beter kan.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik heb een amendement om het percentage te verlagen. Misschien wilt u dat nu niet steunen omdat u het nog onvoldoende onderbouwd vindt. Vindt u dat we daar nog extra onderzoek naar moeten doen of kunt u ons amendement misschien steunen?)

U voelt het al heel goed aan. Ik heb onvoldoende informatie om te zeggen dat dít een goed percentage is of dat dát een goed percentage is. Voorlopig gaan wij af op het oordeel van de drie deskundigen die wij daarover hebben geraadpleegd. Elk jaar wordt de risico-opslag en het canonpercentage bepaald in de grondprijzenbrief. D66 vindt dat we voortaan verder moeten kijken dan het advies van deze drie wijzen.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Mag ik dan van u een voorstel verwachten waarin we nader onderzoek doen naar de onderbouwing van de risico-opslag?)

Ik zei al dat die opslag jaarlijks wordt bepaald. Onze oproep is de oproep die ik zojuist deed aan het college.

(De **VOORZITTER:** Sorry, mevrouw Shahsavari-Jansen, we hebben als beleid maximaal drie interrupties. Het woord is thans aan de heer Van Osselaer. U hebt nog een eigen termijn.)

Dan de vorm van de canon. Er is nu een geïndexeerde canon. Dat is aantrekkelijk voor starters. Men begint met een relatief lage canon die in de loop van de tijd stijgt. De hoop is dan dat het inkomen in de loop van de tijd ook meegroeit. Er zijn echter ook Amsterdammers met een ander vooruitzicht. Niet dat van een groeiend inkomen, maar van een stabiel inkomen. Daar past wellicht beter een vaste canon bij. Die begint iets hoger dan de geïndexeerde canon, maar groeit niet meer. Dat biedt nog een beetje meer zekerheid en in ieder geval de garantie dat hij niet zal stijgen. Bij de vaste canon is het: wat u ziet, is wat u krijgt. Wij kunnen ons inleven in het verlangen van het college om het systeem zo eenvoudig en overzichtelijk mogelijk te houden, maar anderzijds denken we dat er zeker een groep mensen is voor wie zo'n vaste canon een meerwaarde kan hebben. We willen het college dan ook vragen om te onderzoeken hoe groot de behoefte aan een dergelijke canon is en welke groepen het betreft. Zijn dat specifieke groepen? Wanneer en hoe kunnen we een vaste canon toevoegen aan de opties?

Vandaag zetten we een enorme stap vooruit. Ik heb net een aantal dingen genoemd dat nog verbeterd kan worden, maar de stap die we nu zetten door dit aan te nemen, is heel groot. We geven nu grond uit waarop Amsterdammers veilig kunnen wonen. De volgende stap – en voor mij is dat echt een volgende stap – is om ook de bestaande erfpachters te verlossen uit het oude systeem. Dit wordt dus vervolgd.

(Mevrouw **MOORMAN:** De heer Van Osselaer noemt dat een volgende stap. Had u het niet verstandiger gevonden als dit een integraal besluit was geweest?)

Ik ben heel blij dat de grond die we nu gaan uitgeven, gebeurt op voorwaarden waar wij helemaal achter staan en dat we het oude systeem voor nieuwe uitgiften zo snel mogelijk achter ons kunnen laten en dat stap voor stap kunnen doen. Het aantrekkelijke daarvan is dat de eerste stap snel gezet kan worden.

(Mevrouw **MOORMAN:** Het nieuwe systeem had er ook helemaal kunnen zijn. Had u het niet beter gevonden als er één voorstel lag? Een integraal voorstel waarvan we de financiële consequenties van de invoering van eeuwigdurende erfpacht hadden kunnen weten.)

Had ik het fijn gevonden als het hele erfpachthoofdstuk en in ieder geval de AB 2000 nu was afgesloten? Zeker.

(Mevrouw **MOORMAN:** Waarom is dat niet gebeurd?)

Ik zie wat er voorligt en wat gelukt is om te produceren. Ik ben heel erg blij met deze eerste stap en ik zie uit naar de volgende.

(De heer **ERNSTING:** Ik neem het stokje even over. U zegt dat u grote haast hebt. U zit ongetwijfeld aan de onderhandelingstafel. U bent lid van een coalitiepartij. U bent een prominent woordvoerder op dit onderwerp. En nu zegt u: ik wacht af wat er voorligt en toevallig is dat nu dit. Hoe kan ik dat met elkaar rijmen? U hebt haast en u wacht af.)

Iedereen wil dat dit zo snel mogelijk gebeurt, maar we hebben ook altijd gezegd dat we willen dat het zorgvuldig gebeurt. Dat wilt u waarschijnlijk ook. U wilt er ook voor zorgen dat we geen cadeautjes weggeven. U wilt er ook voor zorgen dat we elk geval, zeker bij de overstap, heel goed bekijken. Er zijn talloze algemene bepalingen. Het is een heel complex geheel. Ik heb daarom altijd gezegd: doe het zo snel mogelijk, maar niet sneller. Het is niet aan mij om te zeggen hoe het wel had gekund.

(De heer **ERNSTING:** Is de heer Van Osselaer het dan met mij eens dat het, in het kader van die zorgvuldigheid, veel beter was geweest om het stelsel als geheel hier te kunnen bespreken en te kunnen afwegen, met alle plussen en minnen die erbij horen? Waarom is daar volgens u niet voor gekozen?)

Ik heb er geen probleem mee om dit in twee stappen te doen. Zou ik willen dat het allemaal achter de rug was? Ja, natuurlijk, want dan hadden nog meer mensen zekerheid. Als we echter door deze stap eerst te zetten in ieder geval de eerste groep al zekerheid kunnen bieden, dan ben ik daar blij om. Ik zie er geen nadelen aan.

(De **VOORZITTER:** Mevrouw Moorman, niet op hetzelfde punt als zo-even.)

(Mevrouw **MOORMAN:** Nee, dat beloof ik u. Dat ging over een opmerking die de heer Van Osselaer eerder maakte, over een soort vaste canon die op een gegeven moment onder de inflatie komt. Begreep ik dat goed? U wilt een onderzoek naar een vaste canon die uiteindelijk niet met de inflatie stijgt. Begreep ik dat goed?)

In het voorstel staat nu een geïndexeerde canon. Een canon die met de inflatie meestijgt. Een vaste canon zou hoger beginnen, maar op hetzelfde niveau blijven en dus niet met de inflatie stijgen.

(Mevrouw **MOORMAN:** Dan begreep ik het goed. Dank dat u dat nog even verheldert. Hebt u daar al met uw coalitiepartner de SP over gesproken? Wat vindt die daarvan?)

Wij hebben daar uiteraard over gepraat. D66 vindt het goed om dat te onderzoeken en na te gaan of er specifieke groepen zijn die behoefte hebben aan zo'n specifieke canon.

(Mevrouw **MOORMAN:** Stemt de SP daarin toe?)

In het bekijken van die mogelijkheid? Zeker.

(Mevrouw **MOORMAN:** Ik hoopte dat u ook nog iets zou zeggen over het draagvlak voor het voorstel. Ik heb D66 zich nooit horen uitlaten over de reden dat u niets hebt gedaan met onze uitgestoken hand.)

Ik heb ook hier gezegd dat we goed samenwerken. Daar ben ik nog over aangevallen in een krant. Onder andere het antispeculatiebeding is in de commissie met de input van de oppositie tot stand gekomen. Ik denk dat de oppositiepartijen, althans het linkerdeel ervan, daar heel tevreden mee zijn. Ik sta uiteraard altijd open voor een gedachtenuitwisseling als er plannen zijn om het voorstel te verbeteren. Ik pas er echter voor om in een besloten achterkamertje met een deel van de raad te onderhandelen. Dat hebben we dus niet gedaan.

(Mevrouw **MOORMAN:** Waarom heeft D66 dan in de vorige periode wel met de heer Van Poelgeest gesproken?)

Ik was er in de vorige periode niet bij, maar ik weet dat wij daarvoor hebben gepast.

(Mevrouw **MOORMAN:** Uw fractievoorzitter was er wel bij. Vindt u het niet verstandig dat zo'n majeure wijziging, die zo'n grote impact op Amsterdam heeft, een heel groot en breed draagvlak in Amsterdam en in de Amsterdamse raad zou moeten hebben?)

Ik denk dat dat welkom zou zijn. Zeker. Daarom heb ik mij ook altijd opengesteld voor feedback en voor elk gesprek. In het stuk dat u in de krant schreef, stond dat u tegen eeuwigdurende erfpacht bent, maar u wilde er misschien toch over praten. Er stonden enkele majeure eisen bij, bijvoorbeeld over de afkoop, waardoor ik dat niet realistisch achtte.

(De **VOORZITTER:** Nee, mevrouw Moorman, niet op dit punt. Dat kan echt niet.)

(Mevrouw **MOORMAN:** Voorzitter, u hebt zelf gezegd dat, als ik hoor dat iemand flagrante onzin sprak, ik daar nog op mocht reageren.)

(De **VOORZITTER:** Nee, sorry. Ik heb gezegd dat iemand die voor de vierde keer wil interrumperen zichzelf de bewijslast oplegt dat hij aannemelijk kan maken dat een ander flagrante onzin heeft gesproken. U legt de lat hoog voor uzelf. Dan krijgt u bij wijze van uitzondering op die grond nu een vierde interruptie.)

(Mevrouw **MOORMAN:** Dat kan ik, want dat stond er helemaal niet in, mijnheer Van Osselaer. Het stond er helemaal niet in, want wat doet iemand die gaat onderhandelen? Die legt niet al zijn kaarten al op tafel. Ik wilde heel graag met u rond de tafel gaan zitten, maar afkoop stond niet in dat stuk. Dus dat is inderdaad flagrante onzin, voorzitter.)

Ik heb van iemand van uw partij vernomen dat dat de inzet zou zijn bij de onderhandelingen.

(De heer **ERNSTING:** D66 vindt nieuwe politiek belangrijk en heeft aan het begin van deze coalitieperiode gezegd een andere manier van politiek te willen bedrijven en naar meer draagvlak, voor allerlei onderwerpen, in deze raad te willen zoeken. U zegt nu: het was welkom geweest als we hierover hadden kunnen praten. Kunnen we van de grootste partij van Amsterdam dan niet verwachten dat die daar een leidende rol in neemt?)

Wij hebben ons coalitieakkoord. Daar hebben we afspraken in gemaakt. Als er partijen zijn die met ons in gesprek willen gaan terwijl hun standpunt mijlenver verwijderd is van waar wij afgesproken hebben uit te willen komen, dan gaan wij daar niet in een achterkamertje over onderhandelen.

(De heer **ERNSTING:** Dat is in mijn definitie dan gewoon oude politiek en geen nieuwe politiek. Onze standpunten lagen echter niet mijlenver uit elkaar. In het stuk stond dat wij bereid waren om eeuwigdurende erfpacht te accepteren en dat wij daar graag over in gesprek wilden gaan met u. Waar leidt u uit af dat we op dat moment mijlenver uit elkaar stonden?)

Nogmaals: ik heb besproken wat de inzet van zo'n gesprek zou zijn. Dat heb ik vernomen, niet in dat achterkamertje. Dat gaf geen aanleiding om te zeggen: daar gaan we verder over praten. Ik heb er wel altijd voor opengestaan. Wat de nieuwe en de oude politiek betreft: wij hebben in de commissievergadering alle kans om argumenten met elkaar uit te wisselen. Dat hebben we ook gedaan, bijvoorbeeld over het antispeculatiebeding. Wij denken dat het goed is om dat in het openbaar te doen en in het openbaar met elkaar te bespreken.

(De **VOORZITTER:** Mevrouw Moorman, u hebt een tweede termijn. Interrupties dienen om het debat aan te scherpen en te verlevendigen, maar een herhaling van zetten kan ik niet goedkeuren, want dan redden we dit vanavond niet.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van der Ree.

De heer **VAN DER REE:** In 2012 voerde ik mijn eerste erfpachtdebat in deze zaal. De kwinkslagen vlogen toen door de raadzaal. De Partij van de Arbeid, toen bij monde van de heer Mulder, had het over de marionetten van de baksteenbaronnen en vastgoedbazen – dat waren wij – en de VVD en het CDA kwamen op voor de horige huiseigenaar – het zou een Suske en Wisketitel kunnen zijn – en trokken ten strijde tegen de linkse landadel. Daarbij werd de heer Van Poelgeest aangekeken: Maarten, dat ben jij. In 2012 konden wij slechts tegen het systeem schoppen en pas toen ook D66 zich aansloot bij het anti-erfpachtestablishment werd het interessant. De rest is geschiedenis. Er kwamen verkiezingen. Drie partijen vonden de aanpak van de erfpacht heel erg belangrijk. Twee van die drie partijen zijn in de coalitie beland en we hebben een mooi coalitieakkoord gesloten. Er ligt nu iets heel moois voor, namelijk de overstap van voortdurende erfpacht naar eeuwigdurende erfpacht. Dat klinkt technisch, maar het is een heel belangrijk verschil. We moeten dit ook vieren, want na vijftig jaar canon betaald te hebben of de canon vooruitbetaald te hebben, komt de gemeente niet meer langs om geld af te romen. We krijgen dus ook geen verhalen meer van Amsterdammers die komen inspreken met een briefje van de gemeente waarin staat dat hun canon vervijftigvoudigd is. Dat hebben wij in 2010 en 2012 zowel in de Apollobuurt als in Bos en Lommer, twee totaal verschillende buurten in Amsterdam, gezien. In beide buurten maakte de canon zo'n enorme sprong. Dat krijgen we dus niet meer met een eeuwigdurende erfpacht. Vroeger spraken we dan van vooruitbetalen, nu kunnen we daadwerkelijk spreken van afkoop en dan is iemand ervan af. Of iemand accepteert de canon die dan nog slechts met de inflatie wordt verhoogd waardoor er zekerheid en duidelijkheid bestaat bij de erfpachter.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** De sprongen zijn voorbij dus er is meer zekerheid als gevolg van dit voorstel. Als iemand afkoopt, dan houdt het afromen op. Met een geïndexeerde canon houdt het afromen natuurlijk niet op. Bent u dat met mij eens?)

Het afromen houdt wel op in de zin dat mensen na vijftig jaar niet meer geconfronteerd worden met een nieuwe canon of een nieuw afkoopbedrag. Dat is verdwenen. De grondwaarde wordt nog slechts één keer vastgesteld. Dat is de basis.

Iemand betaalt een canon met een inflatiecorrectie. Dat klopt. Daar hebben wij een halfjaar geleden al voor gekozen.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** In mijn woordenboek betekent afromen van de grondwaarde dat er meer dan de grondwaarde wordt afgerekend. Bij een geïndexeerde canon waarbij iemand jarenlang doorbetaalt, tot in de eeuwigheid, betaalt iemand vaker de grondwaarde en gaat het afromen dus gewoon door. Klopt dat, mijnheer Van der Ree?)

Als u het tot in de oneindigheid doorrekent, dan zou het inderdaad kunnen dat iemand meer dan de grondwaarde betaalt. Daar hebben ook veel insprekers op gewezen. Feit is wel dat we overstappen op eeuwigdurende erfpacht. Dat betekent dat de grondwaarde nog slechts één keer wordt vastgesteld en dat we die alleen met de inflatie verhogen. Dat vind ik op dit moment het belangrijkste.

Alleen juridisch blijft er nog een verschil met eigendom in deze nieuwe erfpachtconstructie. Wij vinden het ontzettend goed nieuws dat dit vandaag hier voorligt. We kunnen echt een feestje vieren.

(De heer **ERNSTING:** De heer Van der Ree zegt dat er eigenlijk sprake is economisch eigendom en dat er alleen juridisch nog een verschil is. Wat heeft de VVD met dit compromis moeten inleveren?)

Wij gaan hier niet uit de doeken doen wat wij allemaal met onze twee coalitiepartners hebben besproken. In het coalitieakkoord staat duidelijk te lezen dat wij overstappen op eeuwigdurende erfpacht. Dat hebben wij afgesproken. Als u het coalitieprogramma goed leest, dan ziet u daar ook heel veel pluspunten voor bijvoorbeeld de SP in staan. Een coalitieakkoord is altijd een compromis tussen de wensen van – in dit geval drie – partijen. Ik denk dat alle drie de partijen belangrijke wensen terugzien in het coalitieakkoord. Ik ben het absoluut met u eens – en dat zeggen ook heel veel andere sprekers – dat deze erfpachtherziening iets is wat vooral D66 en de VVD graag willen. In andere vergaderingen wordt echter ook gesproken over 1200 sociale huurwoningen die er elk jaar worden bijgebouwd. Dat is een succes voor de SP. Dit is een succes, ook voor het CDA natuurlijk, want dat is hier ook altijd voorstander van geweest, maar met name voor D66 en de VVD.

(De heer **ERNSTING:** Met dit punt is de heer Van der Ree dus 100% blij.)

GroenLinks heeft ook wel eens deelgenomen aan een coalitie. Coalitievorming is altijd een kwestie van compromissen sluiten. Dit is een compromis waarmee de VVD erg blij is.

Ik heb nog drie iets meer inhoudelijke punten. Allereerst de risico-opslag. Die stond een halfjaar geleden op 1,75% en is nu verlaagd naar 1,5%. Dat is prettig. Wij hebben er vragen over gesteld aan de wethouder. Die antwoordde dat hij het percentage nu niet goed kon onderbouwen. Ik heb er zelf ook over nagedacht en ik kan een ander percentage op dit moment ook niet goed onderbouwen. Het is goed dat we laag in de bandbreedte van de grondwaardecommissie zitten, maar ik wil het college toch vragen of wij er later, bijvoorbeeld volgend jaar bij de grondprijzenbrief, nog een keer op terug kunnen komen. Dan kan het college misschien met een betere onderbouwing een ander en misschien ook hetzelfde percentage aan ons aanraden. Dat is een vraag aan het college.

In de commissie is er gepraat over een verlate afkoop. Iemand krijgt nu een canon of een afkoopbedrag voorgelegd en kiest voor een canonbetaling, maar wil over tien jaar misschien alsnog afkopen. Hoe doen we dat? Wat is dan de basis van de grondwaardeberekening? Het debat daarover in de commissie verliep een beetje warrig. Ik vraag daarom nog een keer of de wethouder dat kan verduidelijken, want volgens mij

romen we niet meer af en wordt de waarde niet bepaald op grond van de dan geldende grondprijzenbrief, maar op basis van de op T=0 vastgestelde grondwaarde, verhoogd met de indexatie. Daar hoor ik de wethouder graag nog iets over zeggen.

Ten slotte besluiten we, zoals de heer Van Osselaer net ook al zei, nu niet om twee verschillende canons in te voeren, een geïndexeerde en een vaste, maar het is heel goed als de wethouder verduidelijkt voor welke groepen een vaste canon eventueel interessant kan zijn zodat we daar later verder over kunnen praten. Dat hoeft niet nu, maar dat kan in de loop van de komende maanden.

(De heer **VAN LAMMEREN:** U verwart mij met de vraag die u aan de wethouder stelt. U spreekt over een debat in de commissie dat een beetje rommelig verlopen is. Maakt het antwoord dat de wethouder geeft iets uit voor het stemgedrag van de VVD zo meteen?)

Ja, dat maakt in zoverre iets uit dat het voor ons belangrijk is om de uitgangspunten van de startnotitie van inmiddels anderhalf jaar geleden terug te horen in het antwoord van de wethouder.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Als het antwoord u niet bevalt, stemt u dan tegen dit voorstel? Zegt u dat?)

Nee. Dan zullen wij interrumperen om de wethouder zijn antwoord te laten verduidelijken.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Dat verbaast mij. Hij kan het antwoord verduidelijken, maar stel dat het antwoord duidelijk is en u het er niet mee eens bent. Stemt u dan tegen? Zo nee, waarom stelt u dan überhaupt deze vraag? Dat duidt op onzekerheid terwijl ik vorige sprekers heb horen zeggen dat dit transparant en glashelder is.)

Het antwoord van de wethouder staat volgens mij ook in eerdere stukken, maar was in de commissie voor meerderlei uitleg vatbaar. Ik vind het belangrijk, ook voor de mensen die in de zaal zitten en thuis meekijken, dat het klip-en-klaar is dat we in de toekomst niet nogmaals afromen, maar dat we altijd de grondwaarde bij uitgifte of bij het aanbod voor overstap hanteren. Dat hebben we in het verleden afgesproken en ik vind het belangrijk dat de wethouder dat klip-en-klaar zegt.

Met die woorden wil ik de wethouder en het college bedanken en ook alle ambtenaren die heel hard gewerkt hebben, want hier ligt een goed voorstel. Wij zullen voor dit voorstel stemmen, maar dat zal geen verbazing wekken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer N.T. (10)(2e).

De heer **N.T.** (10)(2e): Dat de erfpacht op de schop moest, was volgens mij iedereen wel duidelijk. De canonschommelingen, de verrassende grondprijzen, de fraudegevoeligheid, de dreigende lange procedures en de onzekerheid bij de banken: het was een janboel. Het vorige college heeft daar lang aan gewerkt. Toen kwamen de verkiezingen en veranderden de politieke verhoudingen en is dit college verdergegaan met het herzien van de erfpacht. Dat is een ingewikkelde kwestie. Ook de SP was voorstander van het verbeteren van de erfpacht. We hebben dat vaak gezegd, maar voor ons hoefde het veranderen van voortdurende erfpacht naar eeuwigdurende erfpacht niet. Dat was echter wel de uitkomst van de coalitieonderhandelingen waarin men bepaalde zaken weggeeft en andere terugkrijgt. Binnen die democratische context is deze erfpachtwijziging zo slecht nog niet.

Over de erfpacht zijn enkele dingen afgesproken die de SP erg belangrijk vindt. Er moet een antispeculatiebeding komen. Dat ligt er en de coalitie en de oppositie zijn hier

zeer over te spreken. De grond blijft in eigendom van de gemeente en in tegenstelling tot wat De Telegraaf schrijft, wordt de erfpacht niet afgeschaft, maar hervormd. Dat was voor ons een principieel punt. Ten derde gaat de gemeente er op korte termijn financieel niet op achteruit. Het Rebel-rapport toont zelfs aan dat de gemeente er de komende negentig jaar niet op achteruitgaat.

(Mevrouw **MOORMAN:** De heer (10)(2e) spreekt over 'deze democratische context'. Dan kan hij slechts doelen op een meerderheid in de coalitie en zeker niet in de raad. Wat vindt u ervan dat dit geen draagvlak heeft bij een meerderheid van de raad nu u zelf hebt gezegd dat u eigenlijk niet voor een eeuwigdurend stelsel bent?)

Als de coalitie zoiets besluit en vastlegt in het coalitieakkoord dan wordt erover gestemd en dan is daar draagvlak voor.

(Mevrouw **MOORMAN:** We zien vaker dat er een linkse meerderheid is, maar dat de SP toch besluit om met rechts mee te stemmen. Het gaat hier om een historisch besluit met een grote impact op Amsterdam. Ik vraag u daarom nogmaals wat u ervan vindt dat er weinig draagvlak voor is in de raad nu u dat zelf ook hebt gezegd. Vindt u niet dat er veel beter naar een duurzame oplossing met meer draagvlak gezocht had kunnen worden?)

Ik kan u wel een voorbeeld noemen van een minderheid. D66 en GroenLinks hadden in hun hervormingsagenda al besloten om naar eeuwigdurende erfpacht over te stappen. In die zin is er al een precedent. Dit is democratisch nog veel legitiemer. Hiervoor is een meerderheid in de coalitie en bij D66 en GroenLinks was dat niet het geval. Die hadden een hervormingsagenda waarin eeuwigdurende erfpacht was opgenomen. Toen was de VVD er nog niet eens bij gevraagd. Ik begrijp daarom uw argument niet goed.

(Mevrouw **MOORMAN:** Het is vreemd dat u niet zelfstandig lijkt te denken, mijnheer (10)(2e). U noemde net al Den Haag waar ze dit ook doen. GroenLinks en D66 deden het ook. Ik heb het over de SP en de eigen zelfstandige afwegingen van de SP. U had dit niet hoeven te doen. Of u had, toen GroenLinks en de Partij van de Arbeid die toch dichter bij u staan hun hand uitstaken, kunnen zeggen: ik wil graag met die partijen onderhandelen. Waarom hebt u dat niet gedaan?)

Wij hebben een afweging gemaakt. Wij hebben een aantal zaken gekregen en een aantal zaken weggegeven, maar daarbij speelt ook nog een aantal andere zaken een rol. Als we een transparanter, eerlijker en rechtvaardiger stelsel kunnen krijgen, dan speelt dat voor ons ook mee.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Ik schrik een beetje. Ik hoor de SP hier zeggen dat dit plan zo slecht nog niet is. Dat zijn letterlijk uw woorden: zo slecht nog niet. Ik kan mij dat voorstellen als het over een klein beleidskader gaat. Hoe kunt u dit echter met droge ogen volhouden voor de erfpacht in Amsterdam? Dit zal de komende decennia gevolgen hebben en nog veel langer, want het is eeuwigdurend.)

(De **VOORZITTER:** Wat is uw vraag, mijnheer Van Lammeren?)

(De heer **VAN LAMMEREN:** Kunt u toelichten waarom u er wel mee instemt?)

Ik heb dat net ook al in antwoord op mevrouw Moorman gezegd. Er is een aantal aspecten, waaronder het feit dat we een aantal decennia AB op AB hebben gestapeld waardoor de beleidskaders zo op elkaar gestapeld zijn dat het één grote chaos werd. Ik

heb dat in het begin van mijn betoog al genoemd: de eeuwige erfpachtschommelingen, de onzekerheid, de canonsprongen, ze zijn door alle sprekers al genoemd. Ik begrijp daarom uw vraag niet. Naast het feit dat we in ons verkiezingsprogramma hebben gesteld dat we voor voortdurende erfpacht zijn, zien we daarnaast een aantal voordelen hierin. Dat is de politieke afweging die we gemaakt hebben. Omdat we een aantal zaken hebben gekregen, de armoederegelingen en de sociale huurwoningen, is dat voor ons een legitieme reden.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Dat er zoveel AB's overheen gegaan zijn en dat er zoveel rapporten en studies verschenen zijn en er zoveel verschillende meningen zijn, komt omdat het een heel ingewikkeld dossier is. Het is terecht dat het stelsel transparanter moet worden voor mensen met erfpacht. Dat staat hier ook niet ter discussie. De SP introduceert echter eeuwigdurende erfpacht terwijl u daar niet eens voor bent. Ik kan niet begrijpen dat u hier voor bent. U zult mij er ook niet van overtuigen en ik hoop dat u uw achterban er wel van kunt overtuigen dat dit een intelligent besluit is.)

(De **VOORZITTER:** Mijnheer (10)(2e), voordat ik u het woord geef, moet ik artikel 24 aan de raad voorlezen. Eens in de zoveel tijd moet dat. Artikel 24, lid 2: "Interrupties dienen te bestaan uit vragen, zonder inleiding of korte mededelingen." Dat zegt deze dominee zo eens in de twee maanden. Mijnheer (10)(2e), wilt u nog reageren?)

Nee, ik hoorde geen vraag.

(De heer **ERNSTING:** Ik heb de heer (10)(2e) eerder horen zeggen dat het voor hem heel principieel was dat de erfpacht bleef bestaan, desnoods eeuwigdurende erfpacht. Ik geloof dat ik zijn woorden zo goed samenvat. Nu heb ik de heer Van der Ree net horen zeggen dat hij 100% blij is met dit voorstel. Wat vindt de heer (10)(2e) daarvan?)

Ik heb gezegd dat wij juridisch eigenaar blijven. Dat betekent dat wij de grond in eigendom hebben, in tegenstelling tot bijvoorbeeld steden als Den Haag. Wij kunnen nog steeds invloed hebben en het geld vloeit nog steeds naar de Amsterdammers. Dat is de reden dat wij dit stelsel aanvaardbaar vinden als uitvloeisel van de onderhandelingen die we hebben gevoerd. Eeuwigdurende erfpacht is voor ons inderdaad niet het ideale systeem, dat geef ik eerlijk toe, maar het biedt voor ons toch de mogelijkheid om de grond als productiemiddel te houden.

(De heer **ERNSTING:** Ik ben een beetje verbaasd. De heer (10)(2e) zei dat er nog altijd geld naar de Amsterdammers vloeit. Wat bedoelt u daarmee?)

Als er eeuwigdurend wordt afgekocht dan gaat het geld naar de gemeente. Dat blijkt ook uit het Rebel-rapport.

(De heer **ERNSTING:** Bent u het mij eens dat dat dus eindig is als u de grond als het ware verkoopt? Daar komt het economisch gezien wel op neer. Juridisch misschien niet, maar economisch wel. Op een gegeven moment is het op. Dan is alle grond weg. Dan hebt u daar wel wat geld voor opgehaald, maar daarna houdt het ook op. Bent u dat met mij eens?)

De erfpacht wordt eeuwigdurend afgekocht, niet de grond. Dat is het verschil met Den Haag. Dat is het verschil met andere steden waar grond in voortdurende erfpacht wordt uitgegeven. Dat gebeurt hier niet. In die zin hebben we de erfpacht niet uitgekocht.

(De **VOORZITTER:** Ik zie de heer Van Lammeren nog staan, maar als ik mij niet vergis, dan heeft hij zo-even al geïnterrumpeerd. Is het op een

ander punt, mijnheer Van Lammeren? Dan geef ik u de kans om dat aannemelijk te maken.)

(De heer **VAN LAMMEREN:** Dit gaat over de afkoopsom en dan ben ik in verwarring. Als ik de erfpacht eeuwigdurend afkoop, krijg ik dan later nog een keer een rekening van de gemeente?)

Nee, maar wel als de bestemming verandert. Als de bestemming verandert, dan krijgt u weer een nieuwe rekening.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Als ik geen nieuwe rekening krijg, want die krijg ik niet zegt u, hoe kan het dan dat wij later nog steeds geld krijgen? De heer Ernsting wees er al op dat, als we de grond economisch eenmaal verkocht hebben, hij weg is en er niets meer is. Dat kunt u toch niet ontkennen?)

Juridisch gezien blijven wij eigenaar. Dat is de reden dat wij hiermee hebben ingestemd.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Niemand ontkent dat wij juridisch eigenaar blijven, maar het ging over de revenuen van de grond die wij zouden krijgen. Die zijn er niet meer en dat moet u toegeven en niet zeggen dat de heer Ernsting hier een dwaalspoor neerlegt. Dat doet u.)

Ik maak steeds een verschil tussen de afkoop van eeuwigdurende erfpacht en het eigendom. Dat zijn twee verschillende dingen. Wij blijven eigenaar van de grond.

(De **VOORZITTER:** Geachte mevrouw Moorman, u was zo-even aan het woord voor een interruptie en ook tegen u moet ik zeggen dat u op een ander punt moet ingaan.)

(Mevrouw **MOORMAN:** Mijnheer (10)(2e), bent u notaris?)

Nee.

(Mevrouw **MOORMAN:** Dat is toch interessant, want zelfs de heer Van der Burg heeft gezegd dat eigenlijk alleen notarissen van mening zijn dat er hier sprake is van juridische eigendom, maar dat alle andere mensen, die geen notaris zijn, dit gewoon opvatten als economisch eigendom, de facto eigendom. Bent u dan de enige persoon buiten notarissen die dit nog steeds juridisch eigendom vindt?)

Ik vind dit echt een heel kromme redenering. Sterker nog: ik vind het een foute redenering. U zegt hiermee in feite dat alleen een notaris de wet kan kennen. Wij worden als burgers geacht om de wet te kennen. Daarom kunnen wij allemaal de wet kennen, u ook. Als u zegt dat alleen een notaris de wet kan kennen, dan drijft u daar een beetje de spot mee. Ik vind het merkwaardig dat u op dit niveau bij zo'n belangrijk argument dit argument gebruikt.

(De **VOORZITTER:** Dames en heren, op dit punt voor de derde en laatste maal mevrouw Moorman.)

(Mevrouw **MOORMAN:** Ik zal het proberen, voorzitter, maar dan moet u ook de heer Van der Burg aankijken, want hij maakte dezelfde vergelijking en hij had groot gelijk. Laat ik niet zeggen 'elk normaal denkend mens', want notarissen kunnen zeker wel normaal denken, maar iedereen die niet op die manier juridisch denkt, ziet dat er sprake is van economisch eigendom. Daarna hoeft er nooit meer betaald te worden. Als u de woning aan iemand doorverkoopt, dan krijgt u de volledige winst. In normalemensentaal betekent dat gewoon eigendom omdat alles aan u toekomt. Dat is wat u nu doet.)

(De **VOORZITTER:** En uw vraag?)

(Mevrouw **MOORMAN:** Bent u het daarmee eens?)

(De **VOORZITTER:** Dames en heren, ik weet dat u de heer Ünver en mij beschouwt als ultieme sukkels door altijd op het eind van uw interruptie te zeggen: bent u het daarmee eens? U moet echter echt een vraag stellen. Dat is op grond van uw eigen reglement van orde. Anders moeten we een keer over het reglement praten, want dan hebben wij het idee dat wij hier iets toepassen waar u het niet mee eens bent en dan krijgen we gedoe.)

Ik vind dat er nu een karikatuur gemaakt wordt van dit stelsel. Als het om een juridisch eigendom gaat, dan is er sprake van een juridisch recht. Dat is uitermate belangrijk. De afkoop van erfpacht is volstrekt iets anders. We moeten dat onderscheid heel zuiver maken, want als de bestemming verandert, dan verandert ook de juridische transactie en moet er een heel andere erfpacht betaald worden. Ik vind het daarom heel belangrijk om dat onderscheid te maken. Als we dat niet meer doen, dan kunnen we alles zeggen. Dan zijn we in een soort nominalisme beland. De heer (10)(2e) zei over de AB 2000 dat we een volstrekt transparante AB gingen opstellen. Wat was het gevolg? Eén grote janboel, namelijk veertien jaar procederen door mensen als Hondebier of de NLVJ. Het was een bende. Nu gaan we proberen om het transparanter te maken. Ik wil niet zeggen dat dit meteen lukt, maar we moeten het wel proberen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Shahsavari-Jansen.

Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Het is al een paar keer gezegd: dit is een historisch moment. Eeuwigdurende erfpacht. Het CDA zet zich al vele jaren in voor een eerlijker, beter en transparanter erfpachtsysteem. Het CDA zal blijven vechten om Amsterdammers het recht te geven om de grond onder hun eigen woning te kunnen kopen. Eeuwigdurende erfpacht is in principe een stap in de goede richting. Het CDA is het niet eens met de PvdA en GroenLinks die vooral bang lijken te zijn dat de woonlasten voor gewone Amsterdammers te laag worden en dat de gemeente niet genoeg winst kan maken op deze grond. Integendeel, met deze voorstellen zijn we er nog niet. Het gaat de goede kant op, maar we vinden dat het huidige collegevoorstel op belangrijke punten tekortschiet. We zullen daarom een aantal voorstellen doen om het nog beter te maken.

(Mevrouw **MOORMAN:** Waar heeft mevrouw Shahsavari-Jansen gehoord dat wij bang zijn dat de lasten te laag worden?)

Ik hoor u net in uw debat met de heer (10)(2e) zeggen dat u het zo erg vindt dat er slechts één keer wordt afgerekend bij afkoop. Wij zijn er ontzettend blij mee dat dat geld dus in de zak van de Amsterdammer blijft zitten en niet in de zak van de gemeente terechtkomt.

(Mevrouw **MOORMAN:** Ik ben blij dat u dat zegt, want dat is inderdaad heel iets anders. Hebt u ook de 250 of misschien wel 300 mails gezien waarin mensen vooral laten blijken dat zij bang zijn dat hun lasten veel te hoog worden?)

Het is goed dat u dat zegt, want dan kunt u de amendementen die ik straks indien steunen. Het is fijn dat u het ook zo ziet.

(De heer **ERNSTING:** Ik vraag mij af of mevrouw Shahsavari-Jansen ons kan vertellen wat de gemeente allemaal met de erfpachtopbrengsten aan de Amsterdammers teruggeeft.)

Bedankt dat u dat vraagt. Vooral heel veel linkse hobby's. Als u zo'n vraag stelt, dan kunt u ook zo'n antwoord verwachten.

(De heer **ERNSTING:** Nu word ik een beetje boos. U zegt dat het geld in de zakken van de gemeente verdwijnt, maar u weet net zo goed als ik dat

daarmee niet alleen linkse hobby's worden betaald, maar ook onderwijs en zorg. Dat lijken mij hobby's van deze hele raad. Bent u dát met mij eens?)

Ik ben het helemaal met u eens dat wij voldoende geld moeten hebben om onze kerntaken goed te kunnen vervullen. Ik denk dat ik een iets andere opvatting heb. Ik denk dat we op dat gebied best nog scherpere keuzes kunnen maken. Het probleem is niet dat de gemeente Amsterdam te weinig geld binnenkrijgt. Het probleem is wat mij betreft dat de gemeente misschien te veel geld uitgeeft.

De voorstellen die ik doe om het systeem beter te maken. Ten eerste willen we een klemmend beroep doen op de raad om erfpachters wel de mogelijkheid te bieden om een vaste canon te betalen, naast een geïndexeerde en afkoop. Ik heb goed geluisterd naar de VVD en D66 die daar ook mogelijkheden toe zien. Zij willen volgens mij een onderzoek daarnaar doen. Ik snap alleen één ding niet, want we stellen vanavond de AB 2016 vast. Als we dit dus willen regelen, dan zullen we het er nu in moeten opnemen. Echter, niet getreurd, VVD en D66. Ik heb een amendement waar u voor kunt stemmen.

Ten tweede is het voor het CDA van groot belang om meer zekerheid te bieden aan erfpachters, nu en in de toekomst. Nu staat de berekening van het vastgoedpercentage niet in de algemene bepalingen. Ik heb daarom een amendement om dat beter te verankeren. Het lijkt ons verstandig om juist in de algemene bepalingen op te nemen dat de afkoopsom niet meer kan bedragen dan de geïndexeerde erfpachtgrondwaarde bij uitgifte. Volgens het startdocument Erfpacht is dat ook de bedoeling, maar er was ook verwarring over. Laten we daarom opnieuw die extra zekerheid inbouwen. Ik verwacht natuurlijk een dolenthousiast positief preadvies op dit ultraconstructieve amendement.

Minder zeker ben ik daarvan bij mijn derde voorstel, een lagere risico-opslag. Wij blijven erbij dat het percentage onvoldoende onderbouwd is. Ook D66 en de VVD lieten dat blijken. Ik heb ook gehoord dat de wethouder in de commissie heeft gezegd dat een betere onderbouwing er niet komt. Dat betekent dus, mijnheer Van Osselaer, dat u dat nog wel een keer aan het college kunt vragen, maar een betere onderbouwing van die risico-opslag komt er niet volgens het college. Als u daar echt verandering in aan wilt brengen, dan zult u actie moeten ondernemen. Ik verwacht dan ook van D66 een concreet voorstel om nader onderzoek te doen om die risico-opslag beter te kunnen onderbouwen. Ik wil daar graag met u naar kijken. Misschien kunnen we dat ook na vandaag doen. Vandaag hebben wij in ieder geval twee amendementen daarvoor. Wij willen de risico-opslag verlagen. Voor ons is 0,75% een goede risico-opslag. Daar hebben we een amendement voor. Als dat verworpen wordt, dan hebben we er ook nog een met 1%. Misschien kunt u dat steunen. Als er geen voldoende onderbouwing is, dan kunt u zeggen dat er voor een lager percentage ook geen goede onderbouwing is, maar dat is ten eerste niet waar, want zowel de marktwaardecommissie als de kundige inspraak van dr. Wesseling en anderen heeft die gegeven. Ten tweede: Hoe hoger we de risico-opslag stellen, hoe beter de onderbouwing moet zijn. De gemeente heeft immers de dure plicht om als monopolist zich netjes te gedragen. Dat is ook een van de redenen dat de vergelijking met banken niet deugt. Bij banken is er namelijk nog sprake van enige concurrentie. Gemeente en erfpachter zijn tot elkaar veroordeeld. We kunnen het dan eenvoudig niet maken om erfpachters op te zadelen met te hoge canonpercentages. De wethouder kan zeggen dat we afkoop willen stimuleren en dat mensen daarvoor kunnen kiezen, maar als er één ding duidelijk is geworden, dan is het dat erfpacht als een complex financieel product fungeert. Wie voor een indexcanon kiest, kan worden verleid door de korte termijn. Op lange termijn is dat echter uiterst nadelig. Daarom het voorstel om de risico-opslag te verlagen.

Ik heb nog enkele andere voorstellen. We vinden het bijvoorbeeld onredelijk dat mensen al na een jaar leegstand een boete kunnen krijgen en een herberekening van de canon. Het komt gewoonweg voor dat een woning langer dan een jaar te koop staat.

We hebben ook een voorstel om de gemeente verantwoordelijk te houden voor onvoorziene grondvervuiling en een boetebeding. Ik heb in totaal acht amendementen en moties. Ik hoop natuurlijk op de steun van de raad.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende moties en amendementen zijn ingekomen:

80° Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (afkoopsom niet hoger dan erfpachtgrondwaarde bij uitgifte) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 739).

Besluit:

Om in de algemene bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht 2016 Amsterdam onder artikel 8 als lid 5 de volgende bepaling toe te voegen:

'5. De afkoopsom kan niet hoger zijn dan de (indien van toepassing met de inflatie gecorrigeerde) erfpachtgrondwaarde bij uitgifte.'

81° Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (eerlijke bezwaarprocedures) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 695).

Besluit:

Om aan artikel 27 van de algemene bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht 2016 Amsterdam de volgende bepaling 6 toe te voegen:

'6. De volgorde geschetst in artikel 5 is niet van toepassing indien de erfpachter schriftelijk bezwaar heeft gemaakt tegen de aan hem opgelegde boete, wel de canon doorbetaalt en zijn betaling omschrijft als canon of afkoopsom. In dat geval wordt de betaling door de gemeente in de eerste plaats aangemerkt als canon of afkoopsom.'

82° Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (meer zekerheid over canon in de algemene bepalingen 2016) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 740).

Besluit:

Om in de algemene bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht 2016 Amsterdam bij artikel 7 de volgende bepaling toe te voegen:

'10. Bij de vaststelling van het canonpercentage wordt gerekend met marktconforme rentes op tienjarige staatsobligaties en een risico-opslag niet hoger dan 1,0%.'

83° Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (termijn niet gebruiken perceel) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 741).

Besluit:

Om in artikel 9, lid 2 sub a van de algemene bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht 2016 Amsterdam de termijn van 'een jaar' te vervangen door 'drie jaar'.

84° Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (keuze voor een vaste canon) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 742).

Besluit:
Artikel 7 Canon van de algemene bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht 2016 Amsterdam als volgt te wijzigen:
'Erfpachters kunnen bij het ingaan van het erfpachtrecht kiezen voor een vaste canon of voor een indexcanon. De indexcanon wordt jaarlijks aan de inflatie aangepast (…).'

85° Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (risico op gebreken bij de gemeente) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 743).

Besluit:
Artikel 3 Uitgifte in erfpacht van de algemene bepalingen voor eeuwigdurende erfpacht 2016 Amsterdam te wijzigen door de laatste zin van lid 4, luidend: 'De gemeente staat niet in voor de afwezigheid van haar onbekende gebreken' geheel te schrappen.

86° Motie van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (risicopercentage maximaal 0,75%) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 744).

Verzoekt het college:
- om bij de vaststelling van het canonpercentage voor eeuwigdurende erfpacht uit te gaan van een risico-opslag van maximaal 0,75%;
- dat te verwerken in het grondprijzenbeleid 2016 voor nieuwe uitgiften in eeuwigdurende erfpacht en de andere relevante beleidsstukken.

87° Motie van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (risicopercentage maximaal 1,0%) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 745).

Verzoekt het college:
- om bij de vaststelling van het canonpercentage voor eeuwigdurende erfpacht uit te gaan van een risico-opslag van maximaal 1,0%;
- dat te verwerken in het grondprijzenbeleid 2016 voor nieuwe uitgiften in eeuwigdurende erfpacht en de andere relevante beleidsstukken.

De moties en amendementen maken deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Lammeren.

De heer **VAN LAMMEREN:** Ik zou bijna willen zeggen dat we bij dit soort grote besluiten niet een meerderheid zouden moeten hebben, maar een meerderheid van 75% of 80%. Dat is echter niet het geval. Ik zal niet zeggen dat ik een expert ben op het gebied van erfpacht. Er zijn mensen die dat meer zijn dan ik. Niettemin wil ik er iets over kwijt en

zal ik uitleggen waarom ik tegen zal stemmen. Dat heeft te maken met de afkoop en de eeuwigdurende erfpacht. Deze gemeente heeft geld nodig. Dat hebben we nu nodig, dat hebben we over tien jaar nodig, dat hebben we over honderd jaar nodig en dat hebben we over tweehonderd jaar nodig of zolang als deze stad nog bestaat. Wat we nu doen, is onze grond verkopen. Dat doet me denken aan de adel. Dat waren grootgrondbezitters. Zij dachten: als we de grond verkopen, dan hoef ik niet van de revenuen te leven, maar dan heb ik in een keer veel geld. Het probleem met geld is dat we dat met zijn allen wel op krijgen. We noemen dat linkse hobby's of rechtse hobby's of hobby's van de Partij voor de Dieren, dat interesseert mij niet heel veel. Het geld krijgen we wel op. De behoefte aan geld blijft echter. Waar denkt u, geachte gemeenteraad, beste Amsterdammers, dat de gemeente dat geld gaat halen? Precies. We hebben niet heel veel belastingen. We hebben de ozb. O, dan kunnen we de ozb verhogen. Wie betaalt die? Dat zijn de mensen die de grond gekocht hebben. Dat is mijn angst. Net werd de PvdA verweten dat zij bang is dat wonen in Amsterdam te goedkoop wordt. Nee, ik denk dat, als wij de grond verkopen, we in één klap geld krijgen waarmee we hopelijk de schuld aflossen, maar dat we over een aantal decennia dat geld weer bij diezelfde grondbezitters gaan halen. Dat is de reden dat dit een slecht plan is. Daarom ben ik tegen.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

Voorzitter: de heer Ünver

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Van der Burg.

Wethouder **VAN DER BURG:** Ik zal beginnen met mevrouw Moorman gelijk te geven en ik weet zeker dat met mijn laatste opmerking mevrouw Moorman mij gelijk geeft. Ik weet niet of we het op alle punten eens zullen zijn, maar die twee zekerheden heb ik. U bent het aan het eind met mij eens en ik ben het aan het begin met u eens. Ik zit sinds 1987 in de Amsterdamse politiek, langer dan sommige raadsleden überhaupt bestaan. Volgens mij zijn er raadsleden die van na 1987 zijn. Mevrouw Verheul? Nee? Het was als een compliment bedoeld. De heer Blom. U bent van na 1987? In 1987 werd ik voor het eerst gekozen in de deelraad in Zuidoost. Ik zit sinds 1987 in de politiek. U kent mij wellicht een beetje. Debatten met de raad vind ik altijd leuk. Die gaan mij ook altijd redelijk goed af. Dat idee heb ik zelf althans. Ik sta er redelijk ontspannen bij. Ik liep vanavond echter met spanning in mijn lijf naar de raad. Of u nu voor of tegen dit plan bent, of u het een historische vergissing noemt of een historisch moment, volgens mij zijn we het er unaniem over eens dat dit een historisch besluit is. Ik vind dat heel mooi en heel bijzonder. Het is daarom ook een bijzondere avond. Een avond waarop de tegenstellingen heel groot leken doordat de Partij van de Arbeid en GroenLinks kritiek hadden op de SP. Tegelijkertijd denk ik dat we op een aantal aspecten veel dichter bij elkaar staan dan het lijkt. De Partij van de Arbeid en GroenLinks waren immers bereid om te praten over eeuwigdurende erfpacht. Als de coalitiepartijen uw uitgestoken hand hadden aangenomen, dan had u vanavond ofwel een voorstel gesteund ofwel niet de woorden 'grootste privatisering aller tijden' gebruikt. Het is natuurlijk een beetje lastig om te zeggen dat PvdA en GroenLinks instemmen met het allergrootste privatiseringsvoorstel aller tijden. Er lijken dus grote verschillen tussen ons te zijn en op sommige punten zijn die er ook. De heer Van Lammeren vroeg net of de beantwoording van de wethouder het

stemgedrag van de VVD zou beïnvloeden. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik denk dat mijn beantwoording het stemgedrag van PvdA en GroenLinks niet zodanig zal beïnvloeden dat we er vanavond ineen zestien stemmen extra voor hebben. Ik zal echter mijn best doen.

(Mevrouw **MOORMAN:** De wethouder heeft gelijk. Wat u net zei, klopt: het is een historische vergissing. Over die grootste privatisering aller tijden hebt u ook gelijk, want als wij tot overeenstemming waren gekomen, dan had ik die woorden niet gebruikt omdat ze niet van toepassing waren geweest. Bent u dat met mij eens?)

Nee, dat ben ik niet met u eens. U was namelijk bereid om met de coalitiepartijen te praten over de invoering van eeuwigdurende erfpacht. Dan gaat het over de voorwaarden waaronder. Dan had u wellicht vanuit uw perspectief gezien bereikt dat uw motie waar we straks nog op komen niet ingediend was omdat het dan een standpunt van de hele raad was geweest. Dat had echter niets afgedaan aan de invoering van eeuwigdurende erfpacht, want dat zou door heel veel mensen gevoeld zijn als heel dicht tegen eigendom aan. Ik zal u straks ook gelijk geven over mijn citaat over de notarissen.

(Mevrouw **MOORMAN:** Precies. Als wij hadden onderhandeld, dan had het kunnen gebeuren dat ik hier inderdaad niet de woorden 'grootste privatisering aller tijden' had gebruikt omdat het eenvoudig zonder afkoop geen grootste privatisering aller tijden zou zijn.)

(De **VOORZITTER:** Wethouder, vindt u dat ook?)

Ik ga mevrouw Moorman heel vaak gelijk geven en op dit punt eigenlijk ook. Oké, u hebt gelijk. De afkoop is een belangrijk aspect. Dat helpt om dat gevoel te creëren. U zei overigens letterlijk dat er een fooi voor armoede was gegeven. Dat hebt u letterlijk gezegd: "een fooi voor armoede". Ik weet niet of alle mensen die in Amsterdam onder de armoedegrens leven dat met u eens zijn als ik zie hoe ongelooflijk veel voorzieningen er onder leiding van collega Vliegenthart voor arme mensen zijn gerealiseerd. Voorzieningen waarmee u het verschrikkelijk eens bent. Als een kind dankzij dit beleid een laptop of een computer krijgt waardoor het mee kan komen op school, dan zal het dat niet zien als een fooi, maar als een heel belangrijke investering in zijn onderwijs en dus in zijn toekomst.

(Mevrouw **MOORMAN:** Ook hier ben ik het weer helemaal met u eens. Op zich zijn al die armoedevoorzieningen natuurlijk heel erg mooi, maar ik doelde op het relatieve verschil. 6,3 miljard euro aan grondwaarde die we op dit moment via afkoop in mijn optiek weggeven versus een paar miljoen euro incidenteel die er nu bij het armoedebeleid bijkomen. In dat licht noemde ik het een fooi. Uiteraard is het in absolute termen mooi dat het geld wordt uitgegeven. Ik denk dat de onderhandelingen die de SP hierover heeft gevoerd niet in de boeken terecht zullen komen als een historische overwinning van de SP. Bent u dat met mij eens?)

Nee, dat ben ik zeker niet met u eens. Het staat buiten kijf dat dit een agendapunt is waar de gemiddelde VVD'er, de gemiddelde D66'er en de gemiddelde CDA'er blijer van worden dan de gemiddelde SP'er. Dat heeft de heer (10)(2e) ook gezegd. Ik zie echter wat de SP heeft binnengehaald, niet alleen voor armoede, maar ook voor zorg waarmee bijvoorbeeld de bezuinigingen van PvdA-staatssecretaris Van Rijn in deze stad flink kunnen worden gematigd. Ik zie ook wat de SP heeft binnengehaald op het gebied van sociale woningbouw, meer dan in de oorspronkelijke deal tussen D66 en GroenLinks, want GroenLinks had een plafond van vijfhonderd sociale huurwoningen en bij de SP was dat een bodem. Dat zijn belangrijke zaken, ook voor de PvdA. Ik zou dat dus niet zeggen. Bovendien zegt u dat er sprake is van 6,3 miljard euro. We weten nog niet of dat bedrag

klopt. Daar kom ik straks nog op terug in het kader van de overdracht. We weten wel dat de nieuwe erfpachters die gebruikmaken van de invoering van eeuwigdurende erfpacht niets krijgen, maar daar het volle pond voor moeten betalen. Dat is een deel van de kritiek van in elk geval drie mensen op de publieke tribune. Het is niet alleen de kritiek van die drie mensen, maar ook van een deel van de achterban en misschien wel van de hele achterban van die drie mensen. Men betaalt daar gewoon het volle pond voor. Men krijgt niets.

(Mevrouw **MOORMAN:** We hebben het vaak over 1896 en Treub en de tijd voor en na Treub. Misschien krijgen we straks de tijd voor en Van der Burg. We weten over twintig jaar, als we het hebben over het historische besluit dat vandaag is genomen, dat de SP daar destijds wat armoedegeld voor kreeg, maar dat het dan allang op is, want het was incidenteel geld. Bent u dat dan met mij eens?)

Volgens mij is een deel incidenteel, ik meen 20 miljoen euro, en is 20 miljoen euro structureel. Dat telt ook serieus op. Daar komt nog armoedegeld bij en de sociale huurwoningen die er bijgebouwd worden, slopen we ook niet over twee jaar en een paar maanden. Er worden nu meer sociale huurwoningen bijgebouwd dan volgens de oorspronkelijke onderhandelingen tussen de VVD, D66 en GroenLinks en het basisdocument dat daarvoor door GroenLinks en D66 was opgesteld. Ook daarin is de SP verdergegaan. Los daarvan zijn we het er wel over eens dat hier sprake is van een historisch besluit. Daar ga ik in ieder geval in mee. Met de kwalificatie uiteraard iets minder.

Dank voor de complimenten van de Partij van de Arbeid, want ik heb altijd gezegd dat het best kan zijn dat u en ik het bij de stemming vandaag niet eens zijn met elkaar, maar dat ik er alles aan wil doen om het proces goed te laten verlopen. Ik ben blij dat ik daar in elk geval in de ogen van de Partij van de Arbeid in ben geslaagd. Ik ben ook blij dat het antispeculatiebeding raadsbreed gesteund wordt. Die zorgvuldigheid is ook een van de redenen dat u nu dit besluit krijgt en in oktober het deel over de overstap krijgt. Ik heb echt gekozen voor zorgvuldigheid. Dat betekent dat het besluit dat we vandaag nemen volgens de oorspronkelijke planning een maand of vijf eerder genomen had moeten worden. We hebben echter steeds gezegd dat we kiezen voor zorgvuldigheid bij de stappen die we zetten.

De overstap is veel ingewikkelder dan het invoeren van eeuwigdurende erfpacht en ook veel ingrijpender. We hebben dat ook gezien. Er hebben 64 mensen of partijen ingesproken dan wel een reactie laten horen op basis van de terinzagelegging van deze stukken. Een groot deel daarvan ging over de angst van mensen rondom de overstap. Er zijn raadsleden die de afgelopen week tamelijk veel mail hebben gekregen. Die gingen veel over de vraag: kan ik blijven wonen in het huis waar ik nu in woon? Dat gaat over die overstap. We zagen daarin ook dat, hoe verschillend de heer Groot Wassink en ik – en ik zeg in dit geval ook 'ik' en niet 'het college' – in onze rol van lijsttrekker ook konden denken over erfpacht tijdens de debatten die we in de verkiezingscampagne hebben gehouden over erfpacht, we allebei uitkwamen bij voorbeelden waarvan we zeiden: dit moet niet meer voorkomen. In een debat met de heer Van Lammeren bleek ook dat ook de vorige coalitie, een coalitie met u beiden, naar een ander systeem ging kijken. De discussie over de overstap zal daar straks over gaan.

(De heer **ERNSTING:** Is de wethouder het met GroenLinks eens dat, als die overstap zo belangrijk en zo ingewikkeld is, deze nu had moeten voorliggen? Als eerste of in ieder geval gelijktijdig met de systeemwijziging.)

Als eerste kan natuurlijk niet. Gelijktijdig zou kunnen, maar als eerste zou raar zijn. Nee, ik ben het natuurlijk niet met u eens, want als ik het met u eens was, dan had ik het gedaan. We kunnen beide besluiten ook los van elkaar nemen. Dat is geen wens van de coalitie en geen wens van het college. Ik moet niet spreken namens de coalitie, dat moet de coalitie doen, maar wel namens het college. We kunnen het ook alleen voor nieuwe gevallen doen. Dat willen we absoluut niet, maar het kan wel. Wij kunnen eeuwigdurende erfpacht invoeren voor iedereen die in de toekomst een contract met ons afsluit zonder dat wij de overgangsregeling aanpassen. Dat zou kunnen. Het college vindt dat niet wenselijk, maar het kan wel. Het zijn dus twee los van elkaar staande besluiten. Het tweede is wel ongelooflijk ingrijpend, want dat gaat over de vraag: hoeveel moeten mensen betalen om de overstap te kunnen maken? Uiteindelijk zal het de mensen die een erfpachtcontract hebben niet zozeer interesseren welke formule u en ik daarvoor gebruiken, welke systematiek we daarbij bedenken, wat het kortingspercentage is en aan welke knoppen we draaien. Uiteindelijk zullen ze naar twee dingen kijken. Wat moet ik betalen in het huidige systeem en wat moet ik betalen in het nieuwe systeem? En is dat erg of is dat niet erg? Ook op financiële gronden is dat heel ingrijpend.

(De heer **ERNSTING:** De wethouder zegt: dat is erg. Het is ook erg voor de Amsterdammers die ermee te maken hebben, de erfpachters die straks de overstap wel of niet moeten maken. Vindt u dat de raad een volledig begrip heeft van de stelselwijziging die nu voorligt, zonder dat we überhaupt weten welke richting het uit gaat met die overstapregeling die zo belangrijk is?)

Ik geloof dat u als raad weet wat u doet als u straks voor of tegen dit voorstel stemt. Ik denk dat GroenLinks, de Partij van de Arbeid en de Partij voor de Dieren tegen zullen stemmen. Die drie partijen hebben dat in ieder geval laten weten. Volgens mij hebt u niet alleen ideologisch goed, maar ook inhoudelijk goed betoogd waarom u dat doet. U weet dus donders goed wat u doet. Ik ga er ook van uit dat dit geldt voor de coalitiepartijen.

(De heer **ERNSTING:** De helft van mijn betoog ging over het gegeven dat we dat niet weten en dat we het voorstel daarom niet kunnen steunen. Ik heb nadrukkelijk het ideologische punt, het inhoudelijke punt en het procedurele punt uit elkaar gehouden. Op basis van het procedurele punt kunnen wij er niet mee instemmen. De heer Van Osselaer heeft echter ook nog een aantal essentiële vragen aan u gesteld. Ik vraag me daarom af hoe dat in de coalitie precies zit. Wat vond u daarvan?)

Ik kom nog op de bijdrage van de heer Van Osselaer. Ik ben nog bij mevrouw Moorman. Daarnaast heb ik altijd publiekelijk, maar ook privé met uw twee politiek leiders, gezegd dat wethouder Eric van der Burg die hier achter het spreekgestoelte staat stukken met u allemaal deelt of stukken niet deelt. U allemaal kunnen ook de acht woordvoerders zijn, maar niet delen van u. De stukken die naar u toe zijn gestuurd, heb ik niet eerder dan dat ik ze naar u toe heb gestuurd met de heer Van Osselaer gedeeld. Dat geldt uiteraard ook voor de twee andere heren van de coalitie. Dat zij een aantal vragen en opmerkingen hebben, net als u, kan ik mij heel goed voorstellen. De eerste vergadering over de overstapregeling hebben wij – en 'wij' is in dit geval de heer Kock en de heer Ivens – op 4 juli. Daarvan heb ik nog geen stukken gezien. Ik weet dus nog niet wat het college aan u zal voorstellen omdat ik nog niet eens weet wat ik het college zal voorstellen. Eerst dit, dan de overstapregeling. Ik zou bijna zeggen: ik weet nog niet eens het antwoord op mijn eigen vragen.

(De heer **ERNSTING:** Dit roept weer een nieuwe vraag op, want in de uitgangspunten die in februari ter kennisname aan de raad zijn gestuurd, stond een planning. In die planning stond dat nu ongeveer dit besluit zou voorliggen en dat de overstapregeling nu in de inspraak zou liggen. Wat is er in de tussentijd gebeurd?)

Wat is er gebeurd? Zorgvuldigheid boven snelheid. Ik heb er geen enkele moeite mee om aan u uit te leggen of aan u te melden dat ik later naar u toekom. Het is namelijk veel erger als u op een gegeven moment zegt: Van der Burg heeft gekozen voor snelheid. Met 'u' bedoel ik niet specifiek u als persoon, maar de raad. Als u zegt: Van der Burg heeft gekozen voor snelheid boven kwaliteit. De kwaliteit van het proces, want inhoudelijk kunt u het uiteraard met mijn voorstellen oneens zijn. Laat er geen enkel misverstand over bestaan: u neemt een besluit dat vergaande gevolgen heeft en dat voor de mensen die gebruikmaken van eeuwigdurende erfpacht niet meer terug te draaien is. De nieuwe coalitie, hoe die er ook uitziet, kan straks niet zeggen: weet u wat, we maken van eeuwigdurende erfpacht weer voortdurende erfpacht. De mensen die een handtekening hebben gezet, hebben de grond tot in de eeuwigheid binnen. Het is daarom belangrijk om te kiezen voor zorgvuldigheid. Daarom heb ik een paar keer aan u gemeld dat het iets langer duurt omdat het college vond dat we eerst een aantal zaken goed op een rijtje moesten hebben. Dat geldt dus ook voor de overstapregeling. Als ik nu zeg dat het november wordt in plaats van oktober, dan is dat geen winstwaarschuwing, maar als het november wordt in plaats van oktober, dan heb ik dat liever dan dat ik de laatste twee, drie dagen nog iets in elkaar pruts omdat ik anders van de heer Ernsting te horen krijg: een maand later. Wat is er gebeurd? Dat vind ik op veel punten interessant, maar hier net niet.

(Mevrouw **MOORMAN:** Wethouder, ik waardeer uw eerlijkheid zeer en ook uw zorgvuldigheid en de manier waarop u steeds onze vragen hebt geprobeerd te beantwoorden. U hebt echter tegelijkertijd in januari een brief gestuurd aan alle erfpachters met de boodschap dat er iets aan zat te komen. Nu komt dit terwijl de erfpachters nog niet weten wat het betekent. U zelf zegt ook dat u nog niet weet wat eraan komt. Als alles gaat zoals u het nu hebt gepland, gaan we daar pas in maart 2017 een besluit over nemen. Dat geeft toch verschrikkelijk veel onzekerheid? Daarom komen er toch al die mails? Is dat zo verstandig?)

Nu geef ik u geen gelijk, want nu geef ik de heer Van Osselaer gelijk. Hij zei het op zijn Van Osselaers dus iets diplomatieker dan ik het misschien kan. Mevrouw Moorman, het systeem dat we de afgelopen 120 jaar hadden schonk mensen in die 120 jaar permanente onzekerheid. Mensen wisten namelijk nooit wat ze over 50 jaar, 40 jaar of 30 jaar kwijt zouden zijn. Mensen zitten nu, in het huidige systeem en als wij niets veranderen dan blijft het huidige systeem, in onzekerheid omdat hun canon opeens 40, 50, 60 of 80 keer over de kop kan gaan. Wie ineens van 50 euro per maand naar 4000 euro per maand gaat, zal zeggen: dat trekt Bruin niet. Die onzekerheid komt juist door het systeem dat we de afgelopen 120 jaar in stand hebben gehouden.

(Mevrouw **MOORMAN:** Prima. Dat ben ik met u eens. Ook ik vond dat het erfpachtstelsel toe was aan herziening om die onzekerheid te voorkomen. U doet er nu echter nog een schepje bovenop. Het was al onzeker dus dan maakt het niet uit en nu maakt u mensen nog onzekerder omdat we niet weten waar we op afkoersen. U stuurt mensen een brief en laat hen vervolgens anderhalf jaar in volstrekte onzekerheid terwijl ze wel allerlei stukken in de krant lezen. Dat is toch niet verstandig?)

Weet u, mevrouw Moorman, wellicht droomt u af en toe de wat-alsdroom. Als D66 geen veertien zetels had gehaald, maar wij en wij hadden in het bestuur gezeten. Dat soort dromen hebben we allemaal. De een noemt het een droom en de ander noemt het een nachtmerrie, maar die droom hebben we allemaal. Als u met GroenLinks en de SP een coalitie had gevormd of met GroenLinks, dan denk ik niet dat er eeuwigdurende erfpacht was ingevoerd. Dan denk ik dat voortdurende erfpacht in stand was gebleven, bijvoorbeeld omdat dat in uw verkiezingsprogramma stond en bijvoorbeeld omdat u in verkiezingstijd ook altijd gepleit hebt voor het behoud van voortdurende erfpacht. Als er voortdurende erfpacht was gebleven, dan had u deze volledige vier jaar al die mensen in onzekerheid gehouden over hun toekomst. Nu verwijt u mij dat ik vanwege zorgvuldigheid mensen een half jaar langer in onzekerheid houd. Bij voortdurende erfpacht, iets wat volgens mij letterlijk in uw verkiezingsprogramma staat, houdt u mensen in ieder geval in onzekerheid. De mensen die straks kunnen kiezen voor eeuwigdurende onzekerheid, herstel: voor eeuwigdurende erfpacht hebben die onzekerheid helemaal niet meer.

(Mevrouw **MOORMAN:** Een mooie verspreking, eeuwigdurende onzekerheid. Dat hoeft natuurlijk niet. Ook in de vorige periode hebben we al bekeken hoe we die onzekerheid binnen het stelsel van voortdurende erfpacht weg konden nemen. Daar waren we inderdaad al ver mee. De heer Van Osselaer heeft mij er net op gewezen dat dit een halt is toegeroepen doordat er verkiezingen waren. Ik ben er echter van overtuigd dat ook in een voortdurend stelsel een zekerder variant mogelijk was geweest. De heer Van Poelgeest heeft daar ook al allerlei voorstellen voor gedaan.)

Dat ben ik absoluut met de Partij van de Arbeid eens. Het begint eng te worden. Ik sluit echter niet uit dat u mensen zekerheid had geboden waarbij u een variant had gekozen waar wel een afroming van de waardestijging onderdeel van was geweest. Dat betoogt u in ieder geval tot vandaag en ik meen dat ook GroenLinks dat doet. PvdA en GroenLinks vinden dat de waardestijging niet aan het individu moet toevallen, maar aan de samenleving. Dat betekent dat u mensen de zekerheid had gegeven dat u de komende honderd jaar de afroming zou voortzetten, zij het onder bepaalde voorwaarden. Als u dan tegen een erfpachter zegt: wilt u er zeker van zijn dat u alle waardestijging van uw huis de komende honderd jaar kwijt bent op basis van de voorstellen van de Partij van de Arbeid en GroenLinks of wilt u een systeem met eeuwigdurende erfpacht waarbij u over een half jaar weet waar u aan toe bent, maar er in ieder geval geen afroming meer plaatsvindt, dan sluit ik niet uit dat een groot deel van de erfpachters – tenzij ze zeer principieel PvdA-stemmer of GroenLinks-stemmer zijn – zal zeggen dat ze voor het laatste kiezen. Het grappige is dat ik heel veel PvdA- en GroenLinks-stemmers ken, mijnheer Poorter, die op eigen grond wonen en die, als ze echt principieel zouden zijn, die eigen grond aan de gemeente zouden aanbieden. Dat heb ik hen echter nooit zien doen. Onder het vorige college woonden de heer Wiebes en ik in een huurwoning en de rest in een koopwoning onder wie drie PvdA'ers op eigen grond. Ik dacht altijd: verkoop die dan als u het zo principieel vindt. Dat kan soms echter genuanceerder liggen. Ik denk echter dat mensen liever nog een half jaar onzekerheid hebben en dan weten dat er nooit meer wordt afgeroomd dan in uw model. Uw model had dus voordelen gehad, want men wist anderhalf jaar geleden waar men aan toe was. Ons model heeft als voordeel dat er in de toekomst geen afroming meer zal plaatsvinden. Ik kom straks nog toe aan mevrouw Shahsavari-Jansen. Ik ben u niet vergeten.

(De heer **ERNSTING:** De wethouder maakt nu op meerdere niveaus een beetje een karikatuur van de standpunten en met name van de

voorstellen van het vorige college. Is de wethouder het met mij eens dat de voorstellen van de heer Van Poelgeest en het vorige college de grondwaardeherziening en de canonherziening koppelden aan de verkoopdatum van de betreffende woning hetgeen betekende dat de zittende eigenaar en de toekomstige eigenaar altijd zekerheid hadden?)

Als u mijn woorden hebt opgevat als een karikatuur, dan wil ik daar mijn verontschuldigingen voor aanbieden, want dat was helemaal niet de bedoeling. Sterker nog: ik was het eens met datgene wat de heer Van Poelgeest in het vorige college deed. Misschien weet u het, ik zat er ook in. U zult begrijpen dat ik de huidige voorstellen beter vind dan de voorstellen van de heer Van Poelgeest, maar dat is geen kritiek op de heer Van Poelgeest. De coalitie was toen alleen iets anders van samenstelling. Het heeft ook een ander effect gehad op het coalitieakkoord. Ik verwijt de PvdA en GroenLinks helemaal niets. U bent tamelijk consequent, standvastig en volgt een duidelijke lijn. Het is toevallig niet de mijne.

(De heer **ERNSTING:** Als de wethouder van mening is dat in het vorige systeem ook zekerheid voor de eigenaren aanwezig was, dan is het enige verschil met dit systeem toch dat de toekomstige waardestijgingen alleen toekomen aan de eigenaar en niet in de zakken van de gemeenschap terechtkomen?)

Ik weet niet of dat het enige verschil is. Dat hangt ook af van wat we precies doen met de overstap. Dat het een zeer belangrijk verschil is dat de waardestijging niet aan de samenleving toekomt, maar aan het individu is absoluut waar. Dat is de kern van het verschil tussen GroenLinks en de PvdA aan de ene kant en het coalitieakkoord aan de andere kant. Ik weet echter ook dat op de redactie van De Telegraaf het artikel van de heer Paternotte over de afroming hangt. Dat zien D66 en de VVD juist als een pluspunt. Dat maakt het ook mogelijk dat er voor de heer Paternotte na vandaag nog een politiek leven is.

Financieel onverstandig. Dat is niet helemaal juist en voor een deel kunt u dat niet beoordelen. Ten eerste staat er in het coalitieakkoord dat de gemeente er op korte termijn niet op achteruit mag gaan. Dat is één. Ten tweede, en ik meen dat het de heer (10)(2e) was die dat heel goed zei: als wij het geld dat wij binnenkrijgen door middel van afkoop op een bankrekening zetten, dan kunnen we dat gewoon tot in de eeuwigheid gebruiken om de financiering te regelen. We gaan er dus niet automatisch financieel op achteruit, tenzij we het geld verjubelen. Als we het geld niet verjubelen, maar investeren, dan is er ook nog niets aan de hand. In die zin heeft de heer Van Lammeren die nu naar de interruptiemicrofoon loopt gelijk. Het gaat niet om links of rechts, want ik doe niet mee aan dat soort discussies, in elk geval niet op dit punt en niet vandaag. Wij kunnen dat geld wel degelijk parkeren in een erfpachtfonds. Ik meen dat het CDA daar bij monde van de heer Boomsma ook al over heeft nagedacht.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Is de gemeente erg succesvol gebleken met investeringsfondsen?)

Ik vind dat geen kernkwaliteit van de gemeente Amsterdam als u dat bedoelt.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Dat is precies het punt dat ik probeer te maken. Daar zijn we helemaal niet goed in. Ik kan me de Nuongelden nog herinneren. Dat fonds werd op een gegeven moment een grabbelton bij monde van SP-wethouder Ivens. Volgens mij is dat geld gewoon weg of op. Daarom kunnen we wel praten over financiële onzekerheid omdat de gemeente niet in staat blijkt te zijn om goed te kunnen investeren voor de lange termijn. Dat bent u toch met mij eens?)

U kunt toch niet van het college verwachten dat het zegt: beste raad, wij vertrouwen u niet met het geld van de Amsterdammer en daarom doen wij een bepaald voorstel wel of niet? Dat is niet de taak van het college. U controleert ons, ik controleer u niet. Ik ga ervan uit dat de gemeenteraad hetzij wijze besluiten neemt, hetzij besluiten bij meerderheid. Die gelden dan. Dat heet democratie. Niet altijd wordt het beste besluit genomen, maar het besluit dat een meerderheid krijgt.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Daar zijn we vanavond dan weer getuige van. U zegt dat er geen sprake is van financiële onzekerheid. Dat is wel het geval, want we constateren net dat de gemeente of gemeentelijke investeringsfondsen niet erg succesvol zijn. Waardoor bent u ervan overtuigd dat we dat in de toekomst wel zouden zijn? Het gaat immers om nogal wat geld.)

Ik zeg dat u dat kunt doen. Ik zeg niet dat u dat zult doen. Om te beginnen heeft deze stad nog een stadsschuld. We zouden het geld kunnen besteden aan het verlagen van de stadsschuld. We zouden er andere investeringen in de stad mee kunnen doen die de stad ook verrijken. U kent mijn privémening over erfpacht en eigendom, maar ik zie natuurlijk ook dat de erfpachtinkomsten deze stad ook een rijkdom hebben gegeven die geresulteerd heeft in heel mooie dingen voor deze stad. We kunnen de inkomsten uit erfpacht dus ook heel nuttig besteden, mijnheer Van Lammeren. Dat is gelukkig ook heel veel gebeurd. We zien dat elke dag buiten.

Mijnheer Van Osselaer, ik zal kijken naar de vaste canon. Ik maak er wel een enigszins vreemde opmerking bij. Een vaste erfpachtcanon is niet fijn om te nemen, maar op een gegeven moment wel fijn om te hebben. Een vaste erfpachtcanon is namelijk per definitie bij aanvang veel hoger dan een indexcanon. Waarom zou iemand die nu nemen, want nu betaalt zo iemand meer of zelfs veel meer dan wanneer hij kiest voor de indexcanon? Op termijn volgt het omslagpunt. Ik ga daarin een beetje mee met de vrienden van de Partij van de Arbeid en GroenLinks. Als we al praten over een vaste canon, dan moeten we goed nagaan of we die voor bewoners of voor commercieel vastgoed hanteren. Het invoeren van een vaste canon voor commercieel vastgoed zou het schuim uit de mond van mevrouw Moorman doen lopen. Ik zou dat nog wel enigszins begrijpen ook, want dan maken we het het bedrijfsleven op sommige punten misschien net iets te makkelijk.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Ik begin nu toch ernstig vragen te stellen bij de rekencapaciteit van deze wethouder. Als u een vaste canon wilt invoeren, hoeveel jaren of eeuwen kijkt u dan vooruit?)

Ik ben zelf geen voorstander van het invoeren van een vaste canon voor commerciële partijen. Ik sluit niet uit dat ik daar ook een meerderheid voor krijg. Ik beperk mijn voorbeeld daarom tot bewoners als u het goedvindt. Als u een schatting maakt van uw eigen inkomen en bij de een begint dat bij 2000 euro en stijgt dat langzaam maar zeker en bij de ander ligt het vast, bijvoorbeeld omdat het inkomen een gevolg is van een ander inkomen dan loon of omdat het inkomen de komende veertig jaar gelijk blijft gezien de functie, dan kunt u schatten of een hogere vaste canon voor u op de langere termijn minder risicovol is dan een indexcanon. Los daarvan zagen we bij de inspraak dat een aantal mensen dat wel wilde. Daarom snap ik de vraag van D66 wel. De grondwaardecommissie heeft dat ook als suggestie opgeworpen. Het is ook niet aan mij om te bepalen wat voor de burger een juiste keuze is. Voor een deel moet de burger dat zelf doen. Dat geldt niet altijd, daar hebben we vanmiddag een debat over gehad, maar soms kunnen burgers hun eigen overweging hebben om dat toch te doen. Wij hebben dit nu niet voorgesteld omdat dit een transparant voorstel is en een eenvoudiger en gemakkelijker te beheren voorstel is.

(De **VOORZITTER:** Voor ik een aanvullende interruptie aan de heer Van Lammeren geef, deel ik u mee dat er iets is misgegaan met de spreektijd. Die was berekend op drie dagdelen en wordt nu gecorrigeerd naar twee dagdelen. Daar neemt u zo kennis van.)

Dan stop ik nu en ga zitten, want dan is mijn spreektijd op.

(De heer **VAN LAMMEREN:** U geeft geen antwoord op mijn vraag. Welke termijn houdt u aan? Als dat honderd jaar is dan gaat u de netto contante waarde uitrekenen en die verdeelt u over honderd jaar. Dan is dat bedrag lager dan als u tweehonderd jaar, driehonderd jaar of vierhonderd jaar neemt. Als u naar die vaste canon kijkt, welke tijdhorizon houdt u dan aan? U krijgt namelijk een vergelijking met twee onbekenden en die kunt u niet uitrekenen.)

Aangezien ik er niet voor kies om het voor commercieel vastgoed te doen, maar voor woningen en het dus gaat om bewoners, denk ik dat we het over een voor mensen en voor bewoners overzichtelijk tijdvak moeten hebben. Dat is over het algemeen bij slechts heel weinig mensen 100 jaar na nu. Ik denk daarom eerder aan een periode van 20 jaar dan aan een periode van 100 jaar. De eerlijkheid gebiedt echter te zeggen dat het voorstel van D66 afkomstig is. Ik heb geen plan klaarliggen. Als u daarom zegt: mijnheer Van der Burg, ga uit van 25 jaar en u krijgt daar een meerderheid van de raad voor achter u, dan vind ik het ook best. Ik denk echter dat D66 denkt aan 20 jaar en niet aan 200. Dat zou best vreemd zijn.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Ik ben het geheel met u eens dat het voorstel van D66 niet duidelijk is, want het aantal jaren maakt nogal wat uit voor de hoogte van die vaste canon. Laten we dat straks in de tweede termijn aan D66 vragen zodat dat zijn eigen plan even kan toelichten.)

Als u 'we' als 'ik' interpreteert, dan ben ik het met u eens.

(Mevrouw **MOORMAN:** De wethouder heeft gelijk dat bij mij de stoom uit de oren zou komen als de vaste canon voor commercieel vastgoed zou gelden, maar ik maak mij er ook ernstige zorgen over voor bewoners. Zeker als het een beperkte termijn is zoals de heer Van Lammeren terecht zegt. Het heeft natuurlijk ook grote financiële gevolgen. Ik zou daarom ook de mening van de wethouder Financiën willen horen. Ik vind ook dat we moeten oppassen met wat we hier zeggen. Als u dit gaat uitwerken, dan wekt dat natuurlijk verwachtingen bij erfpachters.)

Ik wil er geen enkel misverstand over laten bestaan. Er ligt geen amendement van D66. Wij stellen dit document vandaag vast. U zult in elk geval begrijpen dat ik dat hoop. Dat wil niet zeggen dat ik niet datgene kan doen wat D66 vraagt. Ik sluit namelijk niet uit dat we dit in de toekomst op een aantal punten willen bijstellen. Dit is het voorstel dat ik doe. Er ligt dus een helder, duidelijk en overzichtelijk voorstel voor mensen die na 1 juli met ons gaan onderhandelen over het sluiten van een contract op basis van eeuwigdurende erfpacht. U hebt echter gelijk. We moeten altijd nagaan wat het financieel betekent. Als ik met de heer Kock aan tafel zit, of het nu gaat om sport, om zorg of om erfpacht, dan zit ik nooit met een D66-ideoloog aan tafel – en dat bedoel ik als een compliment – maar altijd met de wethouder Financiën. Het zou een stuk makkelijker zijn als de heer Kock af en toe aan tafel zat als D66'er, maar hij zit altijd als wethouder Financiën aan tafel. Daar hebben de collegeleden allemaal buitengewoon veel last van. Nogmaals: dit is een compliment.

Dan de risico-opslag van 1,5% die door meerderen genoemd is. Ik geloof ook door mevrouw Moorman, en zo niet, dan kan ik haar toch gelijk geven. Een betere

onderbouwing dan deze krijgt u niet. De grondwaardecommissie heeft 1,5% tot 2% geadviseerd. Wij hadden 1,75% voorgesteld. Daar kwam de nodige kritiek op van de raad. Die vond dat te hoog. We zijn op 1,5% uitgekomen. Kan het 1,4% zijn of 1,6%? Het is een schatting. Het is een inschatting die we nu maken, want de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat u ervoor kunt kiezen om het percentage nu te veranderen. Dat adviseren wij niet. In de toekomst bepaalt u dat echter, want u bepaalt uiteindelijk elk jaar de erfpachtcanon voor de komende periode. U zou dus kunnen zeggen: op grond van wat we geleerd hebben, maken we er 1,4%, 1,6%, 1,0% of 2,0% van. Ik heb ook gezegd dat mijn voorstel net zo goed is als alle andere of net zo slecht is als alle andere. In de commissie zei ik letterlijk tegen de heer Boomsma dat ik zijn kritiek snapte toen hij zei dat 1,5% onvoldoende onderbouwd was. Ik zeg echter op mijn beurt tegen de heer Boomsma en uiteraard ook tegen mevrouw Shahsavari-Jansen dat een ander percentage net zo min onderbouwd is. Dat is dus geen kritiek, want ik verwijt u dat u stukken levert van hetzelfde niveau als het college en dat is met de batterij ambtenaren waarover ik beschik al een hele prestatie van u. Ik bedoelde het dus niet als kritiek, maar als een feitelijke constatering.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Het punt is natuurlijk dat de gemeente in dit geval monopolist is. De erfpachter kan nergens anders naartoe. Als we het niet zeker weten, vindt u dan niet dat we nog een extra marge in acht moeten nemen en een lager percentage moeten nemen?)

Uiteraard vind ik dat niet, want dan had ik het voorgesteld. Op verzoek van u en nog een paar anderen zijn we al gezakt van 1,75% naar 1,5%, maar we zijn wel binnen de bandbreedte van de grondwaardecommissie gebleven omdat daar drie erudiete personen in zitten die er nog meer verstand van hebben dan u en ik. We hebben daarom besloten om in ieder geval binnen die bandbreedte te blijven. Ik zeg u er meteen bij, mevrouw Shahsavari-Jansen, als u kiest voor 1,4% of voor 1,3%, dan kan ik niet beweren dat er rampspoed over de stad uitgestort wordt. Wij zijn u tegemoetgekomen. Uit uw moties leid ik af dat u vindt dat we het CDA niet voldoende tegemoet zijn gekomen. Dat is het enige. Er is tussen u en mij geen principieel verschil van mening, althans niet op dit punt.

De VVD en de afkoopsom in de toekomst. Daar stelde de heer Van der Ree een specifieke vraag over. De afkoopsom in de toekomst is de actuele canon en het actueel percentage. Wat wij doen is: door de afkoopsom dan te berekenen, willen wij de niet-ontvangen toekomstige canonbetaling compenseren. Dat doen we als u in de toekomst, dus niet nu, wilt afbetalen.

(De heer **VAN DER REE:** Dat gebeurt dus op basis van de nu vastgestelde grondwaarde en niet op basis van de grondprijzenbrief in het jaar waarin iemand besluit om alsnog af te kopen.)

Ik zie mijn ambtenaren over het juiste antwoord discussiëren. Vindt u het goed als ik daar in de tweede termijn antwoord op geef, want zolang ambtenaren discussiëren, zijn ze het niet eens met elkaar en ik wil wel graag een antwoord geven waarbij mijn linker- en mijn rechterhersenhelft hetzelfde zeggen?

Mevrouw Moorman had gelijk. Ik heb inderdaad gezegd dat alleen notarissen nog het verschil met eigendom zien. Ik heb notarieel recht gestudeerd, maar nooit mijn scriptie geschreven dus ik ben geen kandidaat-notaris geworden. Dat was misschien dom. Toen u dat zei, zag ik al dat de heer Torn met zijn hoofd begon te schudden en dacht: o, o, die Van der Burg heeft weer een domme uitspraak gedaan. Op zich heeft de heer (10)(2e) gelijk, alle burgers horen de wet te kennen, maar zo horen ook alle erfpachters hun contracten te kennen en dus te weten wat het betekent dat ze een contract tekenen en

wat de gevolgen over vijftig jaar zijn. In de praktijk zien we dat het zo niet werkt. De wereld bestaat niet alleen maar uit mensen als de heer Torn, wat op zich jammer is. Zo is het ook omgekeerd. Uw kritiek is voor een deel natuurlijk de pluszijde voor D66, het CDA en de VVD. Dat probeerde ik een beetje te zeggen.

(De **VOORZITTER:** Er is een interruptie van de heer Van Lammeren en ik verzoek u om te kijken of u in de richting van een afronding kunt komen.)

Ik ben bij het CDA en dat is de een-na-laatste partij. Daarna komt alleen nog de Partij voor de Dieren.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Snapt u dat u nu verwarring veroorzaakt? U zegt dat de ambtenaren het zelfs niet met elkaar eens zijn.)

Ik vind uw vraag een beetje flauw. Een raadslid – en dat bedoel ik niet negatief, mijnheer Van der Ree – kan meer vragen dan er in het hoofd van een wethouder past. Daar hebben we ambtenaren voor. Ik laat mij bij de beantwoording graag adviseren door ambtenaren. In sommige gevallen is dat niet nodig en in sommige gevallen wel. Soms gaat dat met een duim omhoog of een duim omlaag. In dit geval dacht ik: ik kan uit de non-verbale communicatie niet afleiden wat ik antwoorden moet. Daarom wil ik even overleggen. Dat is toch niet vreemd? Ik sluit niet uit dat u ook wel eens gebruikmaakt van uw duoraadsleden of uw medewerkers op het fractiebureau om u even te laten informeren.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Dat was de vraag niet. We praten vanavond over een cruciaal besluit. Daar is iedereen het over eens. Dat besluit moet klip-en-klaar zijn. Er zijn nu nog vragen van de coalitiepartijen aan u. Het gaat niet om uw parate kennis, maar u zegt dat zelfs de ambtenaren het niet eens zijn over de vraag van de heer Van der Ree over de afkoop in de toekomst. Dat betekent toch dat er twijfels zijn over uw plan?)

Ik geloof zelfs dat op dit punt andere oppositiepartijen snappen dat uw uitleg bijzonder is. Ik had het misschien moeten laten bij: vindt u het goed dat ik die vraag in de tweede termijn beantwoord, want ik wil even overleggen met mijn ambtenaren? Dan had u misschien gezegd: als u het al niet weet, dan weet de gemiddelde burger in Amsterdam het misschien ook niet. Ik sta hier te antwoorden en er is tot nu toe één antwoord waarover ik even met mijn ambtenaren wil overleggen. Normaal gesproken kan ik het met seintjes af. Dat kon nu niet.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Mijnheer Van der Burg, u kent mij als raadslid. Ik verwacht volstrekt niet dat iedereen alle stukken uit zijn hoofd kent. Natuurlijk is het logisch dat u terugvalt op de ambtenaren. Het zou onverstandig zijn als u dat niet zou doen. Dat is mijn kritiek ook niet. Probeer mij daarom niet die woorden in de mond te leggen. U hebt gezegd dat de ambtenaren het niet eens waren. Daar reageer ik op. Niet dat u geen parate kennis hebt.)

Dan bied ik mijn verontschuldigingen aan de raad aan. Misschien had ik niet moeten zeggen dat de ambtenaren het niet eens waren met elkaar. Uiteindelijk doet de mening van ambtenaren er niet toe, want het gaat om wat ik zeg. Ik had moeten zeggen: ik wil graag even overleggen met mijn ambtenaren en ik kom er in de tweede termijn op terug.

Bij het CDA heb ik opgeschreven: algemene bepalingen canonpercentage. Ik kom zo op de moties terug, maar u stelt onder andere voor om het canonpercentage op te nemen in de algemene bepalingen. Dat is geen erg effectieve maatregel. Zolang wij onderhandelen met een toekomstige erfpachter kan hij zich niet beroepen op de algemene bepalingen, want de algemene bepalingen gelden pas vanaf het moment dat

het contract is ondertekend. Als het contract is ondertekend, moet hij een bedrag betalen en doet het vastgestelde canonpercentage er niet meer toe. Dan gaat het gewoon om de vraag of hij 100 euro, 200 euro of 300 euro moet betalen. De toekomstige erfpachter schiet er dus tijdens de onderhandelingen niets mee op als wij in de toekomstige voor hem of haar geldende documenten iets opnemen waarop hij zich nu niet kan beroepen. Tegen de tijd dat hij zich erop kan beroepen, doet het percentage er niet meer toe, maar is het een bedrag. Dat is een reden.

De tweede reden is een beperking voor u als raad. Als de raad het canonpercentage wil aanpassen terwijl dat in de algemene bepalingen staat, dan moeten we de algemene bepalingen aanpassen. Dat is een ander proces dan als we dat doen via de grondprijzenbrief. Stel dat wij nu kiezen voor een canonpercentage waarbij we uitgaan van een risico-opslag van 1,5%. Volgend jaar wilt u een motie indienen om er 1% van te maken. Dan kan dat niet zomaar, want dan moeten we de algemene bepalingen aanpassen, met alles wat daarbij hoort. Als uw motie om er 1% van te maken, verworpen wordt, dan kunt u haar bij elke grondprijzenbrief opnieuw indienen en elke keer naar de heer Van der Ree kijken en zeggen: steun mij op dit punt. Als het percentage in de algemene bepalingen staat, dan zegt de heer Van der Ree: nee, dat kan niet, want het staat in de algemene bepalingen. Die kunnen we niet zomaar aanpassen. U schiet uzelf dus in uw voet, u beperkt uzelf en u helpt de toekomstige erfpachter er niet mee. Die heeft er alleen iets aan als het percentage nu wordt vastgesteld. Dat is dan de basis. Ik kom er zo nog op terug bij de moties.

Als u het goedvindt, dan ga ik over tot de moties. Dan neem ik ook een aantal andere punten mee die naar voren zijn gebracht. Het eerste amendement is nr. 735. U zult begrijpen, mevrouw Moorman, dat u daar een negatief preadvies op krijgt. Dat verbaast u niet. Dat komt omdat u hiermee het maatschappelijk en commercieel vastgoed eruit wilt halen. Ik snap dat op grond van de ideologie van de Partij van de Arbeid, maar u snapt ook dat sommigen in dit gezelschap dat juist als een pluspunt zien. U krijgt daarom een negatief preadvies.

Hetzelfde geldt voor amendement nr. 737. Daarin stelt mevrouw Moorman voor om afkoop niet mogelijk te maken. Dat is nu net de reden dat de heer Torn en de heer Van der Ree vanavond een glaasje wijn met bubbels gaan drinken. Dat ligt besloten in het coalitieakkoord en ook daar krijgt u een negatief preadvies op.

Datzelfde geldt voor amendement nr. 738 van de heer Ernsting. Ook dat had u zien aankomen, want ook u stelt voor om commercieel vastgoed te schrappen.

Ik beloof u dat er in ieder geval één komt waar ik positief op zal reageren, maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dat wel ondertekend moet zijn door mevrouw Shahsavari-Jansen. Amendement nr. 739 wil dat de afkoopsom niet hoger is dan de erfpachtgrondwaarde bij uitgifte. Daar krijgt u een negatief preadvies op. Als we dat doen, dan kan het betekenen dat de gemeente toekomstige canonbetalingen niet voor 100% kan verrekenen met de afkoopsom. Dan zou de gemeente er dus bij inschieten. Bovendien kunnen zich heel bijzondere gevallen voordoen als er sprake is van een heel lage rente nu en een heel hoge rente dan of omgekeerd. Het college is daar dus niet voor. Ik zei echter al, mevrouw Shahsavari-Jansen, dat er hoop is. U krijgt zo namelijk wel een positief preadvies.

Amendement nr. 695 vraagt de volgorde geschetst in artikel 5 niet van toepassing te verklaren in het geval van de boete en de canon. Ook daarop krijgt u een negatief preadvies. Ik zeg er eerlijkheidshalve bij dat we de verbinding met elkaar zoeken, dus ook de verbinding met mensen die er minder voor zijn waarbij ik het hele blok aankijk, inclusief de vrienden van de SP. Iemand bepaalt zelf of er sprake is van een boete. Als de canon

gewoon betaald wordt, dan is er geen sprake van boetes. Dit is juist een punt waarbij ik, als ik de heer (10)(2e) was, naar de interruptiemicrofoon zou lopen en zeggen: dit is precies het verschil tussen eigendom en eeuwigdurende erfpacht. Dit is juist een punt waar voor de SP een belangrijk verschil zit. Dit is juist waarom er geen sprake is van eigendom.

Over amendement nr. 740 kan ik lang of kort praten. Dat gaat over het risicopercentage. Wij pleiten voor 1,5%, mevrouw Shahsavari-Jansen voor 1%. U hebt mijn standpunt gehoord. U krijgt een negatief preadvies.

Dan amendement nr. 741. Dat gaat in feite over antispeculatie. Ik kan niet streng zijn tegen de raad, maar mijn negatieve preadvies hierop is iets indringender. Ook omdat ik weet dat uw amendement aan de rechterkant van deze raad op enige sympathie kan rekenen. We moeten dit echter niet doen, want daarmee beperken we de antispeculatiemaatregelen die we hebben genomen. Juist ten aanzien van antispeculatie is er eenheid in deze raad. We willen geen van allen speculatie. Wij denken dat we met de termijn van een jaar mensen mogelijkheden geven. We beperken onze invloed als we er drie jaar van maken. Bovendien zit er al een hardheidsclausule in. Als iemand zich na elf maanden bij ons meldt met een goed verhaal waarom verkoop niet binnen een jaar kon, dan krijgt hij alsnog de mogelijkheid om er langer over te doen dan een jaar. Hier zeg ik dus iets luider 'nee' tegen de raad. Ik zeg dat juist met de bedoeling om de eenheid die u op dit punt hebt te bewaren. Laten de Partij van de Arbeid en GroenLinks, hoewel ze tegenstemmen, het gevoel hebben dat er juist over het tegengaan van speculatie eenheid is.

Erfpachters kunnen bij het ingaan van de erfpachtcanon kiezen voor een vaste canon of een indexcanon. Ik geloof dat ik daar al enige woorden aan heb gewijd. Ik zal er wel naar kijken in het licht van de vraag van de heer Van Osselaer, maar amendement nr. 742 krijgt nu geen positief preadvies.

Echter, de zon gaat toch even schijnen, ik ga mee met amendement nr. 743. Ik denk dat het een correcte verbetering is van het voorstel door het CDA. Dus amendement nr. 743 krijgt een positief preadvies.

Motie nr. 744. Dat zag u aankomen, mevrouw Shahsavari-Jansen, want als ik 1% niet wil, dan wil ik 0,75% natuurlijk ook niet. Dus motie nr. 744 krijgt een negatief preadvies.

Daaruit vloeit voort dat hetzelfde geldt voor motie nr. 745.

De **VOORZITTER:** Heeft de raad behoefte aan een tweede termijn?

(De heer **ERNSTING:** Van de orde. Ik heb een aantal vragen gesteld aan de burgemeester.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan burgemeester Van der Laan.

Burgemeester **VAN DER LAAN:** Ik heb uw vragen met belangstelling aangehoord, want u weet dat ik altijd probeer om boven de partijen te staan als voorzitter van de raad en als voorzitter van het college het collegebeleid uit te dragen. Ik kan u hiervoor eenvoudig verwijzen naar de brief van 9 februari waarin wij u hebben geïnformeerd hoe de Referendumadviescommissie en het college precies de vragen die u net stelde beantwoordde. Op dat moment heb ik de zorgplicht uitgeoefend, overigens in goed en harmonieus overleg met het college. Het college vindt dat het besluit dat vandaag voorligt referendabel kan zijn. De adviescommissie was zo ver nog niet. Dat geldt ook voor het besluit dat nog genomen zal worden over de overgangsregeling. Op

grond van mijn zorgplicht heb ik dus geen enkele zorg en ik kan dit debat dus aanhoren als de onpartijdige voorzitter van de raad. Dit is in het kort mijn antwoord. De brief van 9 februari maakt dit hopelijk aannemelijk.

(De heer **ERNSTING:** Ik dank de burgemeester voor de beantwoording. Ik heb die brief natuurlijk ook gelezen, maar mijn vraag betrof ook de geldigheid van de al ingezamelde handtekeningen. Zijn die geldig voor het besluit dat we hier vandaag nemen omdat dit een soortgelijk besluit is of niet? Hoe zit dat met het nog te nemen besluit over de overstapregeling? Het gaat dus nadrukkelijk over de handtekeningen die al zijn ingezameld.)

Er waren twee onzekerheden over de geldigheid van dat besluit. Is het een soortgelijk besluit? Daar krijgen we nog advies over van de Referendumadviescommissie. Er lag daarnaast nog een obstakel en wel de termijn van een jaar. Ik heb de raad toegezegd om dat obstakel te slechten. Ik meen dat mevrouw Shahsavari-Jansen daarnaar vroeg. In de commissie van 30 juni ligt het besluit voor om die termijn van een jaar te verlengen zodat dat obstakel in ieder geval opgeruimd is. Vervolgens moet de Referendumadviescommissie ons adviseren over de vraag of het besluit soortgelijk is. Overigens vond de indiener van het vorige referendumverzoek ten aanzien van dit besluit dat wij 1b hebben genoemd en dat vandaag voorligt zelf dat het niet soortgelijk was als ik goed geïnformeerd ben. Daarover later meer.

(De heer **ERNSTING:** Wordt er over besluit 2, de overstapregeling, ook advies gevraagd aan de Referendumcommissie?)

Daarvan heeft het college al geoordeeld dat het in zijn ogen een referendabel besluit is. Het college heeft vanuit het standpunt van de burger en waarschijnlijk ook vanuit uw standpunt, de veilige weg gekozen door te zeggen dat zowel dit besluit als het besluit dat nog genomen wordt over de overstap referendabel is.

(De heer **ERNSTING:** Sorry dat ik er zo over doorvraag, maar ik wil dat het duidelijk is. Leid ik daaruit af dat besluit 2 wel referendabel is, maar in ieder geval niet soortgelijk en dat de handtekeningen die al zijn ingezameld voor dat besluit niet geldig zijn?)

Daar heb ik mij niet over uitgelaten. Dat gold voor besluit 1b en was het standpunt van de Referendumadviescommissie. Ik denk dat het college de ruimst denkbare interpretatie van de verordening heeft vanuit het oogpunt van de belangen van de burger. Veel meer dan het ruimst denkbare kan ik er niet van maken.

(Mevrouw **MOORMAN:** Ik heb behoefte aan een korte schorsing.)

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Shahsavari-Jansen.

Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik wil graag een punt van orde maken. Het is nu 22.15 uur. We hebben nog ten minste drie uur vergaderen voor de boeg volgens mijn inschatting. Vergaderen wij tot 01.30 uur of 02.00 uur of vergaderen we morgen nog een dagdeel? Ik vraag dat ook met het oog op de mensen die op de publieke tribune zitten voor de agendapunten over de rondvaart, de Munt en de wapenbeurs. Ik wil daar nu graag een besluit over nemen zodat mensen op de publieke tribune weten waar zij aan toe zijn. Ik stel voor om morgen door te vergaderen omdat ik denk dat we anders weer tot diep in de nacht doorvergaderen. Dat is niet goed voor de besluitvorming.

De **VOORZITTER:** Er ligt een duidelijk ordevoorstel. Aan wie kan ik het woord geven?

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Paternotte.

De heer **PATERNOTTE:** Wij hebben besloten om in twee dagdelen te vergaderen en daar is de spreektijd op afgestemd. Partijen zijn volledig vrij om daar naar eigen inzicht gebruik van te maken. De spreektijden worden zo meteen ook nog voorgelezen. Er zijn inderdaad allerlei mensen hierheen gekomen die ervan uitgingen dat wij die punten vanavond zouden behandelen. Mijn fractie vindt dat we ons aan de gemaakte afspraken moeten houden en dat we de agenda vandaag afhandelen.

(De **VOORZITTER:** U bent dus tegen het ordevoorstel.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot.

Mevrouw **POOT:** Wij zijn het daar ook mee eens. Wij maken afspraken met elkaar. We hebben dat niet voor niets gedaan. Er zijn spreektijden. Ook die hebben we niet voor niets. Wij sparen die op voor de punten die we hebben. Wij vinden ook dat deze mensen niet voor niets gekomen zijn en we vinden het belangrijk dat zij vanavond hun punten horen.

(De **VOORZITTER:** Het lijkt erop dat u tegen het ordevoorstel bent. Vanwege de volle agenda vraag ik of u voor of tegen het ordevoorstel bent. Dat is het enige waarnaar ik op zoek ben.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van Soest.

Mevrouw **VAN SOEST:** Ik ben het eens met mevrouw Shahsavari-Jansen. Bijna niemand heeft meer spreektijd. Hoe kunnen we vergaderen als er geen spreektijd meer is? Ik stel daarom voor om morgenmiddag verder te gaan.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Moorman.

Mevrouw **MOORMAN:** Ik ben het ermee eens dat de agendapunten waarvoor mensen op de publieke tribune zitten vanavond moeten worden behandeld. Het lijkt mij daarom prima om de rondvaart en de Munt nog te behandelen. Het college is al door zijn spreektijd heen. Wij hadden oorspronkelijk drie dagdelen afgesproken. Daar is nu onder druk twee dagdelen van gemaakt. Wij hebben daar al bezwaar tegen gemaakt en gezegd dat dat niet zou lukken met zo'n belangrijk punt als erfpacht. Dat zien we nu ook gebeuren. Ik ben blij met de goede discussie die we daarover voeren. Als we ordentelijk met elkaar willen vergaderen, dan is het gevolg natuurlijk dat er een derde dagdeel komt.

(De **VOORZITTER:** U bent dus voor het ordevoorstel.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Groot Wassink.

De heer **GROOT WASSINK:** Ook de fractie van GroenLinks heeft van het begin af aan gezegd dat drie dagdelen passend was. Ik waardeer de discussie juist zeer. Ik heb eerder ook betoogd dat we zorgvuldig met elkaar zouden moeten discussiëren over de onderwerpen die op de agenda staan. Dat betekent automatisch drie dagdelen. Ik vind het natuurlijk vervelend voor de mensen die op de tribune zitten. We zouden er dan ook voor

kunnen kiezen om de drie punten – wapenbeurs, Munt en de rederijen – vanavond nog te bespreken, maar de rest morgen te doen. Ik wil echter ook niet al te lang doorvergaderen. Wij zijn in elk geval voor een derde dagdeel.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Peters.

De heer **PETERS:** U vroeg om voor of tegen. Wij zijn tegen het ordevoorstel.

De **VOORZITTER:** Geachte raadsleden, ik constateer dat er een meerderheid is die tegen het ordevoorstel is.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Lammeren.

De heer **VAN LAMMEREN:** Ik vind het een heel goed voorstel. Ik kan mij volledig vinden in de woorden van de heer Groot Wassink om de punten waarvoor de mensen op de publieke tribune gekomen zijn naar voren te halen en het college ook de tijd gunnen om te antwoorden. Dat is door zijn spreektijd heen en ik vind dat een enorm probleem.

De **VOORZITTER:** Ik moet helaas toch constateren dat er een meerderheid voor doorvergaderen en dus tegen het ordevoorstel is. Hebt u een nieuw ordevoorstel, mevrouw Moorman?

(Mevrouw **MOORMAN:** Ik heb vooral een vraag, misschien vooral aan de heer Paternotte als leider van de grootste fractie. Hoe denkt hij dat we met elkaar kunnen vergaderen als het college geen spreektijd meer heeft en er net door mevrouw Poot betoogd is dat iedereen zich aan de spreektijd dient te houden?)

Ik ken deze vorm niet.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Paternotte.

De heer **PATERNOTTE:** Het college is heel vaak door zijn spreektijd heen geweest als het die nodig heeft om vragen van de raad te beantwoorden. Er zijn ongelooflijk veel vragen gesteld. Daarnaast zijn er ook partijen die door hun spreektijd heen zijn. Die partijen kunnen de spreektijd naar eigen inzicht inzetten. Wij vinden het op zich prima om af te spreken de rondvaartboten, de wapenbeurs en de Munt vanavond te behandelen. Wij constateren echter ook dat er daarna nog slechts twee punten overblijven.

De **VOORZITTER:** Nog een laatste reactie, want ik stel voor dat we daarna kiezen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Shahsavari-Jansen.

Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik vind de manier waarop dit gaat heel vervelend. Ik heb voor twee dagdelen gestemd in de veronderstelling dat dat ging. Ik merk dat het debat meer tijd nodig heeft. De coalitie legt de wens van zo'n grote raadsminderheid om de andere punten op een ordentelijke manier af te handelen naast zich neer. Ik spreek daar schande van. (*Applaus.*)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot.

Mevrouw **POOT:** U mag mij aan onze spreektijden houden. U mag wat mij betreft de mensen die door hun spreektijd heen zijn de halve minuut geven zoals we hebben afgesproken. Dat is de afspraak.

De **VOORZITTER:** Geachte raad, we zijn op een punt gekomen waarop de discussie een andere wending krijgt. Ik constateer dat u hebt gestemd. Als uw voorzitter ben ik zoekende, maar ik constateer dat er een meerderheid is voor doorvergaderen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Groot Wassink.

De heer **GROOT WASSINK:** Als we nu doorgaan en ons aan de spreektijden houden, dan betekent dat dus ook dat het college nul seconden spreektijd heeft.

De **VOORZITTER:** Het zou betekenen dat ook het college enkel dertig seconden krijgt en louter preadviseert. Mevrouw Moorman, als uw voorzitter probeer ik u enkel te dienen. Of het een ordentelijke vergadering is of niet heeft voor een deel ook te maken met de bijdrage van de raad.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Groot Wassink.

De heer **GROOT WASSINK:** Voorzitter, ik heb allerminst mijn irritatie op u willen afreageren, want ik weet dat u ons samen met de burgemeester dient. Ik wil voor de allerlaatste keer een dringend appel doen op de coalitiefracties, juist op grond van het belang van het college. Ook het college is gebaat bij een zorgvuldige bespreking van de punten die nog op de agenda staan. Doe het niet.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Paternotte.

De heer **PATERNOTTE:** Ik herhaal nog een keer ons voorstel. Vanavond handelen we de erfpacht, de rondvaartboten, de wapenbeurs en de Munt af en de andere punten doen we morgen. Daar kunnen wij mee leven. Wij constateren echter dat in dat geval er nog slechts twee punten overblijven. Het zal misschien laat worden, maar ik denk dat iedereen ervoor kan kiezen om de agenda vandaag af te handelen. Als dit echter de wens is van de verschillende oppositiepartijen, dan zullen wij daarmee instemmen.

(De **VOORZITTER:** Mevrouw Moorman nog en daarna probeer ik te destilleren wat we gaan doen.)

Ik zal het nog een keer herhalen. De punten waarvoor de mensen op de tribune zijn gekomen, handelen we vanavond af net als het erfpachtdebat dat nu gaande is. Volgens mij is dat het voorstel dat ter tafel lag. Wij constateren dat er daarna nog twee punten overblijven en wij vermoeden dat aan het eind van de avond iedereen zal zeggen: laten we ze nu afmaken en er niet morgen voor terugkomen. Als de oppositie dat echter wenst, dan zijn wij bereid om er morgen voor terug te komen, mits wij de punten waarvoor de mensen op de tribune zijn gekomen vanavond afhandelen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Moorman.

Mevrouw **MOORMAN:** Het was allerminst mijn bedoeling om mijn ergernis op u af te reageren. Ik vind dat u het voortreffelijk doet en ook ruimte hebt gegeven voor een heel

goed debat over erfpacht. Ik stel voor om heel kort te schorsen om met elkaar te overleggen.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

Voorzitter: burgemeester Van der Laan

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER:** Geachte raad, ik zal u een voorstel van de fractievoorzitters voorleggen, maar u beslist natuurlijk. Iedereen vindt dit onwenselijk dus wij zullen nog eens goed nagaan hoe we dit soort situaties beter kunnen voorkomen. Daar is iedereen het over eens. Verder vinden we het van belang dat mensen die hierheen gekomen zijn niet voor niets gekomen zijn. Dat stond voorop bij het besluit dat de fractievoorzitters u voorleggen. Het betreft drie agendapunten: de wapenconferentie, de Munt en de rederijen. Voor erfpacht zal ook een enkeling op de tribune zitten, maar dat waren er aan het begin van de avond nog tamelijk weinig. Bovendien is dat punt al uitvoerig aan bod geweest. Met de nodige tegenzin, want niemand vindt dit een ideale oplossing, doen de fractievoorzitters u het volgende voorstel. We gaan nu verder met de drie onderwerpen waarvoor het publiek is gekomen en die nog niet aan bod zijn gekomen. De tweede termijn van het erfpachtdebat wordt morgen afgemaakt. Er is dus alsnog een derde dagdeel. Dat is het nadeel voor degenen die sinds 18.00 uur denken dat er geen derde dagdeel is. De aanbeveling is om dat door middel van paren op te lossen. Van alles is dit het minst kwade. De tweede termijn van de erfpacht wordt doorgeschoven naar morgenmiddag en we gaan door met de agenda voor zover daarvoor publiek is gekomen. Op een redelijk tijdstip – en dat zal wel 00.00 uur worden – stoppen we. Nee schudden heeft nu heel weinig zin, want dan prater we nog een uur over de orde. Ik zeg dat niet om u in uw vrijheid te beperken, maar het is geven en nemen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot.

Mevrouw **POOT:** Ik was er net bij. We hebben het erfpachtdebat uitgebreid gevoerd. Ik wil graag van de heer Van der Burg horen in hoeverre hij zich daar in kan vinden, want het is ook zijn agendapunt. Wij gingen hier net mee akkoord, maar ik vind het toch van belang dat we hem hier even over horen.

De **VOORZITTER:** De heer Van der Burg is er nu niet en ik weet niet waar hij nu is. Het is zonder meer ellendig voor de heer Van der Burg dat het erfpachtdebat niet kan worden afgemaakt. Daar is geen enkele twijfel over. Hij zal ook wel zien dat dit onvermijdelijk is in het licht van het probleem dat nu voorligt. Weet u wat ik doe? Ik schors de vergadering nog eenmaal voor twee minuten.

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER:** Geachte raad, ik heb zo-even van de heer Van der Burg gehoord dat hij het in hoge mate zou betreuren als we het erfpachtpunt niet afmaken. Hij kan er echter mee leven dat we nu de hoogste prioriteit geven aan de mensen die voor de

andere onderwerpen op de tribune zitten. Dat betekent dat we die drie onderwerpen gaan behandelen. Wij nemen echter de inspanningsverplichting op ons om, nadat we die drie onderwerpen besproken hebben, het onderwerp erfpacht ordentelijk vandaag af te maken. Ik stel u voor dat niemand piept als de vergadering tot 00.30 uur duurt. Dan betalen we allemaal een prijs en niemand krijgt wat hij wil.

Geachte raad, dit is het gemodificeerde voorstel van de fractievoorzitters. Is iedereen hiermee akkoord?

Conform besloten.

De verdere behandeling van punt 21 wordt even aangehouden.

Voorzitter: de heer Ünver

27

Instemmen met het plan Verkeersmaatregelen omgeving Munt (Gemeenteblad afd. 1, nr. 671)

Bij dit agendapunt worden de ingekomen stukken nrs. 41 en 42 betrokken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Vroege.

De heer **VROEGE:** Ik zal mijn bijdrage inkorten gezien de voorgaande discussie. Op de agenda staat wederom een historisch plan, een dapper plan. Een nieuw plan voor de Munt. Als een voorstel binnen een jaar terugkeert op de agenda van de raad, dan is dat meestal geen goed nieuws, want dan is het plan niet uitvoerbaar of er moet meer geld bij. Dit keer niets van dat alles. Er ligt een vernieuwd plan. Een kleine stap voor een man, maar een grote sprong voor een VVD-wethouder. Dit plan past in de visie die D66 heeft op de toekomst van de mobiliteit in de stad. Minder ruimte voor de auto, zowel rijdend als stilstaand en meer ruimte voor de voetganger. Die vergeten we wel eens in deze fietsstad. Maar ook meer ruimte voor de fiets en voor het ov. Dat is goed voor de luchtkwaliteit, dat is goed voor de leefbaarheid en zeker ook goed voor de economische vitaliteit van de stad.

Behalve complimenten voor dit goede plan, wil ik toch ook een kritische noot laten horen, vooral over het proces dat gevolgd is. Vorig jaar had de wethouder twaalf varianten in verschillende modellen die door waren gerekend met een uitgebreid participatietraject dat leidde tot een besluit. Een besluit dat door de raad nog verbeterd is met een motie van GroenLinks en D66. Nu ligt er een nieuw plan waarmee een aantal partijen in de stad zich enigszins bij de neus voelen genomen voelt. Dat kan D66 begrijpen. Daarom verzoeken wij de wethouder om de bewoners, maar ook de ondernemers in de Utrechtsestraat, in de Vijzelstraat en op het Rokin te betrekken bij de evaluatie van de maatregelen die nu voorliggen. De relatie met de ondernemers kan verbeterd worden en moet ook verbeterd worden en wij denken dat de evaluatie van deze maatregelen daarvoor een goed middel is.

D66 kan niet wachten totdat het oktober 2016 is als de schop in de grond gaat en we dit mooie plan gaan uitvoeren.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Ernsting.

De heer **ERNSTING:** Een citaat: "De zogenoemde stadshartlus wordt opgeheven en het Muntplein wordt een voetgangersvriendelijk en verkeersluw plein." Dat staat in ons verkiezingsprogramma en ik zet er zo dadelijk een vinkje achter en trek straks hierover de bubbels open. In de commissie noemde ik dit dan ook een historisch besluit. Dat is het volgens mij ook. Ik complimenteer de wethouder hier uitbundig voor. Niet omdat hij ons verkiezingsprogramma volgt, helemaal niet, maar wel omdat hij een heel wijs besluit heeft genomen om deze weg in te slaan.

Vorige week las ik in een Brussels nieuwsblad dat de autovrije zone aldaar alweer deels is opgeheven. Het gaat na dit historisch besluit vandaag nadrukkelijk ook om de uitvoering en om communicatie, communicatie en communicatie. Gedrag en ingesleten patronen van automobilisten en vaste routes zullen moeten veranderen. Dat heeft tijd en aandacht nodig. GroenLinks wil natuurlijk dat dit slaagt, maar het zal ook wel eens misgaan. Graag hoor ik de wethouder daar nog even over, maar dat staat los van de enorme winst die sowieso behaald wordt op de Munt voor voetgangers, voor fietsers en voor mensen. Kortom: voor Amsterdammers.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Boldewijn.

De heer **BOLDEWIJN:** Naar aanleiding van het kentekenonderzoek heeft de wethouder zich voorgenomen om een aantal drastische maatregelen te treffen die van belang zijn voor het scheppen van meer ruimte voor fietsers en voetgangers in onze binnenstad. We zijn daar heel blij mee omdat de binnenstad niet alleen voor de auto's is en zeker niet voor auto's die niet daar hoeven te zijn, maar door de binnenstad rijden om naar elders te gaan. Daarom zijn wij zo blij met deze maatregelen. De maatregelen hebben echter voor enig oproer gezorgd. Veel bewoners hebben ingesproken en hebben aandacht gevraagd voor het sluipverkeer en de mogelijkheid om daar te komen waar zij heel graag willen komen. De wethouder heeft daar goed naar geluisterd en heeft zijn plannen bijgesteld. Hij heeft ook meegedeeld dat de plannen niet onomkeerbaar zijn. Dat is een belangrijk punt voor ons, want als het niet lukt, dan is ingrijpen mogelijk. We zijn dan ook benieuwd hoe de wethouder dit op een goede manier zal monitoren en hoeveel tijd hij dit plan geeft voordat hij aan de evaluatie toe is. Daarnaast zijn we ook benieuwd in welke mate deze maatregelen zullen bijdragen tot het minder rondjes rijden van taxi's in de binnenstad.

De **VOORZITTER:** Mijnheer Torn, u krijgt dertig seconden.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Torn.

De heer **TORN:** Ik kan het kort houden. In de commissie hebben we al meerdere keren over de Munt gepraat. Vorig jaar hebben we in de gemeenteraad de Agenda Mobiliteit aangenomen. In de commissie heb ik al gezegd dat de VVD in eerste instantie kritische kanttekeningen stelde bij het eerste plan voor de Munt, maar dat het college de kritische opmerkingen van de VVD-fractie telkens op een goede manier heeft geaccommodeerd. Dat brengt ons ertoe dat wij dit voorstel zo meteen kunnen steunen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Shahsavari-Jansen.

Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik zal het heel kort houden. Wij waren al tegen het eerdere besluit en we zijn ook tegen dit besluit. We denken dat het onverstandig

is om nog verder te gaan en de Munt helemaal af te sluiten. We hebben een motie om op te nemen dat, als het uit de hand loopt en het niet werkbaar is, ook dit besluit heroverwogen kan worden.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

88° Motie van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake verkeersmaatregelen omgeving Munt (bij negatieve verkeerseffecten het afsluiten van de Vijzelstraat heroverwegen) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 746).

Verzoekt het college:
- om als uit de monitoring blijkt dat zich ernstige negatieve effecten voordoen in de vorm van extra opstoppingen en sluipverkeer niet alleen de aanvullende maatregelen genoemd onder 2d te betrekken bij het zoeken naar een oplossing, maar ook het afsluiten van de Vijzelstraat in noordelijke richting tussen de Reguliersdwarsstraat en het Muntplein te heroverwegen;
- deze heroverweging dan voor te leggen aan de gemeenteraad.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Litjens.

Wethouder **LITJENS:** De doelstelling van dit plan is tweeërlei. Het voorkomen van onnodig autoverkeer in het stadshart. Er is namelijk veel autoverkeer dat daar niet hoeft te zijn. Ook veel autoverkeer dat daar wel moet zijn en dat krijgt hierdoor meer ruimte. We creëren ook meer ruimte voor voetganger en fietser in dit mooie gebied. Het verschil met Brussel dat zojuist is aangehaald, is dat dit een voorstel is dat gebaseerd is op een grondige analyse. Dat scheelt hopelijk een heleboel. Er zijn inderdaad veel insprekers geweest. Die kwamen voor een groot deel inspreken tegen het voornemen om de brug op de Leidsegracht af te sluiten. Dat was een maatregel die geen kernmaatregel in het plan was, maar die we alleen hebben ingevoerd om juist die bewoners onnodig sluipverkeer te besparen. Als de bewoners zelf verkondigen dat ze dat niet zien zitten, dan luisteren we daarnaar. We kunnen het ook anders doen en daarom hebben we besloten om de Leidsegracht open te houden en goed na te gaan welke effecten dit heeft. Wij verwachten dat het tot sluipverkeer zal leiden. We weten niet of dat tot een onoverkomelijk probleem leidt. Als dat niet het geval is, dan is er niets aan de hand. Als het wel het geval is, dan gaan we kijken naar aanvullende maatregelen. Dat kunnen ook andere maatregelen zijn dan het afsluiten van de Leidsegracht. De maatregelen zijn niet onomkeerbaar. Als de maatregelen niet werken en leiden tot een chaotische situatie of een heel ander effect teweegbrengen dan wij verwachten, dan zijn de maatregelen omkeerbaar.

Wij hadden ons voorgenomen om na drie maanden te evalueren. Wij luisteren graag naar het algemeen bestuur van Centrum. Dat heeft gevraagd om een langere monitoringsperiode. Dat doen we. We nemen een jaar lang de tijd. We zullen daar ook de ondernemers en de bewoners bij betrekken, alle belanghebbenden van de afgelopen tijd. De heer Vroege zei dat sommigen zich overvallen voelden. Dat klopt inderdaad. We hebben dat ook in de commissie gehoord. Toen wij een plan voorlegden, was dat een plan waar niet iedereen op had gerekend. Vanaf dat moment zijn er echter ongelooflijk veel gesprekken geweest. Met name ambtenaren hebben zich het vuur uit de sloffen gelopen om uit te leggen, toe te lichten en vragen te beantwoorden. Ik hoop en verwacht

dat we dat de komende tijd ook vol kunnen houden en dat we de pijnpunten eruit kunnen halen en de goede punten naar voren kunnen halen.

Wat de motie betreft kan ik zeggen dat al in het plan is voorzien in een grondige evaluatie. Als het tot effecten leidt die niet wenselijk zijn, dan moeten we maatregelen nemen. Een van die maatregelen zou het stoppen van deze pilot kunnen zijn en het omdraaien van de situatie. Afgezien van de overwegingen heb ik geen bezwaar tegen het aannemen van deze motie.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Toonk voor een stemverklaring.

De heer **TOONK** (stemverklaring): Ik heb eerder laten weten dat ik dit een onverstandig plan vind. Dat vind ik het nog steeds en daarom stem ik tegen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Vroege voor een stemverklaring.

De heer **VROEGE** (stemverklaring): De motie van mevrouw Shahsavari-Jansen is in onze ogen overbodig en daarom zullen wij tegen deze motie stemmen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Alberts voor een stemverklaring.

Mevrouw **ALBERTS** (stemverklaring): Kort nog iets over het plan. Ik vind het fantastisch. Ik heb geen bijdrage geleverd omdat het wat ons betreft een hamerstuk was. De motie vinden we overbodig en zullen we niet steunen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Torn voor een stemverklaring.

De heer **TORN** (stemverklaring): Hoewel de motie van mevrouw Shahsavari-Jansen als overbodig bestempeld zou kunnen worden, kan het ook geen kwaad om haar te steunen en dus zullen we dat doen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Lammeren voor een stemverklaring.

De heer **VAN LAMMEREN** (stemverklaring): De Partij voor de Dieren heeft indertijd al laten weten dat wij een nieuw circulatieplan willen. Ik vind de motie van mevrouw Shahsavari-Jansen heel verstandig. Als plannen niet werken, dan moeten ze heroverwogen worden.

Aan de orde is de stemming over de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 671).

De voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 671) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 671) is aangenomen met de stemmen van de Partij van de Ouderen, het CDA en het raadslid Toonk tegen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 746).

De motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 746) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 746) is verworpen met de stemmen van de PvdA, de VVD, het CDA, de Partij voor de Dieren en de Partij van de Ouderen voor.

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd; de raad neemt mitsdien het besluit, vermeld onder nr. 671 van afd. 1 van het Gemeenteblad.

37A

Actualiteit van de leden N.T. (10)(2e) (SP) en Groot Wassink (GroenLinks) inzake de internationale wapenbeurs in de RAI (Gemeenteblad afd. 1, nr. 701)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer N.T. (10)(2e).

De heer **N.T.** (10)(2e)**:** "Alle bommen en granaten". Dat hebben we al meermalen geroepen. Amsterdam heeft zich meermalen uitgesproken tegen wapenbeurzen binnen de gemeentegrenzen. Bijna 65 miljoen mensen zijn op dit moment van huis en haard verjaagd en 21 miljoen van hen zoeken een veiliger heenkomen in het buitenland. Te voet, verstopt in vrachtwagens, op gammele rubberbootjes de zee overstekend, op zoek naar een veilig heenkomen. Afschuwelijke taferelen die bij ieder normaal mens met een geweten door merg en been gaan. Niet echter bij Textron, ThyssenKrupp, Lockheed Martin, Saab, Saffran en staten als Saoedi-Arabië en Qatar. Handelaren in dood en verderf die geen baat hebben bij vrede. Ze zien bij oorlog namelijk geen weggeblazen ledematen, ontheemden of andere gruwelen. Nee, zij zien geld. Veel geld. Geld voor geweren, tanks, helikopters en raketten en bommen en granaten. Terwijl de wereld in brand staat, vullen deze handelaren in dood en verderf schaamteloos hun zakken met geld. Dit circus is deze week neergestreken in de RAI. Onze RAI, waar de gemeente aandeelhouder van is. Amsterdam probeert aan de ene kant met man en macht opvang te verschaffen aan vluchtelingen als gevolg van oorlogen, maar zet ook de stadspoorten wagenwijd open voor hen die deze oorlogen veroorzaken. De SP wil en kan dit niet uitleggen. Daarom roepen wij de wethouder op om via het gemeentelijk aandeelhouderschap oorlogs- en wapenbeurzen nooit, maar dan ook nooit meer in de RAI plaats te laten vinden. Mocht dat niet lukken, dan roepen we de wethouder op om de aandelen in de RAI zo snel mogelijk te verkopen. Amsterdam moet niet meedoen met clubs die dood en verderf initiëren. Ik hoop dat de wethouder zich zonder enige reserve bij dit standpunt wil aansluiten.

(Mevrouw **SAADI:** Het betoog van de heer (10)(2e) verbaast me. U wilt dat de wethouder zich als aandeelhouder uitspreekt terwijl u vorig jaar nog hebt ingestemd met de herijking waarmee de deelneming in de markt wordt gezet en we straks niets meer te zeggen hebben over deelnemingen.)

(De **VOORZITTER:** En uw vraag is?)

(Mevrouw **SAADI:** Wilt u dat wij de RAI toevoegen aan het lijstje met deelnemingen dat u eerder in uw motie hebt genoemd en dat we de RAI niet verkopen en dat we er in ieder geval nog een keer in de raad over spreken?)

Dank u voor uw vraag. Ik zal het verduidelijken. Wij hebben de RAI niet in de motie-Vink en (10)(2e) genoemd. Sterker nog: wij hebben er geen bezwaar tegen dat de RAI verkocht wordt. Dat staat geheel buiten deze discussie. Wij roepen de wethouder nu inhoudelijk op om geen wapenbeurzen meer in de RAI te laten plaatsvinden. Anders moeten we als de sodemieter die aandelen verkopen.

(Mevrouw **SAADI:** Is uw oproep hier in de raad dan niet gratuit? U wilt niet dat dit incidenteel gebeurt, maar u vindt het prima om de RAI te verkopen en we er straks niets meer over te zeggen hebben. Wat is dan de zin van die oproep?)

Ik vind het bizar dat u het woord 'gratuit' in de mond neemt als we het hebben over zoveel vluchtelingen op deze aardbodem die te lijden hebben onder de verschrikkelijke oorlogen die mede geïnitieerd worden door de wapenhandelaren die prachtige wapens komen tonen. Ik heb hier een mooi affiche van ThyssenKrupp met onderzeeboten met kernwapens. Die worden daar verhandeld. De flyers en folders liggen daar. Ik vind dat totaal niet gratuit. We moeten daar zo snel mogelijk mee stoppen.

(De **VOORZITTER:** Laatste interruptie. Graag meteen een vraag.)

(Mevrouw **SAADI:** Ik vind het merkwaardig dat de heer (10)(2e) en de SP er akkoord mee gaan dat ze straks geen zeggenschap meer hebben over de RAI waardoor we dit soort wapenbeurzen kunnen houden. Als wij aandeelhouden blijven, dan kunnen we blijven zeggen dat we dat niet willen. Dat vind ik dus gratuit.)

(De **VOORZITTER:** Vindt u dat nu wel, mijnheer (10)(2e)?)

Ik vind dat niet.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Groot Wassink.

De heer **GROOT WASSINK:** De heer (10)(2e) zei het al, duizend bommen en granaten. Ik zou echter niet kapitein Haddock, maar iemand anders willen citeren. Kerk, koning, kapitaal en kazerne, waar Domela (10)(2e) altijd tegen preekte. Ik geef toe dat de kroeg daar eigenlijk ook bij hoort, maar ik ben nu eenmaal niet van de blauwe knoop. Ik ben overigens ook geen pacifist, maar ik ben wel fel tegen wapenhandel. Ik vind het schandalig dat Nederland een grote exporteur is van wapens. Het gaat ons alleen om het financiële belang. De heer (10)(2e) heeft net haarfijn en in soms mooie, maar wel pijnlijke woorden uitgelegd wat die wapenhandel veroorzaakt, wat die doet met mensen in andere delen van de wereld. Nu is er een wapenbeurs in Amsterdam en ook nog in een conferentiecentrum waarvan wij aandeelhouder zijn. Dat is verschrikkelijk. Er zijn mensen die zich afvragen of het wel een wapenbeurs is, want het gaat om maritieme technologie en systemen, maar de heer (10)(2e) heeft net de bedrijven al genoemd. Er zijn landen uitgenodigd als Turkije dat openlijk oorlog voert tegen Koerden. Of Saoedi-Arabië of Qatar en Bahrein. Zijn dat allemaal zulke fijne landen? Nee. Ik wil dan ook vooral weten wat de wethouder vindt van deze beurs. Zegt ze: wij vinden dat wel leuk? Ze levert misschien mooie belastinginkomsten op of iets dergelijks. Wat vindt u van het uitnodigingsbeleid van de organisatoren van deze beurs? Wat vindt u ervan dat wij geld verdienen aan de verkoop van wapensystemen? Wat ons betreft is dat buitengewoon onwenselijk. D66 heeft hierover in de Tweede Kamer terecht vragen gesteld. Ik ben ook heel benieuwd of D66 hierbij eenzelfde ongemak voelt.

Ik vind dat er nooit meer een wapenbeurs in Amsterdam moet plaatsvinden. Ik wil dan ook dat we onze afschuw hierover uitspreken. Ik weet dat dat niet zal lukken, want de heer Van der Ree heeft al gezegd dat hij het eigenlijk wel mooi vindt dat er een wapenbeurs in Amsterdam is. Ik zie hem knikken. De vraag is: wil Amsterdam hier medeverantwoordelijk voor zijn? De heer (10)(2e) heeft dat al verwoord in de motie die wij beiden hebben ingediend. Wat gaat de wethouder doen? Ik heb veel vertrouwen in de wethouder. Kijk naar het beloningsbeleid van Schiphol. De topman krijgt een nieuw contract met een lager salaris. Ik neem aan dat dat allemaal door uw inspanningen komt. Ik zou zeggen: doe de volgende keer nog beter uw best, dan gaat het salaris nog iets verder omlaag, want die man krijgt nog steeds schandalig veel geld. Het heeft echter gewerkt. Ik vraag me daarom af: bent u bereid om als een grote aandeelhouder ook met de RAI af te spreken dat we dit nooit meer doen? Vindt u niet dat we er ook voor zouden moeten zorgen dat zoiets überhaupt nooit meer in Amsterdam plaatsvindt? Als dat niet lukt of als u het niet wilt, dan vinden wij dat wij hier geen verantwoordelijkheid voor kunnen dragen.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende moties zijn ingekomen:

89° Motie van de raadsleden N.T. (10)(2e) en Groot Wassink inzake de wapenbeurs in de RAI (aandeel verkopen) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 747).

Spreekt uit:
Niet medeplichtig te willen zijn aan de organisatie van grote wapenbeurzen.

Verzoekt het college:
Het aandeel in de RAI te verkopen en uit de deelneming RAI te stappen.

90° Motie van de raadsleden N.T. (10)(2e) en Groot Wassink inzake de wapenbeurs in de RAI (geen wapenbeurzen meer) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 748).

Verzoekt het college:
- zich uit te spreken tegen het houden van wapenbeurzen in Amsterdam;
- ervoor te zorgen dat voortaan geen wapenbeurzen meer in de stad worden gehouden.

De moties maken deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Paternotte.

De heer **PATERNOTTE:** Amsterdam is voor het vrije woord en tegen foute handel. Daarom zit geen enkele partij in deze raad te springen om in onze stad rijke mannen te ontvangen die door wapens te verkopen alleen maar rijker en rijker worden terwijl de wereld er steeds een beetje onveiliger van wordt. Ik sprak er net al even met mevrouw Alberts over, want dit is niet de eerste keer dat wij in deze gemeenteraad praten over een wapenbeurs in Amsterdam en ook niet de eerste keer dat we praten over een wapenbeurs in de RAI. In 2005 was dat ook al het geval toen zij er met toenmalig oppositieleider Maarten van Poelgeest vragen over stelde. Toen zei burgemeester Cohen dat, ook al is de RAI een deelneming, de wapenbeurs die toen Itek heette weliswaar onwenselijk was, maar dat we er niet tegen konden optreden, maar wel een signaal

konden afgeven aan de organisatoren van die wapenbeurs. Ik wil specifiek ingaan op het punt dat de heer Groot Wassink noemde, het feit dat er een Saoedische delegatie komt om te onderzoeken of er wapens gekocht kunnen worden die waarschijnlijk ingezet zullen worden binnen Saoedi-Arabië en in Jemen en daar waarschijnlijk zullen bijdragen aan grove mensenrechtenschendingen. Het is een delegatie van een land waar vrouwen niet naar de dokter mogen en waar lijfstraffen en executies aan de orde van de dag zijn. Is het college bereid om deze Saoedische delegatie te laten weten dat wij niet blij zijn met haar komst naar Amsterdam?

De **VOORZITTER:** Mevrouw Poot, u krijgt twintig seconden.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot.

Mevrouw **POOT:** Wij zullen zeer waarschijnlijk niet naar de beurs gaan. Ik zal er ook persoonlijk niet naartoe gaan. Er staan echter beursgenoteerde bedrijven die er van ons gewoon mogen zijn. Deze bedrijven gebruiken geavanceerde technologie en ze mogen er wat ons betreft zijn. Onze belangrijkste vraag aan de wethouder is: vinden hier zaken plaats die tegen de wet zijn? Is deze beurs tegen de wet? Als er namelijk zaken gebeuren die tegen de wet zijn, dan denken wij dat Amsterdam kan ingrijpen en dat het college of het bestuur kan ingrijpen. Dat wil ik graag horen.

(De heer **GROOT WASSINK:** Volgens mij gaat het hier niet per se om de vraag of er iets tegen de wet gebeurt, maar gaat het om de vraag wat wij als aandeelhouder willen. Vindt u dat wij door een dergelijke beurs toe te staan medeplichtig zijn? Vindt u het geld dat wij er ongetwijfeld voor krijgen geen bloedgeld?)

Er zijn zaken waarvan ik vind dat de overheid zich er niet mee moet bemoeien. Een van deze zaken zijn de beurzen die commerciële ondernemingen als de RAI organiseren. Wij vinden dat de overheid zich daarmee niet moet bemoeien. U vraagt wat de wethouder ervan vindt dat de overheid er geld voor krijgt. Ik denk dat u heel goed weet wat het standpunt van de VVD over het deelnemingenbeleid is. Wij vinden dat we daar heel zorgvuldig naar moeten kijken en dat we zo weinig mogelijk deelnemingen moeten hebben. De RAI is hierin onderwerp van discussie.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Lammeren.

De heer **VAN LAMMEREN:** Die beurs hoort er gewoon niet te zijn en ze mag er ook nooit meer komen. Ik dank dan ook de SP en GroenLinks voor hun actualiteit zodat we erover kunnen spreken. Ik luisterde met schaamte naar de woorden van de VVD. Het zijn beursgenoteerde bedrijven met geavanceerde technologie. Alsof het iets uitmaakt of u iemand geavanceerd vermoordt of niet-geavanceerd vermoordt. Wapens zijn wapens.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik stel deze vraag aan de heer Van Lammeren, maar ik had deze vraag ook aan een van de andere partijen kunnen stellen. Waar denkt u dat onze politie en ons leger hun wapens vandaan halen?)

Dank u dat u het vraagt. Ik heb onze politie nog nooit met geschut gezien dat vijf kogels per seconde schiet en daar trots over vertelt.

(Mevrouw **POOT:** Misschien ons leger en Defensie waar we gelukkig weer meer geld voor uittrekken. Waar denkt u dat het leger zijn materieel vandaan haalt?)

Die koopt dat inderdaad bij dit soort bedrijven. Ik heb geen uitspraak over het leger gedaan. Dat dat wapens koopt bij wapenhandelaren lijkt mij tamelijk evident. Dat betekent nog niet dat ik dat goedkeur. Het betekent ook niet dat wij hier een internationale beurs moeten houden waar landen komen opdagen waarvan we weten dat zij wapens gebruiken in oorlogen waar wij niet achter kunnen staan. U kunt het leuk vinden of niet, maar wapens en oorlogen maken deze wereld niet beter. Daar kan ik dus niet achter staan.

(Mevrouw **POOT:** Heel kort, want de VVD is ook niet voor oorlogen. Ze zijn er nu eenmaal en dat betekent natuurlijk ook dat er verdedigd moet worden. Zou dat ook kunnen met deze wapens?)

Dat is een heel andere vraag. Koopt ons leger wapens of huisvesten wij in een gebouw dat voor 20% van de gemeente Amsterdam is een beurs waar landen komen die deze oorlogen veroorzaken waardoor wij een leger nodig hebben?

De **VOORZITTER:** Geachte raadsleden, let u een beetje op uw spreektijd.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Saadi.

Mevrouw **SAADI:** Ook de PvdA-fractie is tegen de komst van een wapenbeurs in de RAI. Een dergelijke beurs past niet bij een stad als Amsterdam en niet bij de waarden die wij in deze stad hebben. We willen daarom de wethouder dringend verzoeken om er alles aan te doen om die beurs buiten Amsterdam te houden en om in ieder geval de RAI duidelijk te maken dat men dit soort beurzen niet moet faciliteren.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Ollongren.

Wethouder **OLLONGREN:** Ik zal de vragen beantwoorden en ingaan op de twee moties. Als er een beurs of een evenement in Amsterdam is die binnen de grenzen van de wet- en regelgeving valt en binnen de bedrijfsvoering van de RAI, dan staat het deze partij vrij om dat in de RAI te organiseren en de RAI om dat te faciliteren. De aandeelhouder heeft weinig mogelijkheden tot beïnvloeding van de bedrijfsvoering van de RAI. Sommigen van u zeiden dat dit al een keer eerder in 2005 is gebeurd. Dat klopt. Dat is toen ook geconstateerd.

Wat vind ik van de beurs? Ik vind het belangrijk om na te gaan hoe ze tot stand is gekomen. Heeft de gemeente meegewerkt aan het aantrekken van deze beurs? Nee. Zou de gemeente eraan willen meewerken? Nee, absoluut niet. Is er een vergunningenkwestie of een zaak van openbare orde? Nee, die is er niet. Kan ik als aandeelhouder in dit geval ingrijpen? Nee, dat kan ik niet. De RAI heeft gehandeld conform de eigen bedrijfsvoering. De aandeelhouder heeft volgens de bestaande afspraken over de deelnemingen geen mogelijkheid om in te grijpen. Overigens hebben wij een minderheid. Vanavond is er een protest geweest. Dat vind ik heel goed. Dat kan in onze stad. U hebt gezegd wat u ervan vindt, maar ik kan er als aandeelhouder bijzonder weinig mee doen.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Ik snap dat de aandeelhouder niet bij afzonderlijke beurzen kan ingrijpen. Kan de aandeelhouder wel het beleid van de RAI aanpassen zodat we dit in het vervolg niet meer doen?)

Er is al gezegd dat het een keer eerder is gebeurd. Toen is er bekeken wat wenselijk was. Het beleid is toen niet veranderd. Uiteraard kan de aandeelhouder dit agenderen. Ik kan zeggen dat ik graag met de RAI hierover wil spreken. Overigens is het dan nog belangrijker om met de andere aandeelhouders te spreken aangezien we een

minderheidsaandeel hebben. Ik kom straks nog op de motie die iets zegt over het aandeelhouderschap in de RAI.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Als aandeelhouder kunt u inderdaad het beleid beïnvloeden. We hebben geen meerderheid, maar 25% is wel een substantieel aandeel. Daarmee zijn we al een grote aandeelhouder. Is de wethouder bereid om met de RAI en met de andere aandeelhouders in gesprek te gaan om het beleid te veranderen?)

Als u vraagt of ik bereid ben om het gesprek aan te gaan naar aanleiding van dit debat, dan is het antwoord dat ik bereid ben om dat gesprek aan te gaan. Ik kan u alleen niet zeggen waar het toe zal leiden.

Er zijn inderdaad Kamervragen gesteld over het uitnodigingenbeleid. De heer Groot Wassink maakte daar opmerkingen over. Die Kamervragen gingen over het uitnodigingenbeleid. Ze moeten nog worden beantwoord dus ik stel voor dat we dat afwachten. Ik heb inmiddels wel begrepen dat de Saoedische delegatie niet komt.

(De heer **GROOT WASSINK:** Ik wil nog even ingaan op het vorige punt. Volgens mij was het betoog van de heer (10)(2e) en mij niet gericht op de beurs die nu plaatsvindt. Dat ze nu plaatsvindt, is jammer, maar nu de boel leeghalen, vraag ik niet van u. Het gaat om de vraag of u zich in wilt zetten om te voorkomen dat een dergelijke beurs ooit nog in de RAI of in de stad plaatsvindt.)

Ik heb gezegd dat ik als aandeelhouder bereid ben om het gesprek aan te gaan en nog een keer met de RAI te bekijken welke afspraken hiervoor gelden. Ik zeg er wel bij dat, indien er geen problemen zijn met de wet- en regelgeving en als er ook geen problemen zijn met een vergunning en er geen zaken op het gebied van openbare orde en veiligheid aan de orde zijn, het bedrijf dat toe kan staan. We kunnen met elkaar bespreken wat we wenselijk vinden en niet wenselijk vinden. Daartoe ben ik graag bereid. Ik herhaal echter dat ik niet kan zeggen dat dit gesprek ertoe leidt dat dit soort beurzen in de toekomst niet meer zal plaatsvinden.

(De heer **GROOT WASSINK:** Dat snap ik. Daarom hebben we deze motie ook opgesteld. Ik wil graag uit uw mond vernemen of u het onwenselijk vindt.)

Op basis van de huidige afspraken binnen de deelneming en op basis van de geldende wet- en regelgeving constateer ik dat het kan. Het is daarom lastig om mij te ontlokken dat ik het onwenselijk vind terwijl ik tegelijkertijd constateer dat ik er niet heel erg veel aan kan doen.

(De heer **GROOT WASSINK:** Ik vraag niet of het mag. Ik vraag wat u ervan vindt.)

Daar gaf ik net antwoord op. Ik zei: ik vind er het volgende van. Ik vind dat de gemeente niet moet meewerken aan het faciliteren en aan het aantrekken van dit soort congressen. Dat heeft de gemeente ook niet gedaan. Ik vind dat we dat ook in de toekomst niet moeten doen. Ik vind ook dat we moeten toetsen of het binnen de geldende afspraken en binnen de geldende wet- en regelgeving valt. Dat doet het. Dat vind ik ervan.

(De heer **N.T.** (10)(2e): Ik bewonder uw Houdini-act. Als u 'tegelijkertijd' zegt, dan zegt u dat u het onwenselijk vindt, maar dat u er als aandeelhouder niets aan kunt veranderen. In dat 'maar' zit altijd een punt van contingentie, waar twee momenten samenkomen die tegelijkertijd wel degelijk een moment krijgen waarin u iets kunt doen. Als u zegt dat u het niet wenselijk vindt, dan kunt u ook de aandelen verkopen.)

Dat was denk ik een constatering van de heer (10)(2e). Hij refereert ook aan de motie waar ik zo nog iets over wil zeggen.

Ik heb iets gezegd over het uitnodigingenbeleid. Daarmee heb ik ook de vraag van de heer Paternotte beantwoord, want de Saoedische delegatie zal Amsterdam volgens mijn informatie niet aandoen. Gebeuren er dingen die tegen de wet zijn? Nee. Wij huisvesten deze beurs niet. De Partij voor de Dieren zei dat Amsterdam deze beurs huisvest. Nee, wij huisvesten de beurs niet. Dat doet de RAI. De PvdA vroeg nog of ik ervoor kan zorgen dat deze beurs voortaan niet meer hier wordt gehouden. Mij is verteld dat deze beurs de volgende keer in Tokio plaatsvindt. Dat is tamelijk ver weg.

De moties. De eerste was nr. 747, over het verkopen van het aandeel. Ik snap uw suggestie en ik snap ook uw aandrang om dit heel snel te doen, maar we zijn bij de herijking bezig met een zorgvuldig traject. Ik wil voorstellen om dat traject gewoon te doorlopen. Ik meen me te herinneren dat we dit jaar zouden beginnen met het onderzoek naar de RAI. Dan presenteer ik u scenario's en ook een voorstel voor hoe we verdergaan. Dan kunt u datgene wat u in de motie hebt verwoord natuurlijk mee laten wegen. Ik stel wel voor om het zorgvuldig te doen en dus het proces op een goede manier te doorlopen. Om die reden ontraad ik de motie.

Motie nr. 748 vraagt om ervoor te zorgen dat er geen wapenbeurzen meer in deze stad worden gehouden. Ik zei al dat deze beurs de volgende keer heel ergens anders wordt gehouden. Ik kan u niet garanderen dat er geen wapenbeurzen in Amsterdam worden gehouden. Om die reden ontraad ik deze motie ook.

(Mevrouw **POOT:** Voorzitter, mag ik tien seconden schorsing?)
(De **VOORZITTER:** Nee, dat niet. Ik schors de vergadering voor drie minuten.)

De **VOORZITTER** schorst de vergadering.

De **VOORZITTER** heropent de vergadering.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot.

Mevrouw **POOT:** Wij zijn gereed om te stemmen.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot voor een stemverklaring.

Mevrouw **POOT** (stemverklaring): Wij zullen voor motie nr. 747 stemmen. De wethouder heeft de zorgen over de medeplichtigheid aan wapenbeurzen weggenomen. Ik zei net ook al dat wij zeer kritisch staan ten opzichten van deelnemingen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Paternotte voor een stemverklaring.

De heer **PATERNOTTE** (stemverklaring): Wij zullen voor motie nr. 747 stemmen omdat ze een duidelijk signaal geeft en als bijkomend voordeel heeft dat de gemeente zich meer op haar kerntaken kan richten. Wij zullen tegen motie nr. 748 stemmen omdat het weliswaar een sympathieke motie is, maar de gemeente geen enkel instrument heeft om de motie uit te voeren. Daarom is ze voor ons te symbolisch om aan te nemen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Lammeren voor een stemverklaring.

De heer **VAN LAMMEREN** (stemverklaring): Ik zal voor motie nr. 748 stemmen omdat ik wil dat het college zijn aandelen inzet om het beleid van de RAI te beïnvloeden. Daarom zal ik tegen motie nr. 747 stemmen omdat we die aandelen nodig hebben om invloed uit te oefenen. We kunnen beter wel aandelen hebben dan geen aandelen hebben om een beleid te veranderen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Saadi voor een stemverklaring.

Mevrouw **SAADI** (stemverklaring): Ik sluit mij met mijn stemverklaring aan bij de woorden van de heer Van Lammeren.

Aan de orde is de stemming over de motie-N.T. (10)(2e) en Groot Wassink (Gemeenteblad afd. 1, nr. 747).

De motie-N.T. (10)(2e) en Groot Wassink (Gemeenteblad afd. 1, nr. 747) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-N.T. (10)(2e) en Groot Wassink (Gemeenteblad afd. 1, nr. 747) is aangenomen met de stemmen van de PvdA, de Partij voor de Dieren en de Partij van de Ouderen tegen.

Aan de orde is de stemming over de motie-N.T. (10)(2e) en Groot Wassink (Gemeenteblad afd. 1, nr. 748).

De motie-N.T. (10)(2e) en Groot Wassink (Gemeenteblad afd. 1, nr. 748) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-N.T. (10)(2e) en Groot Wassink (Gemeenteblad afd. 1, nr. 748) is aangenomen met de stemmen van de SP, de PvdA, de Partij van de Ouderen, de Partij voor de Dieren en GroenLinks voor.

Voorzitter: burgemeester Van der Laan

39
Instemmen met de verdeling van de exploitatievergunningen voor de passagiersvaart 2020-2030 in het segment Bemand Groot (rondvaart) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 684)

Bij dit agendapunt worden de ingekomen stukken nrs. 20, 25, 26 en 47 betrokken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Duijndam.

Mevrouw **DUIJNDAM:** Er is al heel veel gepraat over de verdeling van de exploitatievergunningen. We hebben heel veel insprekers gehad. Er is actie gevoerd en we zijn in deze zaal toegezongen door Harry Slinger. Dat wil zeggen dat er de nodige

geschilpunten zijn. We zijn het echter ook over veel zaken eens. De vloot moet verschonen, er moeten nieuwe toetreders toegelaten worden en de boten moeten korter worden. Daarbij moet ook het aanbod diverser zijn en vooral ook kleinschalig blijven. We zien graag mooie en gezichtsbepalende schepen. Hoe brengen we dat tot uiting in de gewogen toetreding? We hebben daarvoor een aantal voorstellen. Ik begin met de categorie gezichtsbepalend. Die schepen zien we graag en we willen het aantal boten in die categorie vergroten van dertig naar zestig. We vinden dat het lengtecriterium hier minder belangrijk is en we willen daarom ook dat dit criterium minder punten krijgt. Het heeft nu elf punten en dat willen we terugbrengen naar vijf. De zes punten die overblijven willen we aan duurzaamheid geven. Ook in deze categorie willen we dat er een percentage komt voor het aantal vergunningen dat één aanvrager kan hebben. We willen dat op 20% stellen. Dat is ook om de kleinschaligheid enigszins te behouden. We willen ook dat er een criterium wordt toegevoegd en wel uniciteit waar ook punten aan toegekend worden. Tot zover de categorie gezichtsbepalend.

Dat wil zeggen dat er minder overblijft voor de reguliere rondvaart, maar de huidige reders kunnen in beide categorieën aanvragen doen. Er bestaat de vrees dat er heel veel dezelfde bootjes van iets langer dan 14 m zullen komen. Om dat te voorkomen, willen we ook in deze categorie het criterium uniciteit opnemen. In de vergunningsvoorwaarden staan al minimale welstandseisen. Die willen we verruimen. Ook in deze categorie willen we minder gewicht geven aan de lengte. Dat willen we doen door de 40 punten die ervoor gegeven worden te verminderen tot 25. De overige punten worden dan gelijkelijk verdeeld over de overige criteria. Hiervoor hebben we een amendement en twee moties die mede-ingediend worden door mevrouw Poot van de VVD, de heer Glaubitz van D66 en de heer Groen. Een deel ervan wordt ook door de PvdA en door mevrouw Shahsavari-Jansen ingediend. Ik ben de heer Van Lammeren vandaag vergeten, maar ik denk dat ik dat wel goed kan maken.

We vinden het van belang dat de vergunningen die uitgegeven worden ook daadwerkelijk in gebruik genomen worden, want anders benadelen we de aanvragers die net afgevallen zijn. Wat ons betreft moet er een bindende verplichting komen voor het in gebruik nemen van de vergunning conform de ingediende aanvraag. We willen graag onderzocht zien of het mogelijk is om daar sancties aan te verbinden.

De **VOORZITTER** deelt mee dat volgende moties en het volgende amendement zijn ingekomen:

91° Amendement van de raadsleden Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (percentage vergunningen) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 749).

Besluit:
Op pagina 2 van de raadsvoordracht:
1.6 Het hanteren van de conditie dat een aanvrager niet meer dan 30% van het aantal (te verdelen) exploitatievergunningen in bezit krijgt.
Te wijzigen in:
‘1.6 Het hanteren van de conditie dat een aanvrager niet meer dan 25% van het aantal (te verdelen) exploitatievergunningen in het segment Bemand groot in bezit krijgt. En het hanteren van een maximum van 20% van het aantal exploitatievergunningen binnen de categorie vaartuigen met een gezichtsbepalende uitstraling.’
Op pagina 3 van de raadsvoordracht Ad 1 Verdeling exploitatievergunningen de volgende passage:

De 135 te verdelen vergunningen worden verdeeld over twee categorieën, te weten:

- 105 vergunningen voor de categorie reguliere rondvaart;
- 30 vergunningen voor de categorie vaartuigen met een gezichtsbepalende uitstraling.

Te wijzingen in:

'De 135 te verdelen vergunningen worden verdeeld over twee categorieën, te weten:

- 75 vergunningen voor de categorie reguliere rondvaart;
- 60 vergunningen voor de categorie vaartuigen met een gezichtsbepalende uitstraling.'

In bijlage 3a Uitgiftereglement uitgifteronde 2016 op pagina 8, paragraaf 11:

Het maximumaantal punten voor het criterium lengte vaartuig voor vaartuigen met een gezichtsbepalende uitstraling terug te brengen van 11 naar 5 om 3 punten toe te voegen aan uitstoot voorstuwing en 3 aan uitstoot voorzieningen.

In bijlage 3a Uitgiftereglement uitgifteronde 2016 op pagina 12, paragraaf 13.2:

Het maximumaantal punten voor alle vier de gunningscriteria lengte vaartuig, uitstoot – voortstuwing, uitstoot – voorzieningen en geluidsoverlast op 25 te stellen.

En alle stukken en overige paragrafen dienovereenkomstig aan te passen.

92° Motie van de raadsleden Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (uniciteit) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 750).

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:

- te onderzoeken hoe het criterium uniciteit tot een voor de beoordelingscommissie werkbaar subcriterium binnen de categorie vaartuigen met een gezichtsbepalende uitstraling kan worden geformuleerd;
- tevens te onderzoeken in hoeverre het criterium uniciteit een rol kan spelen bij de beoordeling van aanvragen binnen de categorie rondvaartuigen;
- over de resultaten van beide onderzoeken te rapporteren aan de gemeenteraad.

93° Motie van de raadsleden Duijndam, Poot, Glaubitz, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (welstandseisen voor de categorie reguliere rondvaart) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 751).

Besluit:

Het college van burgemeester en wethouders te verzoeken een set welstandseisen voor de categorie reguliere rondvaart te formuleren en deze tijdig aan de raad voor te leggen zodat deze meegenomen kunnen worden in de vergunningsvoorwaarden.

94° Motie van de raadsleden Duijndam, Poot, Glaubitz, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (voorwaarden ingebruikname vergunningen) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 752).

Besluit:

Het college van burgemeester en wethouders op te dragen een bindende verplichting in het uitgiftereglement op te nemen voor het in gebruik nemen van de vergunning(en) conform de ingediende aanvraag of aanvragen en aan te geven welke sancties verbonden zijn aan het niet in gebruik nemen van de vergunning.

De moties en het amendement maken deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Lammeren.

De heer **VAN LAMMEREN:** Dit is een historische avond en niet alleen vanwege de erfpacht, maar doordat we milieuzones in deze stad introduceren en doordat we ook de vervuiling op het water beter aanpakken. Onder het vorige college is dat minder gelukt, maar nu doen we dat wel. We gaan namelijk ook de rederijen aanpakken. Ik wil de wethouder daarom complimenteren. Het wordt te druk op de grachten en grote boten passen daar veel minder in. Daar komen dan ook de nodige klachten over. Dat u het lengtecriterium opneemt en dat het dreigende gevolg is dat er misschien heel veel boten van 14,1 m komen, vind ik prima. Mijnheer Kock, ga zo door. Ik heb slechts één motie. Een deel van de plannen ligt nog bij de Raad van State en ik vraag dan ook om het beleid pas uit te voeren als de Raad van State uitspraak gedaan heeft. Het zou immers heel vervelend zijn als wij de uitvoering weer zouden moeten terugdraaien. Daarover dien ik een motie in, samen met de PvdA. Verder is dit een heel grote stap voorwaarts.

De **VOORZITTER:** Ik vertel intussen dat D66 nog 21 minuten en 30 seconden heeft, de PvdA nog 19 seconden, de VVD nog 11 minuten en 30 seconden, de SP had 10 minuten en 30 seconden, GroenLinks 4 minuten en 30 seconden, de Partij voor de Dieren had 1 minuut en 40 seconden, het CDA heeft 1 minuut en de Partij van de Ouderen 22 minuten en 42 seconden. Het college heeft een tekort van 19 minuten en 30 seconden.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

95° Motie van de raadsleden Van Lammeren en De Heer inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (indieningsperiode na uitspraak Raad van State) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 753).

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:
De indieningsperiode voor de verdeling van de exploitatievergunningen voor de passagiersvaart 2020-2030 in het segment Bemand groot pas te laten aanvangen nadat de Raad van State een uitspraak heeft gedaan over de houdbaarheid van de segmentindeling op basis van het lengtecriterium.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Groen.

De heer **GROEN:** Toen wij dit traject met Varen 2.0 begonnen, was het doel dat de rondvaartboten kleiner zouden worden, dat er nieuwe toetreders zouden komen en dat de rondvaart veel schoner en duurzamer zou worden. Met dit besluit worden al deze doelen gerealiseerd. Dat is heel goed. GroenLinks is daarbij ook heel blij dat wij er samen

met D66 op hebben aangedrongen dat ook de generatoren aan boord met dit voorstel zullen verdwijnen. Ook dat scheelt weer in de uitstoot. Ook dat is een goed aspect van dit besluit en ook daar zijn we heel blij mee.

We hebben goed naar alle insprekers geluisterd. Er was veel pijn en er waren terechte zorgen en wij danken mevrouw Duijndam en de andere mede-indieners voor het uitstekende amendement om dat te repareren. Daarom hebben wij het ook medeondertekend. Er blijven voor ons slechts twee vragen over, naast de aankondiging van een motie.

Doordat we nu gaan schuiven met het aantal punten in de categorie uitstoot, van 40 naar 25, verschuift ook het relatieve voordeel van een volledig elektrische boot ten opzichte van een hybride boot. Dat is niet in het amendement verwerkt. Wij willen daarom graag van de wethouder de toezegging dat hij ervoor zorgt dat het absolute voordeel van een volledig elektrische boot ten opzichte van een hybride boot in stand blijft. Wat ons betreft betekent dat dat een elektrische boot 25 punten krijgt in het nieuwe voorstel en een hybride boot 10 terwijl een fase 3b-boot 0 punten krijgt. Dan blijft er een gat van 15 punten en loont het dus om een elektrische boot te hebben.

Er is een motie ingediend om ook punten te geven voor uniciteit. Wat ons betreft is er niets wat een boot zo uniek maakt als het feit dat het een historische boot is. Wij willen de wethouder daarom vragen of hij bij het ontwikkelen van dat criterium ook kan onderzoeken of hij dat op de een of andere manier kan meenemen.

Tot slot hebben wij een motie. Op een bepaald moment toen er werd ingesproken over de nieuwe criteria uitten enkele grote reders een belangrijke zorg. Zij wezen er namelijk op dat het criterium voor geluidsoverlast ertoe kan leiden dat reders gaan varen met wegwerpheadsets. Dat zijn rubberen dopjes die mensen in hun oren stoppen zodat ze geen geluidsoverlast veroorzaken. Als die weggegooid worden, dan levert dat een enorme belasting voor het milieu op. Dat is onwenselijk. Ik denk dat niemand in Amsterdam wil dat dat gebeurt, wij in elk geval zeker niet. Wij dienen daarom een motie in om te onderzoeken of in de criteria geregeld kan worden dat dat soort wegwerpartikelen niet gebruikt worden of dat er afspraken met de sector gemaakt worden om daar iets aan te doen.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

96° Motie van het raadslid Groen inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (duurzame rondvaart) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 754).

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:
- als aanvulling op het gebruiken van het wegingscriterium versterkt geluid de eis te stellen dat geen wegwerpheadsets worden gebruikt, dan wel dat er een plan is voor het hergebruiken of recyclen van deze headsets;
- als dat juridisch onwenselijk is afspraken te maken met de sector die hetzelfde doel beogen.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Glaubitz.

De heer **GLAUBITZ:** Ook met oog op de tijd zal ik het een beetje korter houden en in telegramstijl een paar punten naar voren brengen. Ik sluit mij aan bij alles wat

mevrouw Duijndam heeft gezegd. Dat geldt ook voor haar uitleg van het amendement en de moties. Ik zal dat niet herhalen. Ik wil er slechts op wijzen dat dit een buitengewoon gecompliceerd dossier is, hoewel het in essentie slechts gaat om de uitvoering van de nota Varen uit 2013. Er is heel veel over gediscussieerd. Er zijn allerlei technische sessies belegd, ook hier in het stadhuis. We hebben heel veel insprekers gehad en dat heeft er allemaal toe geleid dat het voorstel op een aantal punten is aangepast. Het criterium varen buiten de piekuren is weggevallen en duurzaamheid heeft een veel zwaarder accent gekregen door het niet alleen te laten gelden voor de voortstuwing, maar ook voor de bedrijfsvoering.

Belangrijk is ook dat er in het voorstel onderscheid wordt gemaakt tussen wat ik maar de reguliere rondvaartsector noem en de gezichtsbepalende schepen. Dat maakt het mogelijk om voor die twee verschillende sectoren ook verschillend beleid te maken. Het college heeft de ambitie om de doelen uit de nota Varen te realiseren, een evenwichtiger gebruik van het binnenwater met kleinere en schonere vaartuigen. Het college zal echter ook nog iets anders moeten doen. Het zal moeten handelen omdat het laten voortbestaan van de huidige situatie in strijd is met de wet, in het bijzonder met de Europese Dienstenrichtlijn en de Nederlandse uitwerking van de Dienstenwet.

Het is ook belangrijk dat met dit voorstel een tot dusver grotendeels gesloten markt voor nieuwe toetreders wordt geopend. De gemeente moet de voorwaarde van een gelijk speelveld voor alle deelnemers scheppen. Dat gebeurt naar onze mening hierbij. Ook de andere sprekers hebben er al op gewezen dat zowel in de commissievergadering vorige week als bij talrijke inspraakmomenten er zorgen zijn geuit en onrust is geconstateerd over de vraag of de beeldbepalende en historische schepen uit de grachten verdwijnen. Dat wil niemand. Wij hechten ten zeerste aan het behoud van de klassieke en historische schepen in de Amsterdamse grachten. D66 steunt dan ook van ganser harte het amendement van mevrouw Duijndam en haar moties. We hebben ze ook medeondertekend.

Ten slotte wil ik een woord van dank uitspreken aan de wethouder, zijn medewerkers en mijn collega's met wie we heel veel tijd hebben gestoken in dit dossier. We zullen het onderwerp nog vaker tegenkomen, maar we zetten vanavond wel een flinke en belangrijke stap op weg naar de verdere uitvoering van de nota Varen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw De Heer.

Mevrouw **DE HEER:** Donderdagavond hadden we een heel indrukwekkende commissievergadering in deze zaal, met heel veel bezorgde mensen op de publieke tribune. Veel mensen zijn erg bezorgd en dat begrijp ik heel goed, want er staan banen op het spel en bedrijven die al heel lang bestaan. Het is een ingewikkeld onderwerp. In de commissie heb ik gezegd dat we moeten wachten op de uitspraak van de Raad van State en ondertussen de branche de gelegenheid moeten geven om met een eigen plan te komen dat op meer draagvlak kan rekenen. Ik kan echter ook tellen. Er was inmiddels al een amendement in de maak en ik dacht: wat nu? Ik heb er daarom voor gekozen om in ieder geval de motie van de Partij voor de Dieren mee te tekenen. Volgens mij is het namelijk van belang dat we niet alvast beginnen met de uitvoering van dit voorstel als de Raad van State nog geen uitspraak heeft gedaan. We hebben een paar keer in de commissie gediscussieerd over de vraag of dit juridisch allemaal kon. Als het gaat om het recht, dan moeten we ons in ieder geval houden aan de uitspraak van de rechter. Het lijkt mij daarom zorgvuldig om te wachten op die uitspraak. Ik hoop daarom echt op een positief preadvies op die motie en ook dat ze aangenomen zal worden.

Dan over het amendement. Ik heb serieus getwijfeld, want ik vraag mij af of het voorstel hiermee beter wordt. Halen we hier alle zorgen mee weg? Ik weet het niet. Ik vind het moeilijk, maar ik denk wel dat het een echte verbetering is vergeleken met wat er lag. Wij zullen daarom voorstemmen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot.

Mevrouw **POOT:** Mijn collega De Heer zei het ook al, afgelopen donderdag stonden we hier ook in een indrukwekkende commissievergadering waar veel van de mensen die op dit moment op de publieke tribune zitten toen ook zaten. We hebben toen een debat gevoerd met ieder zijn eigen inbreng, maar wel met mensen met een passie voor hun vak die probeerden om de rondvaartbranche mooi te maken, mooi te houden en mooi te krijgen.

Laat ik beginnen met te zeggen – en ik zei het vorige week ook al in deze zaal – dat het voor de VVD beter was geweest als we ook de markt voor rondvaartboten van langer dan 14 m hadden vrijgegeven, net zoals we van plan zijn te doen met de rondvaartboten en de boten korter dan 14 m. Met goede toetredingsvoorwaarden zou dat volgens ons moeten kunnen. Ik heb het donderdag ook al gezegd, wij zijn de enigen die dat vinden en daarom zal ik daar nu ook geen amendement voor indienen. Ik heb toen ook gezegd dat wij het van belang vinden om mee te praten over wat er nu voorligt.

De VVD had natuurlijk het liefst gezien dat er een gedragen oplossing zou komen en dat er een gezamenlijk voorstel zou komen van de gemeente en de branche. We moeten echter ook constateren dat dat de afgelopen tijd niet is gelukt. Met de afgelopen tijd bedoel ik de afgelopen jaren. Het was natuurlijk mooi geweest als we hadden kunnen bekijken of we dat opnieuw zouden kunnen doen of dat we hadden kunnen kijken naar een fasering. Ook dat stuit echter op onvoldoende draagvlak. Daarom hebben wij na veel wikken en wegen besloten dat het goed is om vanavond dit voorstel te bespreken en er een besluit over te nemen. Wij zijn aan het werk gegaan om te bekijken hoe we in ieder geval een aantal risico's die de VVD-fractie ziet, kunnen beperken.

Die risico's en de punten die we in het voorstel willen aanpassen, zijn allemaal door mevrouw Duijndam genoemd. Ik zal ze daarom niet herhalen en ik wil het hierbij laten. Ik hoop dat we hier een besluit kunnen nemen waar we allemaal achter kunnen staan en dat we verder kunnen gaan met een mooie rondvaartbranche.

De **VOORZITTER:** Ik maak de raad graag complimenten voor de korte en zakelijke manier waarop de inbreng is geformuleerd.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Kock.

Wethouder **KOCK:** Dit onderwerp is van een andere orde dan een wapenbeurs in de RAI en ook van een andere orde dan de historische herziening van het erfpachtstelsel waar we vanavond over gepraat hebben. Het is wel een belangrijke en enigszins historische aanpassing. We gaan namelijk de Amsterdamse rondvaartmarkt openstellen. Dat is een heel belangrijk besluit. Ik ben blij met de steun die ik proef. Ik ben ook blij met de input die van alle kanten is geleverd, ook door de bestaande reders. Wij waren het niet altijd eens, we zijn het niet altijd eens, maar ik denk dat er een serieus gesprek is gevoerd en ik denk dat het goed is om dit nu af te ronden. Het college heeft dat zo zorgvuldig mogelijk gedaan.

Ook met het oog op de tijd lijkt het mij het beste om de moties en het amendement langs te gaan en aan de hand daarvan de vragen te beantwoorden. De motie van het raadslid Groen over iets met oordopjes. Ik kan niet beloven dat het juridisch mogelijk is om afspraken te maken met de sector over wegwerpoordopjes, maar de motie klinkt mij niet helemaal onsympathiek in de oren. Ik heb er daarom geen bezwaar tegen.

Ik bewaar het amendement voor het laatst, want dat is nogal omvangrijk. De motie van de raadsleden Duijndam, Glaubitz en Poot over de verdeling van exploitatievergunningen in het segment Groot. Dat is een sympathieke motie, want ze probeert op een intelligente manier iets toe te voegen wat we allemaal willen, namelijk het bewaren van uniciteit in de rondvaartbranche. Er wordt gevraagd om dat te onderzoeken. Dat zullen we doen. Ik kom er in de commissie op terug, dan kunnen we erover praten en nagaan of en hoe dat kan worden ingevoegd in het voorliggende voorstel.

Dan is er de motie van de raadsleden Duijndam, Poot, Glaubitz, Groen en nog een aantal mensen over welstandseisen. Een van de elementen die misschien enigszins onderbelicht is gebleven in het voorstel is dat we niet alleen voor de categorie beeldbepalend, maar ook voor de resterende vergunningen welstandseisen willen stellen. We willen dat in de vergunningseisen opnemen. Er zijn heel veel manieren waarop we dat kunnen doen. We gaan er nog eens goed naar kijken en ik zal er conform deze motie eerst met de commissie over praten voordat we daar een besluit over nemen. Ook tegen motie nr. 751 is geen bezwaar. De motie waar ik ook geen bezwaar tegen had was nr. 750.

Dan is er motie nr. 752 van de leden Duijndam, Poot, Glaubitz, Groen en nog enkele anderen. Die vraagt om een bindende verplichting voor het in gebruik nemen van de vergunning in het uitgiftereglement op te nemen. Voor zover ik het weet, staat dat er al in en is het ook bindend om haar in gebruik te nemen. Als men dat niet binnen een bepaalde tijd doet, dan krijgen wij haar terug. Vervolgens is de vraag wat we er dan mee doen. Geven we haar aan de eerstvolgende op de lijst met de meeste punten of komt er een nieuwe ronde? Dat weet ik niet. Ik ben het helemaal eens met de intentie van deze motie. We zullen nog eens nagaan of het stevig genoeg verankerd is in het uitgiftereglement. Als ik toch tot de conclusie kom dat dit in de geest van deze motie niet het geval is, dan zullen we het nog verder aanscherpen. Ik heb dus geen bezwaar tegen motie nr. 752.

Dan het amendement. Wij hebben er geen bezwaar tegen omdat het de essentie van de doelstellingen en van het voorstel overeind houdt en misschien zelfs steviger neerzet. Schoon, klein, duurzaam en minder geluid. Wij hebben daarom geen bezwaar tegen deze in de geest van het voorstel zijnde aanpassingen.

Dan de motie van de heer Van Lammeren. Dat is een ander verhaal. Mevrouw De Heer stelde er ook een vraag over. Er zijn heel veel uitspraken van de rechter geweest over deze zaak. Die zijn allemaal in het voordeel van de gemeente geweest. Ik zie dan ook geen reden om nu te vertragen. De rechter heeft de gemeente in het gelijk gesteld. Wij konden doorgaan. Vervolgens zijn belanghebbenden in beroep gegaan. Dat is prima. Op een gegeven moment hebben belanghebbenden een rapport van deskundigen uitgebracht en zij vroegen om er nog eens naar te kijken. De gemeente heeft de Raad van State toen gevraagd of wij daar ons eigen rapport naast mochten leggen. Natuurlijk mocht dat. Die procedure is nu gaande, maar alle rechtszaken op dit punt zijn door de gemeente gewonnen. Ik zie dan ook geen reden om dat te vertragen.

(Mevrouw **DE HEER:** Dit vind ik lastig. Dat we eerdere rechtszaken hebben gewonnen, wil niet zeggen dat dat nu ook gebeurt. Volgens mij gaat dit specifiek over het lengtecriterium. Waarom wachten we niet?)

Waarom wachten als er geen reden voor is? Bovendien, als we wachten, om welke reden dan ook, of het nu vanwege deze beroepszaak is of om andere redenen, dan verkorten we de termijn tussen 2013 en 2020 die we van het begin af aan gesteld hebben. De termijn tussen de nota Varen en het jaar 2020. Die termijn heeft de rechter in eerdere uitspraken expliciet in overweging genomen. Als wij nu, om wat voor reden dan ook, die termijn verkorten omdat we uitstel willen, dan nemen we daarmee een juridisch risico. Omdat ik geen enkel voordeel zie in uitstel vind ik dat we dat risico niet moeten nemen.

(Mevrouw **POOT:** Doen we tot de uitspraak van de Raad van State onomkeerbare dingen?)

In het in onze ogen zeer onwaarschijnlijke geval dat de Raad van State een uitspraak doet die ons zal noodzaken om het beleid terug te draaien, dan kan dat. Die kans is zo klein en de nadelen van uitstel zijn zo groot dat we daarom niet voor uitstel pleiten op grond van deze motie. In het onwaarschijnlijke geval dat er een uitspraak volgt die ons noodzaakt om het beleid terug te draaien, dan kan dat.

Daarmee heb ik alle moties en het amendement behandeld.

(De heer **GROEN:** Ik had twee vragen gesteld. Kunnen we er bij de uitvoering van het amendement-Duijndam c.s. voor zorgen dat het absolute verschil tussen elektrische en hybride vaartuigen in stand blijft? Kan bij het uitwerken van de motie over uniciteit onderzocht worden of de historiciteit van boten daarbij betrokken kan worden?)

Het antwoord op de eerste vraag is: ja, absoluut. Het antwoord op de tweede vraag is: ik wil daar best nog een keer naar kijken, maar we hebben er in een eerder stadium al naar gekeken. Ik wil uw verwachtingen daarom temperen.

De discussie wordt gesloten.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 749).

Het amendement-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 749) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 749) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 684).

De voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 684) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 684) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 750).

De motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 750) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 750) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 751).

De motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 751) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 751) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 752).

De motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 752) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 752) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Van Lammeren en De Heer (Gemeenteblad afd. 1, nr. 753).

De motie-Van Lammeren en De Heer (Gemeenteblad afd. 1, nr. 753) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Van Lammeren en De Heer (Gemeenteblad afd. 1, nr. 753) is verworpen met de stemmen van de Partij voor de Dieren, GroenLinks, de PvdA en de Partij van de Ouderen voor.

Aan de orde is de stemming over de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 754).

De motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 754) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 754) is aangenomen met de stem van het CDA tegen.

De **VOORZITTER:** Ik wil de bezoekers op de tribune bedanken voor hun geduld.

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd; de raad neemt mitsdien het besluit, vermeld onder nr. 684 van afd. 1 van het Gemeenteblad, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van het amendement-Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest (Gemeenteblad afd. 1, nr. 749) aangebrachte wijzigingen.

De **VOORZITTER:** Ik zal de raad vertellen welke agendapunten nog resteren. We beginnen zo met de tweede termijn van agendapunt 21, erfpacht. Daarna gaan we door met de agendapunten 28, 29, 30 en 32. Ik stel voor om nu op een ordentelijke manier de erfpacht af te handelen en dan met u te beoordelen of wij doorgaan dan wel elkaar morgenmiddag hier weer treffen. Ik wil beginnen met het voorlezen van de resterende spreektijden. D66 heeft nog 18 minuten, de PvdA -1 minuut en 30 seconden, de VVD nog 8 minuten en 30 seconden, de SP nog 6 minuten, GroenLinks nog 1 minuut en 30 seconden, de Partij voor de Dieren nog 15 seconden, het CDA nog 1 minuut, de Partij van de Ouderen nog ruim 22 minuten. Het college heeft -33 minuten. Met de grootst mogelijke tegenzin geef ik u het woord van de orde.

(Mevrouw **POOT:** Wat is dat nu? Ik wilde namelijk voorstellen om de spreektijd die de VVD nog heeft voor het grootste deel te doneren aan wethouder Van der Burg.)

Mevrouw Poot, hoezeer ik uw bedoelingen ook toejuich – een beter woord weet ik nu niet te verzinnen – is dit ingewikkeld. Laten we het zo doen. Iedereen houdt dit in gedachten als de wethouder toch nog lang van stof zou zijn. Mevrouw Poot is dan zo kort dat we niet snel gaan mopperen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van agendapunt **21**.

21
Instemmen met de invoering van eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664)

Bij dit agendapunt wordt ingekomen stuk nr. 39 betrokken.

De **VOORZITTER:** Mevrouw Moorman, ik ben bang dat de dertigsecondenregel op u van toepassing is.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Moorman.

Mevrouw **MOORMAN:** We dachten het onvermijdelijke misschien nog één nachtje te kunnen uitstellen, maar misschien is het ook goed om dit vanavond af te ronden. Ik kan mij heel goed voorstellen dat de heer Van der Burg die zijn nootjes en zijn colaatje al klaar heeft staan, daar ook smachtend naar uitkijkt.

De heer Van der Burg zei dat, als de Partij van de Arbeid en GroenLinks en de coalitie met elkaar in gesprek waren gegaan, ik vanavond niet de woorden 'de grootste privatisering in de geschiedenis van Amsterdam' had gebruikt. Daar heeft hij misschien ook wel gelijk in. Ik had namelijk echt de hoop dat wij dan tot afstemming hadden kunnen komen en tot een breed draagvlak en dat we deze afschuwelijke privatisering niet hadden doorgezet. Ik vond overigens de wijze waarop we hier met elkaar hebben gesproken zeer prettig. Ik vond het een goed debat waar ik ook de wethouder voor wil danken. Hij heeft er uitgebreid aandacht aan besteed. Waarschijnlijk zullen we dit historische besluit toch nemen. Ik moet daarbij markeren, nadat ik iedereen heb gehoord, dat dit toch met een minderheid gebeurt. U hebt de SP kunnen bewegen om dit besluit met u voor te bereiden en dat is knap. De SP heeft echter heel duidelijk gezegd dat het eigenlijk tegen haar zin is. De Partij voor de Dieren heeft dit ook gezegd. GroenLinks heeft dit gezegd. De Partij van de Arbeid heeft dit gezegd. Ik heb de Partij van de Ouderen nog niet gehoord.

(De **VOORZITTER:** Mevrouw Moorman, u moet echt afronden.)

Ja, ik begrijp het. Als ik de stemmen bij elkaar optel, dan zijn dat 23 en misschien wel 24 zetels. Ik wil dat toch markeren.

We zijn wel geschrokken toen we de wethouder hoorden zeggen dat hij nog niet weet hoe het nu verdergaat en dat daar pas op 4 juli over wordt gesproken. We weten dus niet wat er aankomt. In dat opzicht vind ik het ook zeer onverstandig dat de onderdelen zo uit elkaar getrokken zijn.

We brengen onze amendementen graag in stemming waarbij we wel willen opmerken dat we van amendement nr. 735 een accentamendement willen maken. We willen dat zonder papier doen, want het enige wat we doen is daar de naam van de heer Ernsting als ondertekenaar aan toevoegen. Hij zal zo meteen zijn eigen amendement intrekken.

(De **VOORZITTER:** Mevrouw Moorman, met alle respect, u bent nu ruim twee minuten aan het woord.)

Ik ga afronden.

(De **VOORZITTER:** Nee, u krijgt nog één zin.)

Treub is dood, letterlijk en figuurlijk, maar geef mij maar de negentiende-eeuwse variant van het sociaalliberalisme.

Het amendement-Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 735), ingetrokken zijnde, maakt geen onderwerp van behandeling meer uit.

De **VOORZITTER** deelt mee dat het volgende amendement is ingekomen:

97° Amendement van de raadsleden Moorman en Ernsting inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (eeuwigdurend uitsluitend voor wonen) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 736).

Besluit:

De voordracht op de volgende wijze te wijzigen:

In de zin onder 1.3, thans luidend: 'Het eeuwigdurende erfpachtstelsel is van toepassing op woningen en op maatschappelijk en commercieel vastgoed, met uitzondering van erfpachtrechten met algemene bepalingen voor woningcorporaties en voor Haven Amsterdam, waarvoor separate afspraken gelden of worden gemaakt', te schrappen de woorden: 'en op maatschappelijk en commercieel vastgoed'.

Onder 8.1, thans luidend: 'Contractvorming voor de erfpachtuitgifte van woningen en commercieel en maatschappelijk vastgoed die start vanaf 1 juli 2016 zal worden uitgevoerd onder het regime van de AB 2016 en het daarbij behorende uitgiftebeleid en grondprijsbeleid', te schrappen de woorden: 'en commercieel en maatschappelijk vastgoed'.

Het amendement maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Ernsting.

De heer **ERNSTING:** In de eerste termijn hebben we veel aandacht besteed aan de gesplitste besluitvorming. De wethouder zei dat hij dat juist zorgvuldig vond. Het is echter een soort besluit in de toekomst terwijl we nog niets, maar dan ook niets weten over het vervolgbesluit, over de overstap en over de kortingen. Dat is een essentieel, ingewikkeld en integraal onderdeel van het nieuwe stelsel. Wij vinden dat dus onzorgvuldig en ik zeg tegen de raad: neem dit besluit nu niet.

Een vraag van mij is niet beantwoord, namelijk: wethouder, komt u er wel uit met die korting en die overstap? Kunt u ons garanderen dat het geen verkiezingsonderwerp wordt en een wedloop naar de bodem voor de kiezersgunst tussen de VVD en D66? Wat is het laatste moment waarop u dat nog fatsoenlijk aan deze raad kunt voorleggen?

Ik trek amendement nr. 738 in, want wij scharen ons achter amendement nr. 736 van de PvdA.

Het amendement-Ernsting (Gemeenteblad afd. 1, nr. 738), ingetrokken zijnde, maakt geen onderwerp van behandeling meer uit.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van der Ree.

De heer **VAN DER REE:** Ik heb geen tweede termijn, maar de wethouder zou in zijn beantwoording nog terugkomen op een vraag die ik in de eerste termijn heb gesteld.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Van der Burg.

Wethouder **VAN DER BURG:** Drie punten. Als eerste de vraag van de VVD. Als tweede mijn belofte aan mevrouw Moorman dat we de avond eensgezind zouden besluiten met mijn laatste opmerking in deze bijdrage. En als derde GroenLinks. Daar begin ik mee. Natuurlijk komen we er samen uit. We komen er samen uit omdat ik aan alle kanten merk dat we bij dit dossier, maar ook bij andere dossiers, goed met elkaar samenwerken. De coalitiepartijen, maar ook de collegeleden onderhandelen loyaal met elkaar. We komen er op een goede manier uit en ik ga er dan ook van uit dat wij in oktober een mooi voorstel aan u voorleggen. Als het geen oktober wordt, maar 1 november, dan is er geen man overboord. Natuurlijk wordt dit geen onderwerp bij de verkiezingen. Die zijn nog twee jaar weg. Ik weet wat wel een onderwerp bij de verkiezingen zal worden. Dat is de invoering van de mogelijkheid van eigendom, al aangekondigd door mevrouw Shahsavari-Jansen. Het college zal echter na de zomer een mooi voorstel aan u voorleggen. Dat beloof ik u.

De afkoopsom. Dat is de belofte aan de VVD die ik nog moest nakomen. Wat gebeurt er als we in de toekomst te maken krijgen met een afkoopsom? Dan nemen we het actuele canonbedrag dat mensen op dat moment betalen, gedeeld door het actuele canonpercentage. Dat staat in de dan geldende grondprijzenbrief. Dat levert een uitkomst op.

Dan het laatste punt, mevrouw Moorman, want ik zei dat we eensgezind zouden afsluiten. We hebben hier twee jaar aan gewerkt. We hebben hier twee jaar met elkaar over gediscussieerd. Ik zeg 'we', maar er is een groep mensen voor wie we buitengewoon veel respect moeten hebben, of het nu gaat om GroenLinks, de VVD, de Partij van de Arbeid of D66. Dat zijn de mensen die daar op de tribune zitten. Die mensen behoren tot het keurkorps van de gemeente Amsterdam. Dat zijn de ambtenaren die ongelooflijk goed werk hebben verricht, die voor iedereen in deze raadzaal klaar hebben gestaan, die perfecte documenten hebben geleverd, die ervoor hebben gezorgd dat we de procedure op een zorgvuldige wijze hebben doorlopen en die het inspraakproces op een fantastische wijze hebben gedaan. Daarom, dames en heren, buig ik voor mijn topambtenaren. (*Applaus.*)

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik wil graag amendement nr. 742, over de keuze voor een vaste canon, intrekken omdat de wethouder heeft gezegd dat hij dit wil onderzoeken. Daar neem ik op dit moment

genoegen mee. Ik houd het in mijn achterzak om er eventueel later bij de overstapregeling op terug te komen.)

Het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 742), ingetrokken zijnde, maakt geen onderwerp van behandeling meer uit.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Moorman voor een stemverklaring.

Mevrouw **MOORMAN** (stemverklaring): Wij zullen hoogstwaarschijnlijk tegen de voordracht stemmen, tenzij onze amendementen onverhoopt worden aangenomen. Dan zullen wij ons nog beraden. Wij zullen tegen amendement nr. 749 stemmen ondanks het positieve preadvies. Als er geen afkoop zou zijn, dan zou het prima zijn, maar juist bij afkoop is dit een groot probleem, want dan is over driehonderd jaar het risico nog steeds voor de gemeente. Dat lijkt ons zeer onverstandig.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Moorman en Ernsting (Gemeenteblad afd. 1, nr. 736).

Het amendement-Moorman en Ernsting (Gemeenteblad afd. 1, nr. 736) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Moorman en Ernsting (Gemeenteblad afd. 1, nr. 736) is verworpen met de stemmen van de PvdA, GroenLinks, de Partij van de Ouderen en de Partij voor de Dieren voor.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 737).

Het amendement-Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 737) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 737) is verworpen met de stemmen van de PvdA, GroenLinks en de Partij voor de Dieren voor.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 739).

Het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 739) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 739) is verworpen met de stem van het CDA voor.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 695).

Het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 695) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 695) is verworpen met de stemmen van het CDA en de Partij van de Ouderen voor.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 740).

Het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 740) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 740) is verworpen met de stem van het CDA voor.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 741).

Het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 741) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 741) is verworpen met de stemmen van het CDA en de Partij van de Ouderen voor.

Aan de orde is de stemming over het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 743).

Het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 743) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 743) is aangenomen met de stemmen van de VVD, het CDA, D66, de Partij van de Ouderen en de SP voor.

Aan de orde is de stemming over de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664).

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Van Soest voor een stemverklaring.

Mevrouw **VAN SOEST** (stemverklaring): Wij zijn het niet eens met de hoogte van de risico-opslag van 1,5%. Daarnaast wensen wij zekerheid voor de erfpachter als hij niet kiest voor afkoop. Ook wenst de Partij van de Ouderen dat deflatie een prijsbepalend effect heeft op de canon. Dit wordt in het voorstel helaas niet opgenomen. De Partij van de Ouderen is het tevens niet eens met de wijze waarop de gemeente de waarde van de grond berekent ten opzicht van de opstal. Daarom stemmen wij niet voor.

De voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 664) is aangenomen met de stemmen van de VVD, D66, de SP en het CDA voor.

(*Applaus*.)

Aan de orde is de stemming over de motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 744).

De motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 744) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 744) is verworpen met de stem van het CDA voor.

Aan de orde is de stemming over de motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 745).

De motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 745) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 745) is verworpen met de stem van het CDA voor.

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd; de raad neemt mitsdien het besluit, vermeld onder nr. 664 van afd. 1 van het Gemeenteblad, met inachtneming van de daarin als gevolg van aanneming van het amendement-Shahsavari-Jansen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 743) aangebrachte wijzigingen.

De **VOORZITTER:** Geachte raad, we hebben nog 28, Kennisnemen van de evaluatie woningdelen, 29, het programma Woningkwaliteit, 30, stimuleringsfondsgelden en 32, het initiatiefvoorstel Maak van Amsterdam een jeugdloonvrije gemeente. Zeer geachte leden van de raad, we hebben nog twintig minuten. Aangezien u het laatste uur ongekend gedisciplineerd vergaderd hebt, zelfs zonder dat u daarbij geholpen hoefde te worden, stel ik voor dat we deze vier punten afhandelen in plaats van morgen terug te komen. Is iedereen het daarmee eens? Fijn.

(De heer **GROOT WASSINK:** Dan wil ik daar toch één opmerking bij maken. U zei net tegen mevrouw Moorman dat zij nog slechts dertig seconden kreeg. Het kan niet zo zijn dat we net allerlei agendapunten behandeld hebben waarbij het college al ver door zijn spreektijd heen was en we nu het college vrijelijk laten praten terwijl we partijen die nu door hun spreektijd heen zijn steeds slechts dertig seconden geven. Dat kan niet.)

Mijnheer Groot Wassink, ik ben het met u eens dat dit een heel onwenselijke situatie is, maar gezien de gang van zaken en het gegeven dat we de agenda wilden afhandelen, zagen we geen alternatief. We weten dat de heer Van der Burg, zeker voor zijn doen, zo-even ongelooflijk kort is geweest en bovendien gebruikmaakte van de geste, zij het niet formeel, van mevrouw Poot. De dertigsecondenregel hebben we vanmiddag expliciet met elkaar afgesproken. Ik beloof u de wethouders net zo streng te blijven

behandelen als we het laatste uur gedaan hebben. Wilt u er alstublieft op vertrouwen dat ze niet kunnen profiteren van een ongelukkige situatie voor de raad?

(De heer **GROOT WASSINK:** Voor alle duidelijkheid: het gaat mij niet om profiteren. Ik ben heel blij dat de heer Van der Burg de ruimte kreeg om te zeggen wat hij wilde. Dat kwam namelijk het debat ten goede. Mijn stelling is dus dat we, juist om het debat goed en serieus te houden, geen ernstige beknotting moeten toestaan, behalve de beknotting die we onszelf opleggen doordat mensen naar huis of naar de kroeg willen.)

Ik denk dat ik uw opmerking dan zo moet opvatten dat u wel accepteert dat de orde van de vergadering is zoals deze is, maar dat u daar uw ongenoegen nog eens over hebt doen blijken. Iets anders kan ik er nu niet van maken, mijnheer Groot Wassink, want dit doe ik met de instemming van een meerderheid van de raad.

(De heer **VAN LAMMEREN:** Ik wil de heer Groot Wassink volmondig steunen. We persen nu drie dagdelen in twee dagdelen waardoor partijen in tijdnood komen die eigenlijk vanaf het eerste moment een derde dagdeel wilden. Dat krijgen ze niet en vervolgens wordt hun tijd nu beknot. Ik vind dat niet kunnen in een democratisch proces en dat gebeurt nu wel.)

Sorry, maar nu moet ik toch streng zijn als voorzitter. GroenLinks heeft nog 1 minuut en 49 seconden en de Partij voor de Dieren nog 15 seconden. Ik zal er met mijn leven voor instaan dat deze twee partijen hun volledige spreektijd kunnen benutten. Ik vind dat we nu een klein beetje flauw doen. Ik heb de raad verschillende keren meegenomen in de besluitvorming. Ik doe niets anders dan de besluiten van de raad uitvoeren. Dat u uw ongenoegen daarover laat blijken, vind ik volstrekt begrijpelijk. We moeten dit goed evalueren, maar we hebben dit zo besloten. Meer dan uw ongenoegen uitspreken, kan nu helaas niet. Ik hoop dat de raad dat met mij eens is.

28
Kennisnemen van de evaluatie woningdelen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 672)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Nuijens.

De heer **NUIJENS:** In de commissie heb ik al duidelijk gemaakt dat mijn fractie grote zorgen heeft over dit voorstel. Ik zal niet doen alsof wij de indruk hadden dat de oude regels voor woningdelen zaligmakend waren, want dat waren ze niet. Niettemin hebben wij het gevoel dat de coalitieafspraak om de regels te versimpelen hier wel heel ruim wordt uitgevoerd. De regels versimpelen betekent niet: alle regels afschaffen. Wij hebben grote zorgen omdat wij denken dat het te veel loslaten van alle regels bij kan dragen aan prijsopdrijving en de rechtspositie van huurders kan verzwakken. Ik heb van de wethouder gehoord dat dat zeker niet de intentie is, maar wij blijven die zorg houden. Wij vinden de onderhandelingspositie van huurders ten opzichte van verhuurders in deze stad al slecht omdat er vaak geen sprake is van werkelijke keuzevrijheid. Doen alsof huurders in de gelegenheid zijn om een vuist te maken tegen hun huisbaas, zeker als er sprake is van verkamering van panden en dat soort zaken terwijl er officieel sprake is van woningdelen, is niet reëel. Ik vind daarom dat we huurders heel goed moeten beschermen. Ik wil er nogmaals bij zeggen dat wat we hadden niet ideaal was. Ik zal ook niet net doen alsof dat het geval is. In het kader van de tijd rond ik af, wat u niet moet opvatten als een vermindering van onze grote zorgen over dit punt, maar het is 00.15 uur.

Voor ons zijn drie punten primair. Als alle drie de moties worden aangenomen, dan leidt dat overigens niet automatisch tot instemming van mijn fractie, want onze zorgen zijn heel groot. Om het prijsopdrijvend effect, maar ook de overlast in buurten zoveel mogelijk te beperken, hebben wij twee moties over het planologisch instrumentatrium. Wij weten dat dit juridisch kan, want het is in Amsterdam-West al gebeurd. De eerste motie vraag het college om het in de Huisvestingsverordening mogelijk te maken dat het aantal panden per plangebied kan worden gemaximeerd zodat beruchte gevallen uit de Staatsliedenbuurt zoals in de Van Bosschenstraat niet meer kunnen plaatsvinden.

De tweede motie vraagt het college om hetzelfde te doen in de Huisvestingsverordening, maar dan voor het maximumaantal kamers per pand.

Ik heb nog een derde motie. In de systematiek kunnen wij een heleboel betekenen. In de commissie is gezegd dat huurders altijd het recht hebben om naar de Huurcommissie te stappen. Dat is waar, maar de Huurcommissie gooit de deur onbedoeld wel eens dicht in het gezicht van een huurder als er niet evident sprake is van onttrekking van een sociale huurwoning. Veel fracties in de raad zullen het met mij eens zijn dat er ook gevallen zijn waarin mensen een particuliere huurwoning huren die bij controle van de feitelijke situatie eigenlijk een verkamerde woning blijkt te zijn. In dat geval hebben mensen recht op huurprijsbescherming. Wij vinden daarom dat het college ervoor moet zorgen dat zoveel mogelijk mensen bij de Huurcommissie terechtkunnen en dat de Huurcommissie de feiten zoveel mogelijk kan toetsen. Daartoe dient de motie.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende moties zijn ingekomen:

98° Motie van de raadsleden Nuijens en Moorman inzake de evaluatie woningdelen (gebiedsgericht kunnen beperken van het aantal verkamerde panden per buurt) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 755).

Verzoekt het college:
In de (aangepaste) Huisvestingsverordening een bepaling op te nemen waardoor de gemeenteraad, al dan niet op voorspraak van een stadsdeel, een maximumaantal te verkameren panden per buurt (planologisch) kan vastleggen.

99° Motie van de raadsleden Nuijens en Moorman inzake de evaluatie woningdelen (gebiedsgericht kunnen beperken van het aantal verkamerde appartementen per pand) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 756).

Verzoekt het college:
In de (aangepaste) Huisvestingsverordening een bepaling op te nemen waardoor de gemeenteraad, al dan niet op voorspraak van een stadsdeel, een maximumaantal te verkameren woningen per pand (planologisch) kan vastleggen.

100° Motie van de raadsleden Nuijens, Moorman en Flentge inzake de evaluatie woningdelen (na elke melding door woningdelers altijd toetsen aan de feitelijke situatie) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 757).

Verzoekt het college:

Niet later dan bij het voorleggen van de gewijzigde Huisvestingsverordening in samenspraak met de Huurcommissie afspraken te maken over het naar aanleiding van elke melding door huurders ter plaatse toetsen aan de feitelijke situatie.

De moties maken deel uit van de beraadslaging.

(De heer **NUIJENS:** Excuses. Ik ben oprecht blij dat de derde motie ook is ondertekend door de heer Flentge van de SP en door mevrouw Moorman van de PvdA.)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van der Ree.

De heer **VAN DER REE:** Wij zijn heel blij dat woningdelen nu echt legaal wordt. In 2011 ben ik hier met een aantal anderen mee begonnen. De Telegraaf kopte toen Geen woning zonder relatie. Een jaar later had het college het samenwonen van twee vrienden of twee collega's gelegaliseerd. Het samenwonen met drie vrienden of drie collega's was toen nog steeds illegaal. Dat mondde uit in een initiatiefvoorstel van de VVD in 2013 om dat eindelijk ook goed te regelen, naar Rotterdams voorbeeld. Dat voorstel werd aangenomen, maar de uitwerking ervan door het vorige college werd een ramp. Nu komen er slechts algemene regels. Daar zijn wij heel blij mee. De regelbijbel van Freek Ossel zoals we die zo mooi hebben genoemd in de Raadscommissie voor Bouwen en Wonen kan bij het oud papier. Het is inmiddels duidelijk dat de regels die in 2014 zijn vastgesteld zonder de steun van de VVD in de praktijk niet werkten en dat handhaving niet haalbaar bleek te zijn. Nu wordt woningdelen met drie of vier personen toegestaan. Voor vijf personen gelden extra eisen. Wethouder Ivens gaat dat uitwerken. Wij denken dat dit heel goed zal lukken. Het is voor ons ook heel belangrijk dat er een duidelijk verschil blijft tussen woningdelen in de vrije sector en kamerverhuur waarbij we te maken hebben met het woningwaarderingsstelsel. Om die reden denk ik dat de laatste motie van GroenLinks interessant is. Wij vinden namelijk ook dat voor een kamerhuurder die betaalt voor woningdelen de toegang tot de Huurcommissie open moet staan. De eerste twee moties zullen wij sowieso niet steunen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Shahsavari-Jansen.

Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Heel kort. Wij zijn wel voor enige flexibilisering, maar het CDA maakt zich ernstig zorgen dat dit nog meer verdringing van woningen voor gezinnen tot gevolg zal hebben. Daarom zullen wij niet voor deze voordracht stemmen. Wij kijken wel met een sympathiek oog naar de voorstellen van de heer Nuijens. Die zal ik zo meteen nog bestuderen. Vanaf deze plek wil ik ook mijn duo dankzeggen die mij in staat stelt om al deze punten goed te behandelen en die hier de hele avond zijn verjaardag met de raad heeft gevierd. Van harte gefeliciteerd.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Dantzig.

De heer **VAN DANTZIG:** Gezien de tijd wil ik mij kortheidshalve aansluiten bij de woorden van de heer Van der Ree. Ook complimenten aan de heer Van der Ree dat dit eindelijk toch gelukt is. Een versoepeling van het samenwonen in Amsterdam. Ik heb via deze microfoon ook een verzoek aan de heer Nuijens. Ik had graag mijn handtekening onder de motie over de Huurcommissie gezet omdat ik de mening van de heer Nuijens deel dat het erg belangrijk is dat mensen hun recht kunnen halen. Dat moet bij de Huurcommissie en dan is het belangrijk dat de Huurcommissie daar ook voor beschikbaar is. Ik hoop dat dat nog kan.

(De heer **NUIJENS:** Er wordt mij gevraagd of de heer Van Dantzig zijn naam onder de motie kan zetten. Dat verzoek heeft de heer Van der Ree mij net ook gedaan. Ik wil u kortheidshalve voorstellen dat u mij dat toestaat zonder een accentmotie in te dienen. De griffier kijkt mij nu heel onwelwillend aan.)
(De **VOORZITTER:** Nee, we doen het efficiënter. U wordt nu geacht een accentmotie te hebben ingediend met daarbij de namen van de heer Van der Ree en de heer Van Dantzig.)

De motie-Nuijens, Moorman en Flentge (Gemeenteblad afd. 1, nr. 757), ingetrokken zijnde, maakt geen onderwerp van behandeling meer uit.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

101° Motie van de raadsleden Nuijens, Moorman, Flentge, Van Dantzig en Van der Ree inzake de evaluatie woningdelen (na elke melding door woningdelers altijd toetsen aan de feitelijke situatie) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 758).

Verzoekt het college:

Niet later dan bij het voorleggen van de gewijzigde Huisvestingsverordening in samenspraak met de Huurcommissie afspraken te maken over het naar aanleiding van elke melding door huurders ter plaatse toetsen aan de feitelijke situatie.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER:** Mevrouw Moorman, ik durf het nauwelijks te zeggen, maar u hebt dertig seconden.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Moorman.

Mevrouw **MOORMAN:** De Partij van de Arbeid is zeker niet tegen woningdelen, maar we zijn wel tegen verkamering, vercommercialisering, minder middeldure huurwoningen voor gezinnen en tegen prijsopdrijvende effecten. Daarom maken wij ons zorgen over de grotere ruimte die nu wordt geboden om dit te laten ontstaan. Daarom willen wij graag dat er minimumnormen blijven gelden voor de slaapkamers en de gemeenschappelijke ruimte en daartoe dienen wij een motie in, mede namens de heer Nuijens.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

102° Motie van de raadsleden Moorman en Nuijens inzake de evaluatie woningdelen (minimumnorm per kamer) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 759).

Verzoekt het college:
Bij de uitwerking en aanpassing van de verordening als aanvulling op de minimumnorm uit het Bouwbesluit een minimumaantal vierkante meters te stellen per slaapkamer en voor de gemeenschappelijke ruimte, waarbij:

- voor elke slaapkamer een minimum geldt van 12 m^2 per slaapkamer;
- voor de gemeenschappelijke ruimte een minimum te stellen van 15 m^2.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Ivens.

Wethouder **IVENS:** Er zijn vier moties ingediend en ik zal me ook daartoe beperken. De complimenten aan de heer Van der Ree komen ook van mij. De eerste motie van de heer Nuijens over een maximumaantal woningen per plangebied wil ik samen met de tweede motie, over een maximumaantal kamers per pand, tegelijk behandelen. Daarvoor moeten wij een systeem opzetten, een lotingssysteem of iets dergelijks om te bepalen welke panden daarvoor in aanmerking komen. Er moet een quotum ingevoerd worden en dat betekent administratieve lasten voor de gemeente. Wij hebben ervoor gekozen om een andere variant in dit voorstel te verwerken. We staan het nu toe. Er zijn nu al ongeveer 13.000 van dit soort contracten, maar veel ervan zijn niet legaal. Een deel ervan zal nu hopelijk legaal worden en mensen zullen netjes een vergunning aanvragen. Dat willen we met dit voorstel doen. We willen het ook bijhouden. Ik heb in de commissie al gezegd dat we volgend jaar zomer zullen laten weten hoeveel van deze vergunningen er zijn aangevraagd. Dan kunnen we nagaan of we moeten bijsturen of niet. Op dit moment wil ik de beide moties ontraden.

Dan is er een motie van GroenLinks over de Huurcommissie. Die is inmiddels door een heleboel partijen ingediend. Ik heb de letterlijke tekst niet voor mij, maar volgens mij begrijp ik dat de heer Nuijens het mogelijk wil maken dat de Huurcommissie de toetsing blijft doen, maar dat wij helpen om die toetsing goed voor te bereiden in het geval van verkamering. Dat sluit precies aan bij punt 4 van de brief: “Het verbeteren van de voorlichting over woningdelen.” Ik vind het een aanscherping van dat punt en daarom kan ik deze motie positief preadviseren.

(De heer **NUIJENS:** Wethouder, dank u wel. Ik wil zeker weten dat u en ik elkaar goed begrijpen. Ik ben heel blij met punt 4 van uw brief. Dat gaat echter vooral over voorlichting aan huurders over hun rechten. Dit gaat ook over voorlichting binnen de systematiek WSW, Huurcommissie en uw eigen handhavers.)

Ik bedoelde ook niet te zeggen dat de motie overbodig was, maar dat ze een aanscherping betekent. Ik vind haar prima in deze lijn passen en ze is daarmee een mooie aanvulling. Ik ben daarom positief over de motie.

Tot slot de motie van de Partij van de Arbeid. In dit voorstel wordt ervoor gekozen om aan te sluiten bij de eisen van het Bouwbesluit. In de eisen van het Bouwbesluit staat hoe groot het aantal vierkante meters van de woning moet zijn bij woningdelen. Dat geldt niet voor de afzonderlijke kamers. Daarvoor gelden ook eisen in het Bouwbesluit, maar die zijn iets lager dan u voorstelt. Het voorstel wil juist bij het Bouwbesluit aansluiten en daarom ben ik negatief over de motie.

De discussie wordt gesloten.

Aan de orde is de stemming over de motie-Nuijens en Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 755).

De motie-Nuijens en Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 755) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Nuijens en Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 755) is verworpen met de stemmen van de PvdA, GroenLinks en het CDA voor.

Aan de orde is de stemming over de motie-Nuijens en Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 756).

De motie-Nuijens en Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 756) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Nuijens en Moorman (Gemeenteblad afd. 1, nr. 756) is verworpen met de stemmen van de PvdA en GroenLinks voor.

Aan de orde is de stemming over de motie-Nuijens, Moorman, Flentge, Van Dantzig en Van der Ree (Gemeenteblad afd. 1, nr. 758).

De motie-Nuijens, Moorman, Flentge, Van Dantzig en Van der Ree (Gemeenteblad afd. 1, nr. 758) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Nuijens, Moorman, Flentge, Van Dantzig en Van der Ree (Gemeenteblad afd. 1, nr. 758) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Moorman en Nuijens (Gemeenteblad afd. 1, nr. 759).

De motie-Moorman en Nuijens (Gemeenteblad afd. 1, nr. 759) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Moorman en Nuijens (Gemeenteblad afd. 1, nr. 759) is verworpen met de stemmen van de PvdA, GroenLinks en de Partij van de Ouderen voor.

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd; de raad neemt mitsdien het besluit, vermeld onder nr. 672 van afd. 1 van het Gemeenteblad.

29

Vaststellen van het programma Woningkwaliteit 2016 (Gemeenteblad afd. 1, nr. 673)

Bij dit agendapunt wordt ingekomen stuk nr. 43 betrokken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Dantzig.

De heer **VAN DANTZIG:** D66 is blij, want Amsterdam gaat aan de slag om de kwaliteit van de woningen aan te pakken. Dat is goed nieuws. Vooral de PvdA met voormalig raadslid Mulder en de SP in deze periode hebben zich enorm druk gemaakt over de positie van huurders in woningen die langzaam verkrotten. Dat nooit meer wat D66 betreft. Daarom zullen wij met veel plezier hiermee instemmen.

Ik wil nog één punt aanstippen, namelijk aandacht voor de positie van kopers van woningen van corporaties. Het blijft helaas nog steeds een probleem dat kopers een kat in de zak kopen van corporaties omdat er verborgen gebreken zijn of omdat de VvE een te klein onderhoudsbudget heeft. De reden hiervan is dat corporaties in tegenstelling tot particulieren niet de plicht hebben om een woning te verkopen die aan de kwaliteitsstandaard voldoet, maar moeten beloven dat achterstallig onderhoud binnen tien jaar te herstellen. In Kattenburg zijn er voorbeelden geweest van een lange juridische strijd waarbij VvE's probeerden hun recht te halen en ervoor te zorgen dat er onderhoud aan de woningen gepleegd werd. Wat ons betreft stopt dat. Het is tijd om deze tweedeling in rechten en plichten van kopers en verkopers op te heffen. Daarom hebben we met collega Van de Ree van de VVD en collega Groen van GroenLinks een motie.

(De heer **GROEN:** U hebt aandacht voor de kwaliteit van woningen die verkocht worden. Vindt u niet dat ze op het moment dat ze verkocht worden op zijn minst label B moeten hebben?)

Ik vind eigenlijk van wel. Ik vind het ook een beetje vreemd dat corporaties hun minder duurzame woningen mogen verkopen. Volgens mij staat er in de samenwerkingsafspraken nu ook dat corporaties advies geven. Wij weten ook dat dit bij Bouwen aan de stad II niet goed gelukt is. Ik realiseer me wel dat dit voor corporaties een enorme opgave is, want ik weet dat u me dat straks zult vragen. Ik hoop dan ook dat de wethouder zich daarvoor in zal zetten, dit zal omarmen en bij de samenwerkingsafspraken in zal brengen. Ik maak me wel zorgen als we dit nu eisen omdat ik niet kan overzien of de corporaties meebewegen. Ik gok daarom een beetje op de wereldliefde van de corporaties zelf.

(De **VOORZITTER:** Mijnheer Groen, u bent al door uw spreektijd heen. Eén zin dan.)

(De heer **GROEN:** We behandelen dit ook nog bij de samenwerkingsafspraken. Vind ik u daarbij aan mijn zijde als we hier opnieuw over gaan discussiëren?)

Als ik mij ervan kan overtuigen dat het mogelijk is, dan zal ik zeker mijn best doen, want ik denk dat u in principe gelijk hebt. Met drie partijen onderhandelen, betekent ook dat het een kwestie van geven en nemen is en dan moet de wethouder met een missie op pad gestuurd worden die hij ook kan voltooien.

(De heer **VAN DER REE:** De heer Van Dantzig dient namens de VVD een motie in om corporaties gelijk te stellen aan particulieren bij splitsen en verkopen, maar in het antwoord dat de heer Van Dantzig net gaf op de vraag van de heer Groen zegt hij dat corporaties op het gebied van milieulabels strenger zouden moeten worden aangepakt dan particulieren. Ik kan dat niet helemaal met elkaar rijmen.)

Ik kan het u wel uitleggen. Dat komt door het energieakkoord waarin corporaties vastgelegd hebben dat zij de gemiddelde woningkwaliteit naar label B zullen opkrikken. Nu zeggen we tegen corporaties: u doet dat bij huurders wel, maar wij gunnen het u wel om de woningen waarin u het niet wilt doen te verkopen. Daar worstel ik mee, want de woningen die verkocht worden, zullen nooit meer label B krijgen. Ik hoop eigenlijk dat de corporaties dat inzien en die waardevermeerdering toevoegen. Dan kunnen ze volgens mij de woning ook duurder verkopen. Woningen naar label B brengen is belangrijk voor Amsterdam om de energiedoelstellingen te halen.

(De heer **VAN DER REE:** Als ik het dus goed begrijp, dan vindt de heer Van Dantzig wel dat er verschil moet blijven bestaan tussen particulieren en corporaties in het geval van milieulabels van te verkopen woningen.)

Ik zou graag met particuliere woningbezitters eenzelfde soort afspraak maken. Helaas hebben we met hen niet het samenwerkingsverband dat we met corporaties wel hebben. Met corporaties hebben we ook landelijk afgesproken om woningen minimaal naar label B te brengen. Dat is met particulieren niet gelukt. Ik denk dat we bij particulieren ook minder sturingsmiddelen hebben. Ik realiseer me echter ook dat bij onderhandelingen tussen drie partijen we in redelijkheid iets moeten vragen. We kunnen ons belang aankaarten en erop hameren, maar de wethouder moet de corporaties er wel van kunnen overtuigen.

De **VOORZITTER:** Ik zal open kaart met u spelen. De griffie is uit het systeem gegooid en ik kan niet eens meer de spreektijden zien. Ik ga daarom bluffen: bijna niemand hier heeft nog spreektijd.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Flentge.

De heer **FLENTGE:** U kunt van mij een speech à la Castro verwachten, burgemeester. Nee, dat is een grapje. Ik zal het kort houden. De heer Van Dantzig zei dat de PvdA en de SP zich in het verleden druk hebben gemaakt over de achterstand in het woningonderhoud. Ik kan u zeggen dat mijn afdeling van de SP en ik dat dag in, dag uit doen. Dat is niet tegen u gericht, maar heel veel SP'ers buurten dag in, dag uit op allerlei plekken om te inventariseren wat er aan de hand is. We zien de meest schunnige zaken, schimmel tegen de muren. Dat ligt echt niet aan het gedrag van de bewoners. Eindelijk is de gemeente nu aan zet om hier een prachtig programma uit te rollen om te voorkomen dat we in Amsterdam achterstallig onderhoud hebben. Het gaat om wooncomfort, het gaat om de gezondheid van kinderen en van mensen. Ik ben hier hartstikke blij mee en ben er trots op. Daarom: volle kracht vooruit. Dat wil niet zeggen dat de SP niet meer de buurten ingaat om na te gaan of het ook daadwerkelijk gebeurt. We hebben gelukkig een college zitten dat keihard aan de slag gaat als wij misstanden melden om ons daarbij te steunen. Waarvoor dank en hulde.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende motie is ingekomen:

103° Motie van de raadsleden Van Dantzig, Van der Ree en Groen inzake programma Woonkwaliteit (gelijkstellen corporaties aan particulieren bij eisen woningkwaliteit) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 760).

Verzoekt het college:
- de eisen omtrent woningkwaliteit bij splitsen en verkoop voor woningcorporaties gelijk te stellen aan die van particulieren, hetgeen betekent dat corporaties voor de verkoop van het object de woningkwaliteit naar basiskwaliteit-plus dienen te brengen;
- corporaties te verplichten de fundering voor de verkoop naar kwaliteitsklasse II te brengen.

De motie maakt deel uit van de beraadslaging.

(Mevrouw **SHAHSAVARI-JANSEN:** Ik wil de motie graag op papier hebben. Ik zit vanaf 11.00 uur te vergaderen. Ik moet in mijn eentje opletten bij alle agendapunten. Ik draai hier door.)

De **VOORZITTER:** Ik ga u helpen. Wij gaan pas stemmen als u de motie hebt kunnen lezen. Ik kijk met enige verbazing naar de heer Groen, maar hij heeft dertig seconden.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Groen.

De heer **GROEN:** Als we het over woningkwaliteit hebben, dan praten we in 2016 wat GroenLinks betreft ook altijd onvermijdelijk over duurzaamheid en energieprestaties. We zijn dan ook een beetje teleurgesteld in het voorstel van de zelfverklaarde groene wethouder Ivens. Tekenend voor het voorstel is het zinnetje: "Er wordt meer gevraagd op het gebied van duurzaamheid en een beperkt energiegebruik. Daar wordt elders binnen de gemeente al hard aan gewerkt." Dat is inderdaad wat er gebeurt. De wethouder verwacht dat het elders gebeurt. Het gebeurt in ieder geval niet in deze nota. We willen hem echter graag daarbij helpen en we dienen daartoe vier moties in die beogen ook deze nota al vooruit te helpen op het gebied van duurzaamheid en woonkwaliteit.

De **VOORZITTER** deelt mee dat de volgende moties zijn ingekomen:

104° Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (label B bij splitsen en verkoop) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 761).

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders:
- aan de eisen omtrent woningkwaliteit bij splitsen en verkoop voor corporaties de eis toe te voegen dat de woning eerst gerenoveerd is naar minstens energielabel B, dan wel dat andere duurzame maatregelen worden getroffen die een vergelijkbare of betere energiebesparing opleveren;
- daarbij zogenaamde kluswoningen, waarbij in het koopcontract is opgenomen dat kopers zelf verantwoordelijk zijn voor de woningkwaliteit, uit te sluiten.

105° Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (aandacht voor duurzaamheid bij aanschrijven) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 762).

Besluit:
Bij de uitwerking van de aanpak voor handhaven en aanschrijven te onderzoeken of op dat moment ook kan worden ingezet op duurzaamheidsmaatregelen, waarbij ten minste informatie wordt aangeboden over de ondersteuning die de gemeente en de Wijksteunpunten Wonen daarbij kunnen bieden.

106° Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (aandacht voor DMOP's bij VvE-ondersteuning) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 763).

Besluit:
Als onderdeel van de acties voor bewustwording en het voorkomen van achterstallig onderhoud VvE's actief attent te maken op de mogelijkheid van duurzame MOP's en op het energieadvies voor VvE's van de gemeente Amsterdam.

107° Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (label B bij splitsen en verkoop) (Gemeenteblad afd. 1, nr. 764).

Besluit:

In overleg met de Wijksteunpunten Wonen de succesvolle aanpak voor ondersteuning bij verduurzaming uit stadsdeel Oost uit te breiden naar alle stadsdelen, naar woningeigenaren, VvE's en bij de verduurzaming van het corporatiebezit.

De moties maken deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Ivens.

Wethouder **IVENS:** We nemen vandaag een historisch besluit, want de heer Flentge heeft heel wat schoenzolen versleten voor de aanpak van achterstallig onderhoud. Straks kan hij rustig in de raad zitten. Er zijn vijf moties ingediend waar ik op zal reageren. Ik begin bij de moties van GroenLinks omdat ik nog heel even naar het dictum van de eerst ingediende motie wil kijken.

De eerste motie van GroenLinks, om woningen naar energielabel B te brengen. Ik ben een beetje verrast door uw toon. U zegt dat u de duurzaamheid mist. In de commissie hebt u gezegd dat er vier moties zouden komen. U verrast mij een klein beetje met deze motie. Ik kan de implicaties ervan niet goed overzien. Zullen corporaties niets meer verkopen? Of zetten ze hun investeringscapaciteit maximaal in voor energielabels en minder voor betaalbare woningen? Laat ik het zo zeggen: ik geef een negatief preadvies op deze motie, want ik kan niet overzien welke implicaties dit heeft. Ik wil dit met alle liefde met de corporaties bespreken. Het idee moet zijn dat woningen die verkocht worden ook kwalitatief prima en duurzame woningen zijn. U zegt zelf al dat kluswoningen uitgezonderd moeten worden. Ik vind het een heel charmante oplossing om te zeggen: doe het zelf, koper. Ik wil het met alle liefde met de corporaties bespreken, maar ik vind uw motie een stap te ver gaan. Ik ben dus negatief over uw motie, ook al begrijp ik de intentie erachter.

(De heer **VAN DANTZIG:** Ik zal het zo kort mogelijk houden. Is het misschien mogelijk om een gesprek te voeren voordat we de samenwerkingsafspraken in stemming brengen zodat alvast de ruimte afgetast kan worden? D66 hecht namelijk bijzonder aan de uitwerking hiervan.)

De samenwerkingsafspraken hebben we al een jaar geleden vastgesteld. Voor de uitwerking ervan vind ik dit een beetje ongelukkig, want dit is geen uitwerking van de samenwerkingsafspraken omdat dit niet als actie is benoemd. Laat ik u een heel eerlijk en teleurstellend antwoord geven. Ik verwacht niet dat ik nog op bestuurlijk niveau met de corporaties ga praten voordat wij over drie weken weer hier vergaderen. Ik heb hen toevallig vanochtend nog gesproken en de komende drie weken zal dat niet het geval zijn. Ik kan wel zeggen dat we dit nog gaan bespreken en we komen er nog bij u op terug.

Duurzaamheid bij de uitwerking van de aanpak voor handhaven en aanschrijven. Ik vat de motie zo op dat u zegt: als we handhaven en aanschrijven dan wijzen we ook op de duurzaamheidsmaatregelen die genomen kunnen worden. Volgens mij is dat verstandig. Als we toch bij mensen komen die hun huis moeten opknappen, dan lijkt het mij een prima suggestie om hen hierop te attenderen.

De VvE's erop wijzen. Ik was eigenlijk al van plan om de VvE's erop te wijzen. U wilt dat ook. Laten we dat doen. Ik wil hen in ieder geval wijzen op het energieadvies. U wilt er ook de duurzame aspecten van de meerjarenonderhoudsplannen in opnemen. Het lijkt mij prima om dat op te nemen in de brief die toch al naar de VvE's gestuurd wordt. Het is daarom goed om die motie aan te nemen.

De laatste motie van de heer Groen vraagt om de aanpak van het Wijksteunpunt Wonen in Oost stadsbreed uit te werken. Dat wordt nu als proef tijdelijk gedaan. Het is incidenteel gefinancierd. Ik mis de dekking bij uw motie. Dit gaat enkele honderdduizenden euro's kosten. Die motie moet ik, hoe sympathiek ze ook klinkt, ontraden. U weet dat we een aantal acties ergens anders belegd hebben. Bij de motie mis ik de financiële dekking dus daar ben ik negatief over.

Dan blijft de motie van D66, de VVD en GroenLinks over, motie nr. 760. Laat ik het zo zeggen: dit is een motie die vraagt om het gesprek met de corporaties aan te gaan. Het betekent dat we voor de corporaties meer wensen. Ik vind het prima om dit als inzet op te nemen. We hebben net met de corporaties afgesproken hoe wij de komende tijd met elkaar omgaan. Daar is dit niet in opgenomen. Ik vind het prima om het als inzet mee te nemen. Op die manier kan ik de motie prima uitvoeren. Het is een inspanningsverplichting die ik mij graag aan laat leunen. Ik hoop dat het ook tot resultaat leidt, maar daarvoor moet ik een kleine slag om de arm houden. Dat is de enige manier waarop ik de motie kan uitvoeren en dan is het goed als de motie aangenomen wordt.

De discussie wordt gesloten.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Poorter voor een stemverklaring.

De heer **POORTER** (stemverklaring): De wethouder geeft een tamelijk brede uitleg aan motie nr. 760 waar we dan ook niet tegen kunnen zijn. Die motie zullen we daarom steunen. Over motie nr. 761 heb ik een beetje getwijfeld, maar ik heb dezelfde bezwaren als de wethouder. We kunnen de implicaties ervan op de korte termijn niet overzien hoewel de doelstelling buitengewoon sympathiek is en we hopen dat het er ooit van zal komen. Daarom zullen we tegen deze motie stemmen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van Dantzig voor een stemverklaring):

De heer **VAN DANTZIG** (stemverklaring): Wij zullen tegen motie nr. 761 stemmen omdat de wethouder van mening is dat we het gevraagde op dit moment waarschijnlijk niet kunnen realiseren. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de Partij van de Arbeid en hopen dat het een keer zal lukken. Motie nr. 762 over de Wijksteunpunten Wonen vinden wij ook sympathiek, maar gezien het budget kunnen we niet voorzien of dat te betalen is. Dus zonder dekkingsvoorstel zullen we dit niet steunen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van der Ree voor een stemverklaring.

De heer **VAN DER REE** (stemverklaring): Over motie nr. 762. Wij vinden dat we heel voorzichtig moeten omgaan met aanschrijven en ook onderzoeken of dat kan worden ingezet voor duurzaamheidsmaatregelen vinden wij niet goed.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Flentge voor een stemverklaring.

De heer **FLENTGE** (stemverklaring): Wij zullen tegen motie nr. 764 stemmen omdat we niet weten wat de implicaties ervan zijn en de dekking ervoor is. Datzelfde geldt helaas ook voor motie nr. 760. Hoewel ze zeer sympathiek oogt, weet ik niet precies wat

de consequenties ervan zijn voor de corporaties. Omdat het geld misschien te snel op zal zijn, wil ik daar tegen stemmen.

Aan de orde is de stemming over de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 673).

De voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 673) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 673) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Van Dantzig, Van der Ree en Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 760).

De motie-Van Dantzig, Van der Ree en Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 760) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Van Dantzig, Van der Ree en Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 760) is aangenomen met de stemmen van de SP tegen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 761).

De motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 761) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 761) is verworpen met de stemmen van GroenLinks voor.

Aan de orde is de stemming over de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 762).

De motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 762) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 762) is aangenomen met de stemmen van de VVD tegen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 763).

De motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 763) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 763) met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 764).

De motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 764) wordt bij zitten en opstaan verworpen.

De **VOORZITTER** constateert dat de motie-Groen (Gemeenteblad afd. 1, nr. 764) is verworpen met de stemmen van GroenLinks voor.

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd; de raad neemt mitsdien het besluit, vermeld onder nr. 673 van afd. 1 van het Gemeenteblad.

30

Instemmen met de inzet van het stimuleringsfondsgelden voor de aanpak van Westland en de Jacob Geelbuurt (Gemeenteblad afd. 1, nr. 674)

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Van der Ree.

De heer **VAN DER REE:** Wij hebben in de commissie aandacht gevraagd voor het Staalmanplein. We hebben er meerdere keren met de heer Van den Heuvel van D66 schriftelijke vragen over gesteld. De laatste antwoorden zijn binnen. Wij hebben inmiddels echter van Heemschut vernomen dat er een monumentenaanvraag is gedaan. Wij willen daarom de wethouder aansporen en verzoeken om samen met het stadsdeel dit goed in de gaten te houden en te bezien of er in samenwerking met De Alliantie iets mogelijk is. Daarbij doelen wij natuurlijk – ik kijk ook even naar de heer Van den Heuvel – op het sparen van de kiosken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Ivens.

Wethouder **IVENS:** Strikt genomen heeft dit niets met dit voorstel te maken, behalve dat het dezelfde corporatie betreft. Ik heb toevallig vandaag nog de portefeuillehouder in Nieuw-West hier kort even op aangesproken. Nieuw-West is in eerste instantie aan zet, maar u houdt mij allemaal alert. We zullen dus in de gaten houden hoe het verder gaat.

De discussie wordt gesloten.

Aan de orde is de stemming over de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 674).

De voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 674) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 674) met algemene stemmen is aangenomen.

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd; de raad neemt mitsdien het besluit, vermeld onder nr. 674 van afd. 1 van het Gemeenteblad.

32

Instemmen met het initiatiefvoorstel Maak van Amsterdam een jeugdloonvrije gemeente, van de leden Boutkan, Groot Wassink, Kwint en Van Soest en kennisnemen van de bestuurlijke reactie (Gemeenteblad afd. 1, nr. 676)

De **VOORZITTER:** De heer Boutkan mag als eerste zijn dertig seconden gebruiken.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Boutkan.

De heer **BOUTKAN:** Het is een beetje plat om te praten over 'historisch' dus dat zal ik niet doen, maar Amsterdam doet wel iets bijzonders. We gaan namelijk Amsterdam en de Amsterdamse arbeidsmarktregio zogeheten jeugdloonvrij maken. Onder het bestaansminimum betaald krijgen als iemand achttien, negentien of twintig jaar is, is als ik het ondiplomatiek zeg te idioot voor woorden. We gaan het goede voorbeeld geven. Geen jeugdloners meer in dienst bij de gemeente Amsterdam. Verder gaat wethouder Vliegenthart in de Amsterdamse arbeidsmarktregio op pad om werkgevers ervan te overtuigen dat zij mensen een fatsoenlijk loon moeten betalen. Heel belangrijk is ook dat hij bij deelnemingen – denk aan het AEB, denk aan het Gemeentevervoerbedrijf, denk aan Schiphol, denk aan de RAI, als we die straks nog hebben, denk aan de ArenA – het jeugdloon gaat agenderen. Bovendien gaan we iets doen bij aanbestedingen. We gaan ervoor zorgen dat we hier geen jeugdloners meer via aanbestedingen in dienst hebben. Ik vind dat ontzettend goed. Laat ik hopen dat wij hiermee het goede voorbeeld geven als hoofdstad van het land en uitdragen dat we hiermee moeten stoppen. Ik wil vooral een woord van dank spreken, natuurlijk aan de wethouders Vliegenthart en Litjens die zich buitengewoon hebben ingezet hiervoor, maar vooral ook aan alle jongeren van Young & United die hiervoor gestreden hebben en die hebben laten zien dat het werkt om zich te verheffen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Groot Wassink.

De heer **GROOT WASSINK:** Fuck jeugdloon.

De **VOORZITTER:** We hebben ooit een voorzitter van de raad gehad die Engelse woorden niet goedkeurde. Ik moet hier dus eigenlijk tegen protesteren.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan de heer Kwint.

De heer **KWINT:** Ik zou graag bereid zijn om de bijdrage van de heer Groot Wassink in het Nederlands te vertalen, maar ik weet niet of het daar veel beter van wordt. Iets minder dan een jaar geleden was ik in de Tolhuistuin in Amsterdam-Noord. Ik was daar samen met een paar honderd jongeren die daar die avond met elkaar afspraken dat zij het jeugdloon zouden gaan afschaffen. Zij trapten daar de campagne Young & United af omdat het idioot is dat jongeren op veel gebieden wel als volwassenen behandeld worden, maar vervolgens als een klein kind betaald worden. In het tussenliggende jaar is er actie gevoerd, geprotesteerd, hebben zich duizenden mensen aangesloten en is er zelfs resultaat geboekt. In Den Haag worden kleine stappen gezet, maar in Amsterdam zetten wij liever grote stappen. Daarom hebben wij dit initiatiefvoorstel geschreven. Dank aan het college. Wij zijn blij met de toezeggingen. Er was nog de vraag hoe we te werk zouden gaan bij aanbestedingen, maar wij waren positief verrast door het enthousiasme waarmee wethouder Litjens zei: "Dat regelen we wel". Dank daarvoor.

Ten slotte: wij zijn er trots op dat de raad straks zal besluiten Amsterdam een voortrekkersrol te geven in het uitbannen van het volstrekt achterhaalde en onverdedigbare jeugdloon. Wij zijn er trots op dat Amsterdam de handschoen heeft

opgepakt die door de dappere activisten van Young & United is aangereikt. Wij wensen de jongeren heel veel succes bij de komende acties die zij gaan voeren. Ze zullen dat nodig hebben. Voor de SP is één ding duidelijk: zij gaan dit winnen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Verheul.

Mevrouw **VERHEUL:** In Den Haag heeft D66 zich al ingezet voor de aanpassing van het jeugdloon en dankzij de indieners van dit voorstel kunnen wij ook in Amsterdam het goede voorbeeld geven. Wij juichen het toe dat Amsterdam als werkgever niet langer het jeugdloon toepast en ook andere werkgevers zal proberen te verleiden jongeren zo goed en gelijkwaardig mogelijk te belonen. Wij hebben moeite met het verplichtende karakter om via het inkoopbeleid af te zien van het minimumjeugdloon. Wij zijn tegen dat onderdeel, maar omdat het hier om een initiatiefvoorstel gaat, zullen wij het niet amenderen. Wij wegen de voor- en nadelen tegen elkaar af en zullen voor het voorstel stemmen.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan mevrouw Poot.

Mevrouw **POOT:** Zo laat op de avond gooi ik toch nog een klein beetje roet in het vreugde-eten. Het lijkt een sympathiek voorstel, maar het komt er in feite op neer dat wethouder Vliegenthart gevraagd wordt om dit onderwerp te bespreken in de arbeidsmarktregio en met de verbonden partijen. In de commissie hebben wij gezegd: als u dat doet, dan moet u niet alleen op de voordelen wijzen, maar ook op de nadelen en de risico's. Die zijn er namelijk wel degelijk bij het afschaffen van het minimumjeugdloon. Denk bijvoorbeeld aan het feit dat werken voor jongeren aantrekkelijker wordt dan naar school gaan. Dat willen wij niet. Denk bijvoorbeeld aan het feit dat het risico bestaat dat ook jongeren moeilijker aan een baan of aan een bijbaantje zullen komen omdat de voorkeur wordt gegeven aan werknemers met meer ervaring. Jammer nu de jeugdwerkloosheid in Amsterdam afneemt. Weten we dat dit zal gebeuren? Nee, maar we weten ook niet dat het niet zal gebeuren. Daarom kunnen wij dit voorstel niet steunen.

De **VOORZITTER:** Wethouder Vliegenthart, ook tegen u moet ik zeggen dat wij geen spreektijd meer hebben.

De **VOORZITTER** geeft het woord aan wethouder Vliegenthart.

Wethouder **VLIEGENTHART:** Ik constateer dat er geen enkele vraag aan mij gesteld is en ik zal samen met collega Ollongren en collega Litjens de uitvoering zoals we die in de commissie hebben besproken ter hand nemen.

De discussie wordt gesloten.

Aan de orde is de stemming over de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 676).

De voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 676) wordt bij zitten en opstaan aangenomen.

De **VOORZITTER** constateert dat de voordracht (Gemeenteblad afd. 1, nr. 676) is aangenomen met de stemmen van de VVD en het CDA tegen.

De voordracht wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd; de raad neemt mitsdien het besluit, vermeld onder nr. 676 van afd. 1 van het Gemeenteblad.

De **VOORZITTER:** Geachte dames en heren, ik kan de vergadering sluiten. Ik snap dat we allemaal met gemengde gevoelens naar huis gaan. Wij zullen hier allemaal een paar lessen uit trekken. Het heeft geen zin om boos op elkaar te zijn. Ik wens u nog een heel fijne avond in het café.

De **VOORZITTER** sluit de vergadering om 01.00 uur.

Jaar 2016
Afdeling 2
Vergaderdatum 22 juni 2016

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Raadsnotulen

R

INDEX

664 Instemmen met de invoering van eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften 1, 61
671 Instemmen met het plan Verkeersmaatregelen omgeving Munt..... 39
672 Kennisnemen van de evaluatie woningdelen..... 67
673 Vaststellen van het programma Woningkwaliteit 2016..... 72
674 Instemmen met de inzet van het stimuleringsfondsgelden voor de aanpak van Westland en de Jacob Geelbuurt..... 79
676 Instemmen met het initiatiefvoorstel Maak van Amsterdam een jeugdloonvrije gemeente, van de leden Boutkan, Groot Wassink, Kwint en Van Soest en kennisnemen van de bestuurlijke reactie..... 79
684 Instemmen met de verdeling van de exploitatievergunningen voor de passagiersvaart 2020-2030 in het segment Bemand Groot (rondvaart)..... 51
695 Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (eerlijke bezwaarprocedures)..... 19
701 Actualiteit van de leden N.T. (10)(2e) (SP) en Groot Wassink (GroenLinks) inzake de internationale wapenbeurs in de RAI..... 43
735 Amendement van het raadslid Moorman inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (eeuwigdurend uitsluitend voor wonen)..... 4
736 Amendement van de raadsleden Moorman en Ernsting inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (eeuwigdurend uitsluitend voor wonen) 62
737 Amendement van het raadslid Moorman inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (geen afkoop)..... 4
738 Amendement van het raadslid Ernsting inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (uitsluiten van commercieel vastgoed)..... 6
739 Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (afkoopsom niet hoger dan erfpachtgrondwaarde bij uitgifte)..... 19
740 Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (meer zekerheid over canon in de algemene bepalingen 2016)..... 19
741 Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (termijn niet gebruiken perceel)..... 20
742 Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (keuze voor een vaste canon)..... 20
743 Amendement van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (risico op gebreken bij de gemeente)..... 20
744 Motie van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (risicopercentage maximaal 0,75%)..... 20
745 Motie van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake invoering eeuwigdurende erfpacht voor nieuwe uitgiften (risicopercentage maximaal 1,0%)..... 20
746 Motie van het raadslid Shahsavari-Jansen inzake verkeersmaatregelen omgeving Munt (bij negatieve verkeerseffecten het afsluiten van de Vijzelstraat heroverwegen)..41
747 Motie van de raadsleden N.T. (10)(2e) en Groot Wassink inzake de wapenbeurs in de RAI (aandeel verkopen)..... 45
748 Motie van de raadsleden N.T. (10)(2e) en Groot Wassink inzake de wapenbeurs in de RAI (geen wapenbeurzen meer)..... 46
749 Amendement van de raadsleden Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (percentage vergunningen)..... 52

750 Motie van de raadsleden Duijndam, Glaubitz, Poot, Groen, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (uniciteit)..... 52
751 Motie van de raadsleden Duijndam, Poot, Glaubitz, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (welstandseisen voor de categorie reguliere rondvaart)..... 53
752 Motie van de raadsleden Duijndam, Poot, Glaubitz, Groen, De Heer, Shahsavari-Jansen en Van Soest inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (voorwaarden ingebruikname vergunningen)..... 53
753 Motie van de raadsleden Van Lammeren en De Heer inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (indieningsperiode na uitspraak Raad van State)..... 54
754 Motie van het raadslid Groen inzake verdeling exploitatievergunningen passagiersvaart (duurzame rondvaart)..... 55
755 Motie van de raadsleden Nuijens en Moorman inzake de evaluatie woningdelen (gebiedsgericht kunnen beperken van het aantal verkamerde panden per buurt)..... 68
756 Motie van de raadsleden Nuijens en Moorman inzake de evaluatie woningdelen (gebiedsgericht kunnen beperken van het aantal verkamerde appartementen per pand) 68
757 Motie van de raadsleden Nuijens, Moorman en Flentge inzake de evaluatie woningdelen (na elke melding door woningdelers altijd toetsen aan de feitelijke situatie) 68
758 Motie van de raadsleden Nuijens, Moorman, Flentge, Van Dantzig en Van der Ree inzake de evaluatie woningdelen (na elke melding door woningdelers altijd toetsen aan de feitelijke situatie)..... 70
759 Motie van de raadsleden Moorman en Nuijens inzake de evaluatie woningdelen (minimumnorm per kamer)..... 70
760 Motie van de raadsleden Van Dantzig, Van der Ree en Groen inzake programma Woonkwaliteit (gelijkstellen corporaties aan particulieren bij eisen woningkwaliteit)..... 74
761 Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (label B bij splitsen en verkoop)..... 75
762 Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (aandacht voor duurzaamheid bij aanschrijven)..... 75
763 Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (aandacht voor DMOP's bij VvE-ondersteuning)..... 75
764 Motie van het raadslid Groen inzake programma Woonkwaliteit (label B bij splitsen en verkoop)..... 75